

Utrecht Monitor 2015

Bevolking
& bestuur

Fysieke
leefomgeving
& groen

Economie
& inkomen

Sociale
leefomgeving
& onder-
steuning

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl/onderzoek

Utrecht Monitor 2015

Hoe gaat het met Utrecht?

Hoe gaat het met Utrecht? Voor de achttiende keer geeft de Utrecht Monitor een antwoord op deze vraag. Van de bevolkingsgroei tot het aantal schoolgaande kinderen, van de hoeveelheid aangeboden restafval tot de gemiddelde verkooptijd van huizen en het aantal schuldhulpverleningsaanvragen, de Utrecht Monitor geeft de cijfers en een indruk van de trends.

Ook de mening van de Utrechters vindt een plaats. Zo leest u hoe de Utrechters denken over (bijvoorbeeld) de kwaliteit van de openbare ruimte, de geluidsoverlast in de stad en hun eigen gezondheid. U krijgt ook een beeld van het ondernemersvertrouwen (dat in Utrecht gelukkig groeit), en van de mening van onze inwoners over de gemeentelijke voorzieningen, bijvoorbeeld op het gebied van sport en cultuur.

Dit tegen de achtergrond van een, zo lijkt het, zich voorzichtig herstellende economie. De gegevens in de Utrecht Monitor bevestigen dit. Zo herstelt de Utrechtse woningmarkt zich en groeien ook de werkgelegenheid en het ondernemersvertrouwen, waarmee Utrecht zich positief onderscheidt.

Ook de sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen van dit moment vindt u terug in deze Utrecht Monitor. Dat geldt bijvoorbeeld voor de ingrijpende ontwikkelingen in de zorg. En de niet minder ingrijpende, voortgaande digitalisering. Voor een stad als Utrecht houdt dat bijvoorbeeld in dat de gemeente steeds meer dienstverlening in digitale vorm aanbiedt. Maar ook winkelen gebeurt steeds meer via internet en dat heeft gevolgen voor het winkelaanbod in de stad. Zowel in de binnenstad als in Leidsche Rijn Centrum, dat op dit moment wordt ontwikkeld. Een gevaar is dat een deel van de Utrechters, bijvoorbeeld door hun hoge leeftijd of door laaggeletterdheid, niet kan meekomen met de razendsnelle digitale ontwikkelingen.

Al met al heeft u weer een interessante bron van informatie voor iedereen die geïnteresseerd is in onze groeiende, zelfbewuste, slimme, gezonde en groene stad. De stad in een veranderende wereld, die we samen maken.

Over veranderen gesproken: dat geldt ook voor deze jaarlijks uitkomende statistische 'staat van de stad'. Begrippen als 'high impact crimes', 'stadsgesprekken', 'e-rijden', 'buurtteams' en... 'Tour de France' komen dit jaar voor het eerst in een Utrecht Monitor voor.

Jan van Zanen
Burgemeester

Inhoud

Hoe gaat het met Utrecht?	3
Samenvatting	6
Index	106
Over de Utrecht Monitor	108
Colofon	108

Bevolking & bestuur	13	Fysieke leefomgeving & groen	29
Bevolking	14	Wonen	30
Huishoudens	14	Koopwoningmarkt	30
Herkomst	16	Sociale huur	33
Migratie	16	Woon aantrekkelijkheid	33
Bevolkingsontwikkeling	17	Krachtwijken / bouwen aan de stad	35
Burgerparticipatie	20	Renovatie en nieuwbouw	35
Participatie en initiatieven	20	Oordeel bewoners	36
Stadsgesprekken	22	Evaluatie 2007-2013	37
Kiezersopkomst	22	Nieuwbouw Leidsche Rijn – Vleuten-De Meern	38
Publieksdienstverlening	23	Oordeel bewoners	38
Aanvragen	23	Ontwikkeling	40
Klantcontact	24	Stationsgebied	41
Communicatie	25	Ontwikkelingen	41
Internationaal	26	Oordeel bezoekers	43
Economie vergeleken	26	Communicatie	44
Kennis en innovatie vergeleken	27	Milieu en Duurzaamheid	46
Sociale positie vergeleken	28	Milieu	46
		Afval	48
		Verkeer	50
		Fietsverkeer	50
		Autogebruik	51
		Woon- werkverkeer	52
		Openbare Ruimte en Groen	55
		Netheid	55
		Onderhoud	57
		Speelgelegenheid	58

Economie & inkomen

59

Economie	60
Trends	60
Werkgelegenheid	61
Ondernemersvertrouwen	62
Tevredenheid winkelvoorzieningen	62
Export en innovatie	62
Werk en inkomen	65
Arbeidsparticipatie	65
Uitkeringen	67
Armoede en schuldhulpverlening	67
Sociaal economische index	68
Vastgoed	69
Kantorenmarkt	69
Bedrijvenmarkt	71
Winkelmarkt	71
Utrecht science park	72

Sociale leefomgeving & ondersteuning

Onderwijs	74
Leerlingpopulaties	74
Resultaten	76
Migratie	77
Kenmerken	77
Jeugd	79
Leefklimaat kinderen	79
Leefklimaat jongeren	83
Gezondheid	84
Kinderen	84
Gezondheidsontwikkelingen	85
Sociale binding	88
Sociale cohesie	88
Maatschappelijke participatie	90
Sociale ondersteuning	92
Kinderen en jeugd	92
Buurtteams	93
Wmo	94
Veiligheid	97
Criminaliteitsontwikkeling	97
Veiligheidsbeleving	99
Cultuur	100
Cultuurdeelname	100
Tevredenheid	102
Sport	103
Sportdeelname	103
Utrecht Tourstad	104

Samenvatting

Dynamisch is ongetwijfeld het woord dat past bij Utrecht in het afgelopen jaar. Utrecht weet in de eerste helft van 2015 als nooit eerder de internationale belangstelling naar zich toe te trekken. Het Grand Départ vormt een evenement waar menig Utrechter zijn hart aan ophaalt én een evenement dat de regionale economie van een welkome extra prikkel voorziet.

De gemeente heeft in 2015 echter ook andere zaken aan haar hoofd. Nieuwe wetgeving (participatiewet, jeugdwet, vernieuwde Wmo) zorgt er voor dat oude structuren om de burgers te bedienen, moeten worden losgelaten en vervangen door nieuwe. Inwoners moeten bij nieuwe loketten aankloppen en krijgen soms andere boodschappen te horen dan ze jaren gewend waren. Door de toenemende digitalisering worden burgers aan de ene kant makkelijker bereikt (social media, lenen uit de bibliotheek), maar aan de andere kant ook zwaarder belast als zij de weg op internet nog niet goed weten te vinden. Utrecht verandert, de samenleving verandert en bij al deze veranderingen dienen zich ook nieuwe begrippen aan die omschrijven hoe Utrecht 'er voor staat'. Voor het monitoren kijken we bij Veiligheid bijvoorbeeld tegenwoordig naar 'High Impact Crimes', nemen we bij Milieu het 'E-rijden' mee, introduceren we 'Stadsgesprekken' bij burgerparticipatie en ruimen we een lege bladzijde in om de 'Buurtteams' een plek te geven. We zetten de positie van Utrecht daarnaast voor het eerst af tegen die van de ons omringende gemeenten (U10) en maken internationale vergelijkingen. Deze Monitor geeft een update van veel vertrouwde kenmerken van de gemeente Utrecht in 2015 en introduceert gegevens over diverse ontluikende ontwikkelingen.

Bevolking & bestuur

Jonge mensen blijven graag in Utrecht wonen

Dat Utrecht van alle grote steden in Nederland de **hoogst opgeleide populatie** heeft, is al langer bekend. Minder bekend is dat de Utrechtse bevolking harder groeit dan de rest van Nederland (6% ten opzichte van 2% in de afgelopen vier jaar), en dat ook de gemiddelde woningbezetting nog jaarlijks toeneemt (**verdichting**). Utrecht heeft daarnaast meer **alleenstaanden** (52%) dan landelijk gemiddeld, maar net nog iets minder dan Amsterdam (55%). Vaker dan in andere (universiteits)steden blijven veel **jonge vestigers** (42%) ook na hun studie in de stad wonen. Van vergrijzing is in Utrecht nog geen sprake en dit wordt binnen de prognoses voorlopig ook niet verwacht. Het aandeel **niet-westerse Utrechters van boven de 65 jaar** is wel sterk groeiend. Per 1 januari zijn dat er bijna 4.000. We kennen hen vooral als de eerste generatie gastarbeiders.

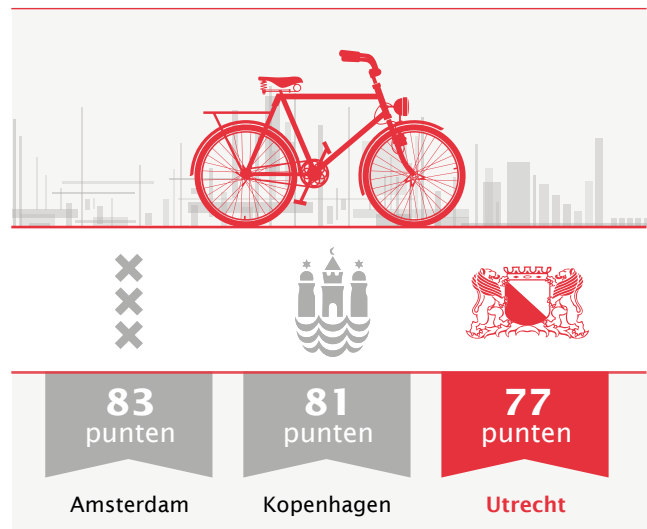
Stadsgesprekken als nieuw participatie-instrument

Sinds 2011 lijken Utrechters in afnemende mate bekend met het **leefbaarheidsbudget** van de gemeente, bedoeld om bewoners in staat te stellen de leefbaarheid en veiligheid in hun wijk te vergroten. In de nabije toekomst wordt dit budget omgevormd tot een **initiatievenfonds**. In 2014 werd voor het eerst ervaring opgedaan met een nieuwe vorm van uitwisseling tussen gemeente enerzijds en bewoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers anderzijds, in de vorm van **Stadsgesprekken**. Bewoners praten hierin mee over Utrechtse ambities en de vormgeving van plannen. In 2014 zijn vier van dit soort stadsgesprekken gehouden. Wat betreft het **stemgedrag** van Utrechters zien we dat bij de Provinciale Statenverkiezingen van maart 2015 49% van de Utrechtse bevolking naar het kieshokje is gekomen. Dit is 10% minder dan bij de Provinciale Statenverkiezingen uit 2011 en 5% minder dan bij de gemeenteraadsverkiezingen uit 2014.

Kerncijfers

	Positie 1	Positie Utrecht
Concurrentiepositie <i>EU Regional Competitiveness Index BCI 2013</i>	Utrecht (provincie)	1
Fietsvriendelijkheid <i>The Copenhagenize Index 2013</i>	Amsterdam	3
Werkgelegenheid <i>Randstad Monitor 2014</i>	Londen	4
Investeringsklimaat kleine steden <i>European Cities and Regions of the Future '14/'15</i>	Eindhoven	5
BRP per capita <i>The Metropolitan Explorer 2014</i>	München	16
Kwaliteit van leven <i>Regional Quality of Living in Europe 2014</i>	Zürich	16
Investeringsklimaat <i>European Cities and Regions of the Future '14/'15</i>	Londen	18
Productiviteit <i>The Metropolitan Explorer 2014</i>	Brussel	26
Innovatie <i>Innovation Cities Index 2014</i>	Londen	64

Fietsvriendelijkheid in Europees perspectief

Bron: The Copenhagenize Index 2013

Fysieke leefomgeving & groen

Netheid buurt is een probleem, bewoners tonen zich coöperatief

Rommel op straat en vernielingen in de buurt zijn voor veel inwoners (respectievelijk 33% en 11%) een doorn in het oog. Bijna een kwart van alle Utrechters (24%) benoemt de **openbare ruimte** dan ook als buurtprobleem. Voor 2014 geldt dat vooral het rapportcijfer voor **netheid** in de buurt is gedaald: van 6,7 naar 6,4. Dat (gebrek aan) netheid een probleem is, blijkt ook uit een overall analyse naar de **krachtwijken** voor de periode 2007-2013. Dit onderzoek laat zien dat in de loop der jaren zich enerzijds veel gunstige ontwikkelingen hebben voorgedaan (met name wat betreft toekomstverwachting over de buurt en vermindering van onveiligheidsgevoelens). Anderzijds ontwikkelde het rapportcijfer voor netheid in deze gebieden zich in deze periode overwegend ongunstig. Een positieve ontwikkeling in heel Utrecht is dat bewoners zich in het algemeen in toenemende mate **actief** tonen met het schoonmaken van de openbare ruimte en het onderhouden van het groen. Ook laten bewoners vaker weten de intentie te hebben zich hiervoor in te zetten.

Toename overlast door lawaai, niet door stank

Bijna vier op de vijf Utrechters ervaren in 2014 overlast door **lawaai** (79%), een cijfer dat door de jaren heen licht blijft stijgen. Cijfers over overlast door **stank** blijven door de jaren heen daarentegen vrij stabiel. Kijken we naar **afvalscheiding** dan zien we dat er in 2014 één kilo restafval per persoon minder is aangeboden dan een jaar eerder. Opvallend is wel dat Utrechters het GFT-afval nog relatief vaak bij het restafval aanbieden, naar eigen zeggen vooral omdat men snel van de stank af wil of te weinig ruimte in huis heeft voor gescheiden opslag. Onderzoek onder Utrechtse elektrische rijders (**E-rijders**) laat zien dat het merendeel (88%) hun auto vier tot zeven dagen per week gebruikt. Bijna drie van de tien Utrechtse E-rijders legt meer dan 500 kilometer per week af. Lage gebruikskosten, subsidie en belastingvoordeel blijken voor de meesten de belangrijkste redenen om elektrisch te gaan rijden.

Koopwoningmarkt in de lift

Op het gebied van wonen zien we dat het aantal **woningtransacties** rondom bestaande koopwoningen in 2014 met bijna de helft gestegen is

ten opzichte van een jaar eerder en uitkomt op een totaal van bijna 3.800. De mediane verkooptijd is in die periode gedaald van 150 naar 94 dagen en de mediane verkoopprijs gestegen van circa 215.000 naar 221.500 euro. In 2014 werden in Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern 590 **nieuwe woningen** opgeleverd, in de overige Utrechtse wijken totaal 472. Op de **huurwoningmarkt** zien we een stijging van het aantal verhuurde sociale woningen met 9%. Utrecht bekleedt ook in 2015 de tweede positie op de landelijke woonaantrekkelijkheidsindex. Op de eerste plaats staat Amsterdam.

Verkeersveiligheid punt van zorg, fietsparkeren stemt tevreden

Sinds 2012 doet zich een dalende tendens voor wat betreft de tevredenheid van Utrechters over de verkeersveiligheid in de eigen buurt (47% tevreden in 2012, 42% in 2014). Daarnaast tonen Utrechters zich ook in toenemende mate ontevreden over de verkeersveiligheid van fietsers en voetgangers in het Stationsgebied. Ook over de bereikbaarheid van de eigen buurt met het openbaar vervoer zijn Utrechters in 2014 minder tevreden dan in de voorgaande jaren. Waar Utrechters in toenemende mate wel tevreden over zijn is het fietsparkeren in bewaakte fietsenstallingen in het centrum (73% tevreden in 2014 ten opzichte van 57% in 2011).

Woonattractiviteitsindex (2015)
(positie 1 is het meest gunstig en positie 50 het minst gunstig)

Bron: Atlas voor gemeenten 2015

Economie & inkomen

Optimisme over herstel economie

In 2014 was er voor het eerst in drie jaar weer sprake van een **economische groei** in Nederland, zij het beperkt (0,9%). Voor 2015 en 2016 verwacht het CPB een groei van respectievelijk 1,7% en 1,8%. Ook in Utrecht is hiermee nu voorzichtig maar duidelijk de weg naar economisch herstel ingezet. Belangrijke indicatoren daarvoor zijn het aantrekken van de woningmarkt, de afbuigende groei van het aantal ww-uitkeringen en het groeiende **ondernemersvertrouwen**. Netto zijn er in de periode april 2013 – april 2014 in Utrecht een kleine 300 banen bijgekomen. De **werkgelegenheidsontwikkeling** in de stad onderscheidt zich daarmee positief van de U10, provincie en Nederland gemiddeld, waar het aantal banen afnam. Utrecht bekleedt in 2015 de derde positie op de sociaaleconomische index. Amsterdam, Den Haag en Rotterdam bekleeden respectievelijk de 18e, 38e en 41e positie.

Ruimere kantoren- en bedrijvenmarkt

Kijken we naar de ontwikkelingen op de **vastgoedmarkt** dan zien we dat de Utrechtse kantorenmarkt in 2014 nog weer ruimer is geworden. De leegstand van kantooruimte is gestegen van ruim 10% (eind 2013) naar ruim 13% (eind 2014) van de voorraad. Het perspectief voor de **kantorenmarkt** is ongunstig door een stabilisatie of afname van het aantal kantoorbanen bij een dalend ruimtegebruik per werknemer. Ook de Utrechtse **markt voor bedrijfsruimte** is in 2014 ruimer geworden. Wel is er de afgelopen twee jaar een licht herstel van de uitgifte van bedrijfsruimte. Landelijke trends voor de **winkelmarkt** zijn lagere marges, groei van online-aankopen en hevige onderlinge concurrentie. Utrecht neemt daarbij echter een relatief gunstige positie in met een bescheiden leegstand (5%) bij een toegenomen winkelvloeroppervlak.

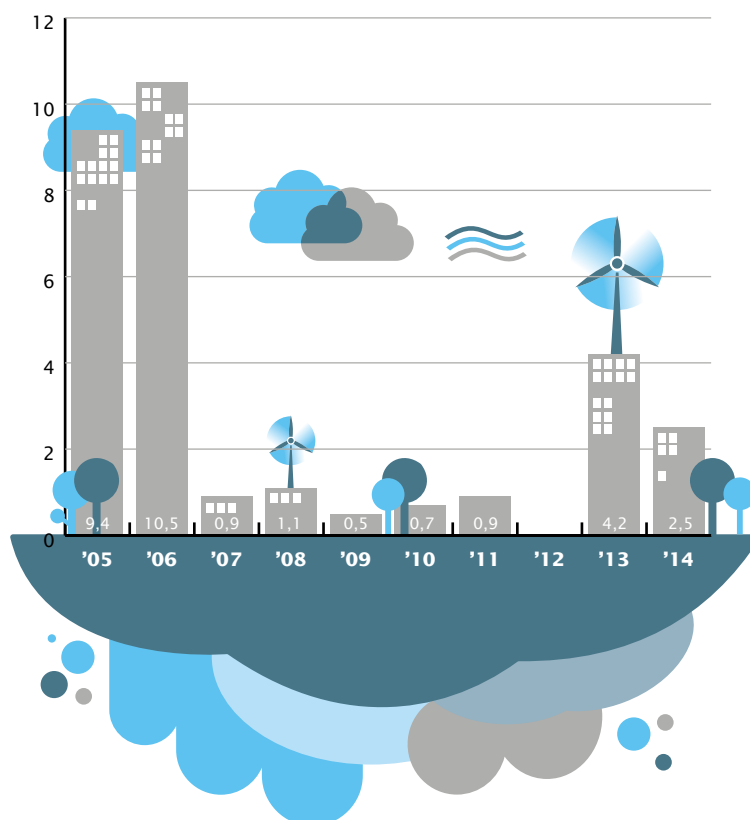
Einde van groei armoede in zicht, schuldenproblematiek nog groot

Op het gebied van inkomen zien we dat 13% van de Utrechtse huishoudens in 2014 op of rond het **sociaal minimum** leeft. Naar verwachting van het SCP komt er in 2015 een kentering in de groei die zich op dit gebied vanaf 2008 had ingezet. In de armoede-index van de Atlas voor gemeenten neemt Utrecht positie 30 in van de 50 grootste steden (1 staat voor minste armoede, 50 voor de meeste).

Den Haag, Amsterdam en Rotterdam nemen op deze ranglijst respectievelijk een 43^e, 48^e en 50^e positie in. Het aantal **schuldhulpverleningsaanvragen** is in 2014 gedaald.

Toch lijkt de schuldenproblematiek in 2014 nog onverminderd hoog. Buurtteams geven aan dat 70-90% van de mensen die zich bij hen meldt, (ook) financiële problemen heeft. Buurtteams, vrijwilligers en Werk & Inkomen werken samen om ondersteuning op maat te leveren bij schuldenproblematiek van inwoners. Op het gebied van **arbeidsparticipatie** zien we dat deze zowel netto als bruto afgenomen is in 2014 wat betekent dat er in principe een lager arbeidspotentieel is. Het is de vraag hoe de nieuwe **participatiewet** die sinds 1 januari 2015 van kracht is en de voormalige bijstandswet (Wwb), WSW en Wajong vervangt, hier invloed op gaat hebben. Voor de komende twee jaar ambieert Utrecht in ieder geval ruim 1.100 **garantiebanen** te creëren.

Uitgifte bedrijventerrein (hectare netto)

Bron: DTZ Zadelhoff; Onderzoek Utrecht

Sociale leefomgeving & ondersteuning

Forse uitbreiding taken gemeenten door nieuwe wetgeving

Utrecht heeft in 2015, net als alle andere Nederlandse gemeenten te maken gekregen met een omvangrijk nieuw stelstel aan wet- en regelgeving in het sociale domein. Het betreft de al eerder genoemde **participatiewet**, de **jeugdwet** en de **vernieuwde Wmo**. Taken die eerder door de provincie of landelijke overheid werden uitgevoerd zijn nu voor verantwoordelijkheid van de gemeente gekomen.

Nieuwe buurtteams spelen sleutelrol in Utrechts sociale domein

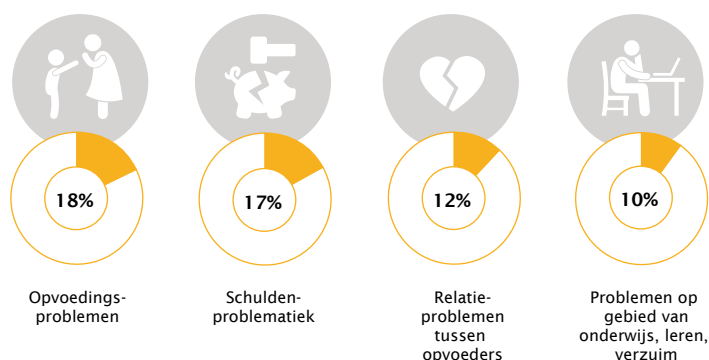
De manier waarop aan de nieuwe sociale wetgeving uitvoering wordt gegeven, kan verschillen per gemeente. In Utrecht is er voor gekozen om de ondersteuning van inwoners met problemen op het persoonlijke vlak onder te brengen in buurtteams. Voor de inwoners is er één entree. Achter de voordeur worden twee soorten teams onderscheiden: de **buurtteams sociaal** die vooral gericht zijn op huishoudens zonder kinderen onder de 18 jaar en de **buurtteams Jeugd en Gezin** voor huishoudens mét kinderen. Eerste evaluaties van pilot-buurtteams laten een positief beeld zien. Cliënten zijn overwegend tevreden tot zeer tevreden over de ondersteuning die zij van de buurtteams kregen.

1 op 25 Utrechtse kinderen groeit op in lage welvaart

Uit onderzoek onder **Utrechtse kinderen** (10-12 jaar) blijkt dat 82% positief is over de betrokkenheid van hun ouders. Bijna één op de tien kinderen geeft echter aan een slechte relatie met hun ouders te hebben. In 2014 groeit 4% van de Utrechtse kinderen op in een gezin met een laag welvaartsniveau en eveneens 4% van de kinderen geeft aan op school wekelijks gepest te worden. Op het gebied van **onderwijs** in Utrecht zien we dat het aantal schoolgaande kinderen onverminderd blijft toenemen, dat het aandeel achterstandsleerlingen in het basisonderwijs nog steeds iets hoger ligt dan landelijk gemiddeld en dat het aandeel doelgroeppeuters dat een voorschool bezoekt fors gestegen is. Het aandeel jongeren met een **startkwalificatie** is al een aantal jaar stabiel.

Top vier problemen buurtteams Jeugd en Gezin 2012-2014

Bron: IB Onderzoek

Vrijtijdsbesteding Utrecht kent veel stabiele kenmerken

Bijna driekwart van de Utrechters is tevreden met de **sportvoorzieningen** in de stad. Percentages actieve sporters blijven door de jaren heen vrij stabiel (70%). Ook wat betreft deelname aan **cultuurbezoek** onder Utrechters zien we veel stabiliteit. Het meest frequent bezoeken Utrechters een bioscoop (73%), een museum (63%) of een festival (59%). De opening van het nieuwe muziekcentrum Tivoli/Vredenburg leverde in 2014 ruim 436.000 bezoekers op. In hun vrije tijd zet 39% van de Utrechters zich vrijwillig in voor diensten of organisaties (**vrijwilligerswerk**), een cijfer dat door de jaren heen vrij constant is.

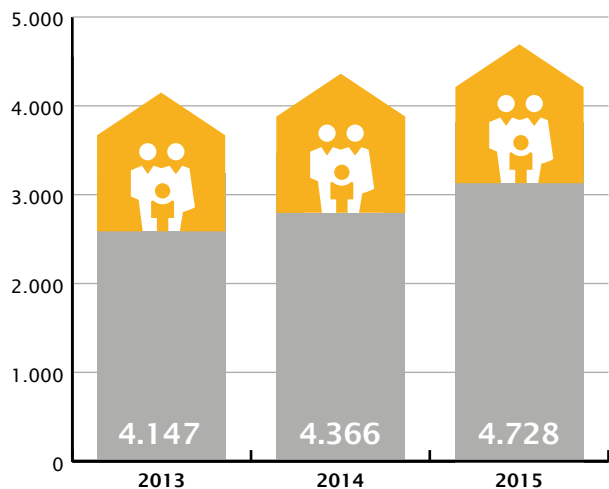
Stapeling gezondheidsproblemen en -risico's scherper in beeld

Voor bijna vier op de vijf Utrechters (78%) geldt dat zij hun gezondheid als goed ervaren. Er doen zich echter wel belangrijke gezondheidsverschillen voor tussen groepen Utrechters. Laagopgeleide Utrechters van 65 jaar en ouder hebben bijvoorbeeld bijna allemaal één of meer chronische aandoeningen (zoals diabetes, COPD, hart- en vaatziekten, depressie) terwijl dit bij hoger opgeleiden 81% is. Bij 4% van de Utrechters is er sprake van een stapeling van zeven tot elf gezondheidsproblemen en/of -risico's. Stapeling van gezondheidsproblemen en -risico's komt vaker voor als inwoners ouder zijn, lager opgeleid, een allochtone achtergrond hebben, een eenpersoonshuishouden of eenoudergezin vormen.

Toename internetgebruik brengt nieuwe dynamieken op gang

Uit onderzoek blijkt dat 95% van de Utrechters toegang heeft tot het internet. Dit zorgt ervoor dat voor velen diverse taken gemakkelijker gaan (zoals het zoeken van informatie). Toch blijkt dat bijna één op de drie Utrechters in ieder geval enige moeite heeft met het **internetgebruik**, bijvoorbeeld bij het doen van aanvragen of het maken van afspraken met instanties. Het gebruik van de **Utrechtse bibliotheek** is in de afgelopen jaren sterk 'gedigitaliseerd'. In 2014 werd de bibliotheeksite ruim 1,3 miljoen keer bezocht. Uit onderzoek onder Utrechtse kinderen van rond de 11 jaar blijkt dat 5% van hen op een zorgelijke manier gebruik maakt van **sociale media** in de zin dat ze hiermee moeilijk maat lijken te kunnen houden en de social media vooral ook gebruiken om zich beter te voelen.

Aantal Utrechtse kinderen t/m 16 jaar opgroeiend in een huishouden met bijstand

Bron: Werk en Inkomen gemeente Utrecht, 2015

Totale criminaliteit iets gedaald, onveiligheidsgevoelens licht gestegen

Op het gebied van **veiligheid** zien we dat in 2014 het aantal woninginbraken en geweldsdelicten is verminderd, maar het aantal autokraken is toegenomen. Netto is er echter sprake van een lichte daling van de totale criminaliteit. De onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt laten een geringe toename zien. In de aanpak voor de periode 2015-2018 zal de nadruk van de gemeente op veiligheidsgebied vooral komen te liggen op High Impact Crimes (waarbij sprake is van grote impact op slachtoffers en hun omgeving en de samenleving als geheel) en op jeugdoverlast en -criminaliteit. Bewoners die overlast door jongeren ervaren hebben het meest last van door hen veroorzaakte geluidsoverlast en vervuiling.

A photograph of a busy city street with many people walking. The image is overlaid with a semi-transparent red rectangle. In the center of this rectangle, the text 'Bevolking & bestuur' is written in a white, sans-serif font. The background shows the lower half of several people walking away from the camera, with their shadows cast on the pavement. The overall scene is bright and sunny.

Bevolking & bestuur

Bevolking

Op 1 januari 2015 heeft Utrecht 334.295 inwoners, die tezamen 174.000 huishoudens vormen. In de stad wonen veel jonge mensen, een kwart van de inwoners is in de twintig. Deze leeftijdsopbouw is al jaren zo en zal – ondanks de vergrijzing in Nederland – de komende twintig jaar in grote lijnen zo blijven. Utrechters verhuizen veel. In 2014 verhuisden 54.527 inwoners naar een andere woning.

Verhuizingen komen vooral voor rekening van de twintigers; jaarlijks verhuist één op de drie. Onder de 45-plussers verhuist ieder jaar 6%. De stad is sinds 2001 – toen Vleuten-De Meern en Utrecht samen gingen – flink gegroeid: toen had Utrecht 256 duizend inwoners. Naar verwachting komt de 350 duizendste Utrechter in 2018. In alle leeftijdsgroepen komen er veel inwoners bij. Zo stijgt het aantal 65-plussers tot 2030 van 33 duizend naar 46 duizend.

Huishoudens

Utrecht hardgroeïende stad

Op 1 januari 2015 telt Utrecht 334.295 inwoners. De stad groeit sneller dan te verwachten is op basis van woningbouw: in het afgelopen jaar zijn er 1.189 woningen bijgekomen en 6.019 personen. Er wonen nu meer inwoners per woning en er is minder leegstand. Utrecht groeit harder dan de rest van Nederland. De Utrechtse bevolking nam van 2010 naar 2014 toe met 6,4% terwijl Nederland als geheel met 1,5% groeide. Ook Amsterdam (5,4%), Den Haag en Rotterdam (ca. 4%) groeien minder snel dan Utrecht. Voor de toekomst verwachten we een gelijk beeld.

Kerncijfers

	2011	2012	2013	2014	2015
aantal inwoners	311.405	316.277	322.000	328.276	334.295
0- t/m 11-jarigen	45.239	46.309	47.344	48.218	48.978
12- t/m 17-jarigen	15.115	15.608	16.286	17.071	17.699
18- t/m 26-jarigen	57.949	58.176	58.886	60.074	61.426
27- t/m 44-jarigen	100.938	102.092	103.333	104.445	104.886
45- t/m 64-jarigen	61.628	62.562	63.832	65.409	67.489
65-plussers	30.536	31.530	32.319	33.059	33.817
% allochtonen	32	32	32	32	33
% niet-westerse allochtonen	22	22	22	22	22
aantal huishoudens	163.762	165.503	168.245	171.041	173.967
% huish; alleenstaand	54	54	54	54	54
% huish; gezinnen met kinderen	25	25	26	26	26
totaal aantal geborenen	4.939	5.097	4.942	5.172	-
totaal aantal overledenen	1.852	1.852	1.892	1.818	-
totaal aantal vestigers uit andere gemeente of land	23.830	24.777	25.833	27.353	-
totaal aantal vertrekkers naar andere gemeente of land	22.034	22.313	22.654	24.644	-
vestiging vanuit een ander adres in de stad	28.202	26.536	26.781	29.883	-

Bron: HHStat, GBA gemeente Utrecht, 2015.

Meer inwoners per woning

In alle vier de grote steden is er sprake van een trend waarbij het gemiddelde inwonertal per woning toeneemt (verdichting). In Utrecht stijgt de gemiddelde woningbezetting van 2,28 in 2001 naar 2,35 in 2015. In de periode daarvoor nam de gemiddelde woningbezetting juist sterk af: in 1988 was deze 2,53. Volgens de prognose – zie ook verderop in dit hoofdstuk – zet de verdichting zich voorlopig nog door. Een belangrijke rol in de verdichting speelt de nieuwbouw in Leidsche Rijn waar steeds meer gezinnen komen te wonen en steeds meer kinderen per gezin. Maar ook in de andere wijken stijgt de gemiddelde woningbezetting. Hier ligt onder andere de crisis in de woningbouw aan ten grondslag: gezinnen verhuizen minder en krijgen hun eerste of volgende kind nog in hun 'oude' huis. Het gevolg van deze ontwikkelingen is dat de gemiddelde gezinsgrootte per woning stijgt. Een ontwikkeling die verdichting tegengaat, is de toename van het percentage tweede generatie allochtone gezinnen die vaak kleiner zijn dan de eerste.

Meer dan helft huishoudens gevormd door alleenstaanden

Utrecht telt 174.000 huishoudens. Ruim de helft van de huishoudens is alleenstaand, ruim een kwart heeft kinderen en een vijfde wordt gevormd door partners zonder kinderen. De verdeling naar type huishouden is sinds 2008 iets veranderd: het aantal paren zonder kinderen nam af ten voordele van gezinnen met kinderen. Utrecht heeft veel meer alleenstaanden (2014: 52%) dan landelijk gemiddeld (37%). In Amsterdam is het aandeel alleenstaanden nog net iets hoger (55%). In de twee andere grote steden ligt het percentage rond de 47%. Het verschil tussen de G4 en landelijk is sinds 2000 iets veranderd. Landelijk kwamen er wat meer alleenstaanden, in de G4 kwamen er wat meer gezinnen met kinderen. Dit heeft deels te maken met de vergrijzing. Die nam landelijk toe, maar is in de G4 minder zichtbaar. Verder speelt in de G4 dat de jongeren – die daar in overvloed wonen – langer in hun woning blijven door de crisis in de woningbouw en dat er daardoor in die (kleinere) woningen meer gezinnen met kinderen en grotere gezinnen komen.

Herkomst

260 verschillende etniciteiten in Utrecht

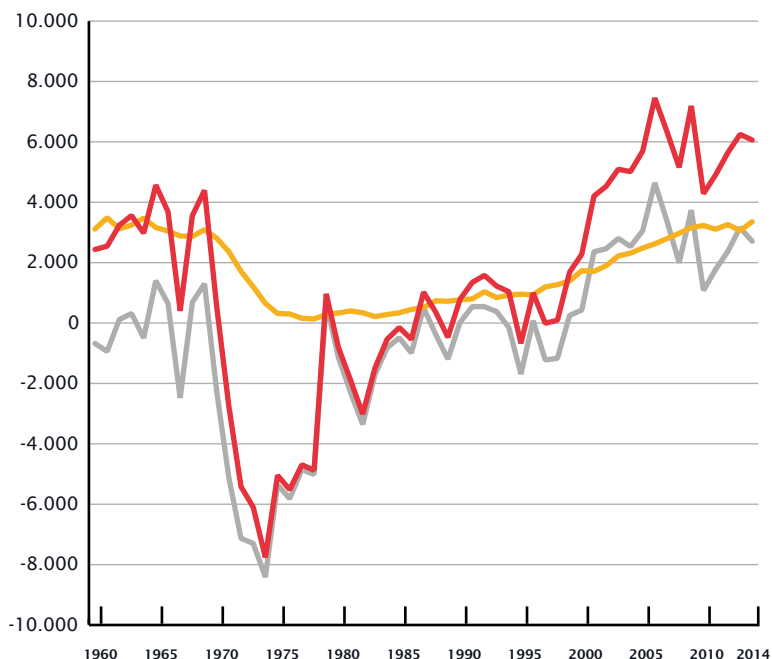
108.714 Utrechters zijn van niet-Nederlandse herkomst (33%) en hebben in totaal 260 verschillende etniciteiten. Van deze groep hebben 72.621 Utrechters een niet-westerse herkomst (22%). Utrecht heeft veel meer allochtonen dan Nederland gemiddeld (17%). Het aandeel autochtoon, westers en niet-westers is al jaren ongeveer gelijk in de stad. De groei is in al deze groepen even groot. Dat is bijzonder, aangezien in de andere drie grote steden het aantal autochtonen is afgenomen. Dit is deels omdat Utrecht veel meer eengezinswoningen bouwde (vaak betrokken door autochtone gezinnen) dan de G4 gemiddeld, maar ook omdat het aantal studenten in Utrecht (veelal autochtoon) de laatste jaren enorm is gegroeid.

Groei tweede generatie niet-westerse allochtone Utrechters

Het aantal niet-westerse Utrechters boven de 65 is aan het groeien. In 2000 waren dat er iets meer dan duizend, in 2010 drieduizend en per 1 januari 2015 bijna vierduizend. De toenmalige gastarbeiders komen nu op leeftijd. Kijken we naar de generaties Utrechters van allochtone herkomst dan zien we dat binnen de groep niet-westerse allochtonen vooral de tweede generatie is toegenomen. In 2000 was nog tweederde van de niet-westerse Utrechters van de eerste generatie, nu is dit de helft. De helft van de twintigers en dertigers is nu van de tweede generatie. Binnen de groep westerse allochtonen is de eerste generatie toegenomen. In die groep bevinden zich veel jonge Europeanen die naar Utrecht komen om te studeren of te werken.

Groei Utrecht sinds 1960, geboorteoverschot en vestigingsoverschot

■ Totale groei ■ Geboorteoverschot ■ Vestigingsoverschot inclusief correcties

Bron: CBS

Migratie

Eén op drie twintigers verhuist binnen een jaar

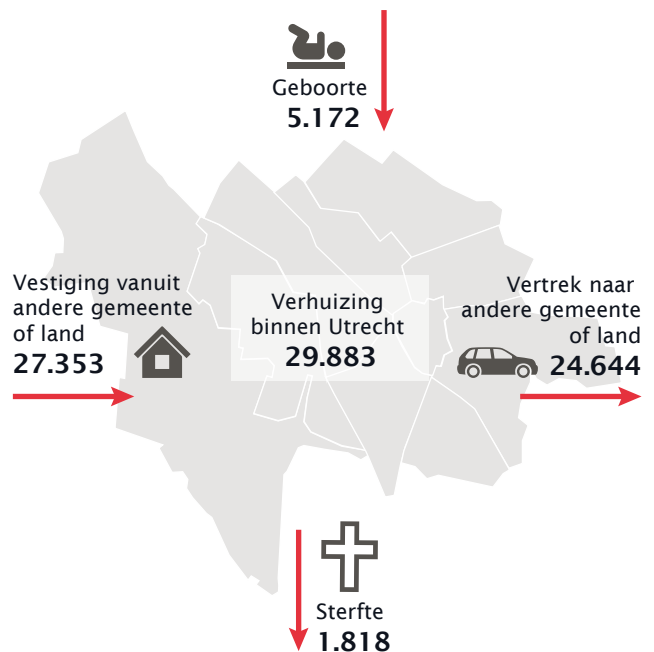
Utrecht kent veel verhuisbewegingen: in 2014 vestigen zich meer dan 27.000 personen, bijna 25.000 vertrekken en bijna 30.000 verhuizen binnen de stad. 16% van de Utrechters verandert van adres. Veel van die verhuizingen zijn onder jongeren. Jaarlijks verhuist één op de drie twintigers, onder de 45-plussers is dit 6%. Utrecht kent meer verhuisbewegingen dan de andere drie grote steden en dan landelijk gemiddeld. Een belangrijke oorzaak is het grote aandeel studenten in de stad; zij verhuizen veel. In Utrecht is één van de tien inwoners een student HBO of WO, gemiddeld in de G4 is dit 6,3% en in Nederland 4,0%. De groei van Utrecht door verhuizingen is dit jaar iets kleiner dan de natuurlijke groei (geboorte min sterfte): in 2014 is de groei door migratie 2.709 en de natuurlijke groei 3.354.

Veel jonge vestigers blijven in Utrecht wonen

De 18 t/m 25-jarigen zijn een bijzondere groep in Utrecht. Er zijn in Utrecht 54 duizend jongeren van 18 t/m 25 jaar. Als universiteitsstad zijn er onder die jongeren veel studenten; van deze groep

volgt iets meer dan de helft een opleiding op HBO of WO-niveau. Deze jongeren verhuizen veel. Zo vestigden zich in 2014 13.909 jongeren in Utrecht, 6.661 vertrokken en 8.003 verhuisden binnen de stad. Van de 18 t/m 25-jarigen die zich vorig jaar in Utrecht vestigden is 20% een jaar later de stad al weer uit, twee jaar later nog eens 9%. Onder studenten die zo snel weer vertrekken bevinden zich spijtoptanten die van studie en/of woonplaats veranderen. Daarnaast blijven masterstudenten en buitenlandse studenten vaak ook maar kort in de stad. Onder de jonge starters op de arbeidsmarkt die snel vertrekken bevinden zich deels ook Europese jongeren die een andere baan krijgen. Na de eerste twee jaar vertrekken er ieder volgend jaar minder jonge vestigers: 8% in het derde jaar, 6% in het vierde en 6% in het vijfde jaar, dan 5% in het zesde jaar. Na zeven jaar woont 42% van de jonge vestigers nog in Utrecht, wat relatief veel is in vergelijking met andere universiteitssteden. We noemen hier twee redenen: Utrecht ligt centraal in het land, men hoeft daarom relatief weinig te verhuizen voor een nieuwe baan. Daarnaast is Utrecht flink gegroeid en zijn er daardoor meer mogelijkheden gekomen op de woningmarkt.

Utrechtse bevolkingsontwikkeling 2014

Bron: CBS, bewerking IB Onderzoek 2014

Bevolkingsontwikkeling

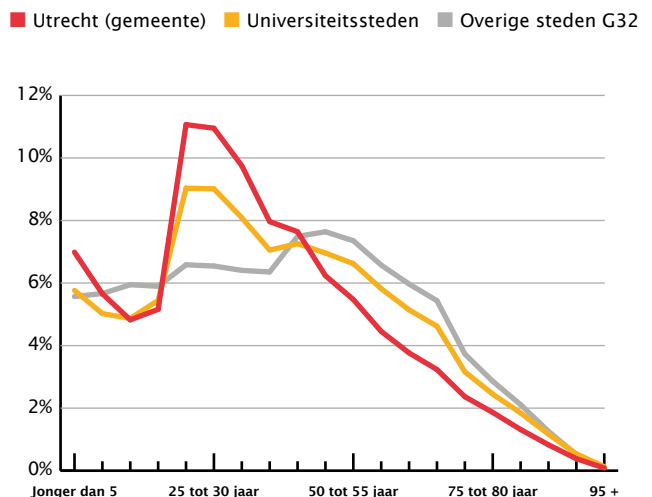
In 2014 zijn er in Utrecht 5.172 kinderen geboren

De Utrechtse vruchtbaarheidscijfers zijn de afgelopen jaren steeds meer op het Nederlandse gemiddelde gaan lijken. Het vruchtbaarheidscijfer in Utrecht steeg van 1,26 in 1995 naar 1,66 in 2012, in heel Nederland van 1,53 naar 1,73. In 2013 daalde het cijfer in Utrecht flink naar 1,60. De daling in 2012 komt overeen met de landelijke ontwikkeling. De sterfte in Utrecht per duizend inwoners is erg laag. Dit komt door de leeftijdsopbouw van de stad. Gestandaardiseerd voor leeftijd ligt de sterfte iets onder het landelijk gemiddelde, hetgeen kan samenhangen met het relatief hoge opleidingsniveau van de bevolking van de stad. Hoogopgeleiden hebben gemiddeld minder vaak met chronische aandoeningen te maken dan laagopgeleiden.

Geen vergrijzing in Utrecht

Met veel twintigers en weinig 45-plussers heeft Utrecht de specifieke leeftijdsopbouw van een universiteitsstad. Anders dan de typische universiteitsstad heeft Utrecht ook relatief veel jonge kinderen. Utrecht heeft zelfs een hoger percentage 0 t/m 4-jarigen dan alle 38 grootsteden in Nederland.

Leeftijdsopbouw Utrecht, andere universiteitssteden en rest van G32 in 2014 (in %)

Bron: CBS, bewerking Onderzoek, 2014

Oudere kinderen zijn veel minder vertegenwoordigd: met het aandeel tieners liggen we onderaan bij de G32. Dit komt omdat ouders met kinderen vaak de stad uittrokken. Die trek uit de stad is nu minder, onder andere door de economische crisis en de gestegen populariteit van de stad als woongebied onder gezinnen. In de prognose verwachten we daarom meer oudere kinderen. Van vergrijzing is er in Utrecht nog geen sprake. Ook in de prognose zien we daar weinig van. Dit komt overeen met het beeld bij de andere grote steden en wijkt sterk af van het landelijk beeld.

Prognose bevolkingsopbouw

Utrecht blijft de komende twintig jaar groeien. Prognoses voor Utrecht geven de volgende mijlpalen: 350.000 inwoners in 2018, 375.000 in 2024 en de 400.000-ste inwoner in 2032. Utrecht groeit de komende twintig jaar relatief sterker dan de drie andere grote steden. De leeftijdsopbouw van Utrecht blijft naar verwachting in de toekomst ongeveer gelijk, wat opmerkelijk is aangezien bijna alle gemeenten vergrijzen. Al blijft de leeftijdsopbouw gelijk, de groei in absolute aantallen is flink. De volgende tien jaar komen er per saldo 44.000 Utrechters bij: 2.000 peuters t/m 3 jaar, 3.600 kinderen van 4 t/m 11 jaar, 5.000 tieners van 12 t/m 17 jaar, 5.200 jongeren van 18 t/m 24 jaar, 21.000 inwoners van 25 t/m 64 jaar en 7.300 65-plussers.

**Bevolkingsaantallen en -ontwikkeling
U10-gemeenten (2000, 2013 en 2030)**

Gemeente	2000	2013	2030
Absolute aantallen			
De Bilt	42.221	42.025	41.169
Bunnik	13.916	14.556	16.612
Houten	33.313	48.416	51.405
IJsselstein	28.714	34.255	33.351
Nieuwegein	62.899	60.872	77.074
Stichtse Vecht	63.215	63.499	64.616
Utrecht	254.141	321.989	388.762
Vianen	19.230	19.675	21.279
Woerden	46.084	50.341	52.733
Zeist	60.020	61.436	71.083

Bron: Primosprognose; CBS, bewerking IB Onderzoek Utrecht

Meer weten?

- CBS 2014, Bevolkingstrends 2014. Veranderingen in relatie- en gezinsvorming van Generatie X naar Y. Demografische profielen van 30-jarigen naar geslacht en opleidingsniveau.
- CPB 2014, Minder zorg om vergrijzing. Overheidsfinanciën houdbaar. Minder profijt op hogere leeftijd.
- Erasmusuniversiteit CIMIC, 2014. Migratiepatronen in dynamisch perspectief. Een pilotstudie naar veranderende patronen van arbeidsmigratie uit Polen, Bulgarije en Roemenië.
- PBL, 2015. De stad: magneet, roltrap en spons. Bevolkingsontwikkelingen in stad en stadsgewest.
- Platform 31, 2014. Financiering van huisvesting voor arbeidsmigranten.
- Platform 31, 2014. Tweede ronde experimenten bevolkingsdaling. Een tussenstand.
- SCP 2014. Huwelijksmigratie in Nederland. Achtergronden en leefsituatie van huwelijksmigranten.
- SCP, 2014. Poolse, Bulgaarse en Roemeense kinderen in Nederland. Een verkenning van hun leefsituatie.
- SCP, 2014. Verschil in Nederland. Sociaal en Cultureel rapport 2014.

Burgerparticipatie

De gemeente Utrecht maakt haar plannen zoveel mogelijk in samenspraak met bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. In 2014 werd ervaring opgedaan met nieuwe vormen van samenwerking.

Zo leverde een stadsgesprek input voor het coalitieakkoord "Utrecht maken we samen". Ook waren er stadsgesprekken met bewoners over onder andere onderwijs, cultuur, energie en het nieuwe initiatievenfonds. Dit fonds komt medio 2015 in de plaats van het leefbaarheidsbudget en het budget Flexibel Welzijn. In 2014 werden er net zoveel initiatieven vanuit het leefbaarheidsbudget gehonoreerd als een jaar eerder. Verder heeft een vijfde van de Utrechters in 2014 geprobeerd het gemeentelijk beleid te beïnvloeden, een kleine toename ten aanzien van het jaar ervoor.

Participatie en initiatieven

20% bewoners oefende in 2014 invloed uit op gemeentelijk beleid

Afgezien van het uitbrengen van een stem bij de gemeenteraadskiezingen heeft één op de vijf Utrechters naar eigen zeggen in 2014 actie genomen om het gemeentelijk beleid te beïnvloeden. Een kwart van hen heeft het idee dat de gemeente ook echt iets heeft gedaan met hun bijdrage. Volgens bijna 40% is dit niet het geval en nog eens bijna 40% zegt geen idee te hebben of er iets met hun bijdrage is gedaan.

In 2014 minder wijkraadadviezen, meer gesprek

Het aantal adviezen dat de wijkraden uitbrachten is gedaald van 62 in 2013 naar 46 in 2014. Het College, ambtenaren en de wijkraden willen minder alleen schriftelijk communiceren en vaker het gesprek met elkaar aangaan over zaken die zij belangrijk vinden voor de wijk. Ook leveren wijkraden in een vroegtijdig stadium inbreng bij de ontwikkeling van gemeentelijke plannen en beleid.

Kerncijfers

	2011	2012	2013	2014
aantal initiatieven leefbaarheid	2.354	2.150	2.000	2.000
aantal wijkraadadviezen	59	61	62	46
% inwoners dat iets gedaan heeft om het beleid te beïnvloeden*	17%	20%	17%	20%
% inwoners dat vindt dat gemeente met hun bijdrage iets heeft gedaan**	-	-	27%	25%
% bekend met leefbaarheidsbudget	43%	34%	33%	32%

Bron: Inwonersenquête IB Onderzoek, Wijken | * Antwoordmogelijkheden op onderliggende vraag in 2013 gewijzigd | ** Nieuwe vraag in 2013.

Leefbaarheidsbudget wordt Initiatievenfonds

Bijna driekwart van de Utrechters geeft in 2014 aan zich verantwoordelijk te voelen voor de leefbaarheid en veiligheid in de eigen buurt (74%). Eénderde van de inwoners zegt ook daadwerkelijk actief te zijn geweest om de leefbaarheid en veiligheid te verbeteren (32%). In 2014 zijn er ruim 2.000 initiatieven van burgers – om de leefbaarheid in de wijken te vergroten – gehonoreerd. Dat is vrijwel evenveel als in 2013. Het leefbaarheidsbudget, waaruit deze initiatieven worden ondersteund, gaat medio 2015 samen met het budget flexibel welzijn over in een nieuw te vormen Initiatievenfonds.

30% actieve Utrechters wil ondersteuning van gemeente

Ruim een vijfde van de inwoners van Utrecht is bereid om zich in te zetten voor de buurt. Bewoners denken hierbij vooral aan het bieden van zorg of hulp aan buurtbewoners, maar ook aan helpen op school of bij de (sport)vereniging of iets doen aan buurtpreventie. Van de Utrechters die reeds actief zijn in hun buurt geeft 30% aan ondersteuning nodig te hebben van de gemeente, bijvoorbeeld in de vorm van een advies, financiële ondersteuning of een vergunning. 44% zegt geen ondersteuning van de gemeente nodig te hebben bij hun activiteiten voor de buurt.

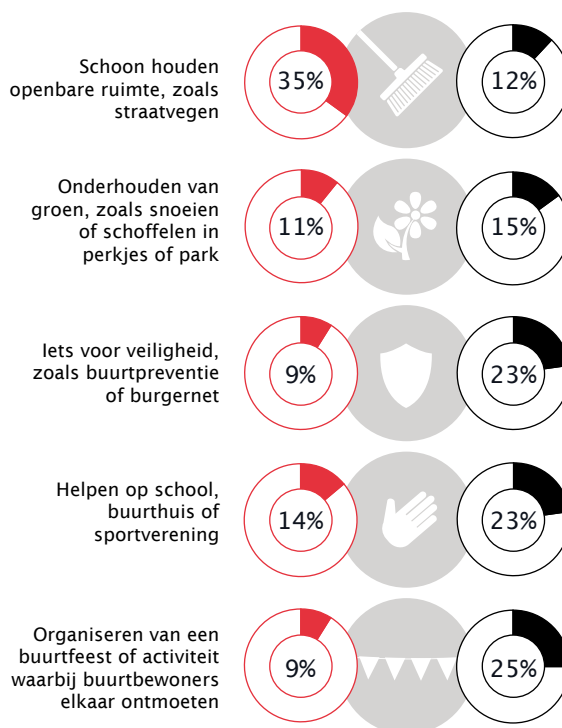
Rapportcijfer 7,1 voor participatie in gemeentelijke projecten en ondersteuning van initiatieven

Urechters die participeren in gemeentelijke projecten en initiatiefnemers waarderen de manier waarop zij bij het participatieproces betrokken of ondersteund werden door de gemeente met het rapportcijfer 7,1. Dat is iets hoger dan in 2013, toen het participatieproces met een 6,9 werd beoordeeld.

De open houding, constructieve interactie en prettige omgang en bejegening worden evenals in 2013 hoog gewaardeerd. Ten opzichte van 2013 vinden participanten vaker dat de plannen zijn verbeterd door hun inbreng en is de tevredenheid over de inhoud van het plan, project of initiatief toegenomen. Aandacht wordt gevraagd voor tijdige communicatie en meer duidelijkheid over het proces en de besluitvorming. (Totta, 2014).

Activiteiten van Utrechters voor hun buurt

■ Doe ik al ■ Ja, dat wil ik doen

Bron: Inwoners enquête, IB Onderzoek, 2014

Stadsgesprekken

Nieuwe uitwisseling met inwoners en organisaties in de vorm van Stadsgesprekken

In 2014 werd ervaring opgedaan met een nieuwe vorm van uitwisseling tussen gemeente enerzijds en bewoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers anderzijds, in de vorm van stadsgesprekken. Het eerste stadsgesprek vond plaats tijdens de coalitievorming. Bewoners konden toen meepraten over uiteenlopende Utrechtse ambities. Een deel van de naar voren gebrachte ideeën en initiatieven is opgenomen in het coalitieakkoord "Utrecht maken we samen". In de tweede helft van 2014 en begin 2015 hebben nog diverse andere stads- en wijkgesprekken plaatsgevonden, bijvoorbeeld over Culturele voorzieningen in Leidsche Rijn Centrum, Utrecht fietst, Voortgezet Onderwijs en Energie. Op het Festival 'Utrecht maken we samen. Ruimte voor initiatief' in december 2014 zijn voorstellen aangedragen om in 2015 te komen tot een gezamenlijke 'Agenda van Initiatief', gericht op betere samenwerking tussen initiatiefnemers en de gemeente.

Kiezersopkomst

Minder Utrechters naar stembus

Wat betreft politieke participatie zien we dat het stemgedrag van Utrechters in 2015 (Provinciale Statenverkiezingen) verminderd is ten opzichte van 2011. In 2015 brengt 49% van de Utrechters een stem uit terwijl dat in 2011 nog 59% was. Ook is de opkomst bij de Provinciale statenverkiezingen in 2015 lager (5%) dan die bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014.

Meer weten?

- COB, 2014. Burgerperspectieven 2014/3.
- COB, 2014. Burgerperspectieven 2014/2.
- COB, 2014. Burgerperspectieven 2014/4.
- COB, 2015. Burgerperspectieven 2015/1.
- Gemeente Utrecht, 2014. Coalitieakkoord 'Utrecht maken we samen'.
- Onderzoek Gemeente Utrecht, 2014. Gemeenteraadsverkiezingen 19 maart 2014.
- Onderzoek Gemeente Utrecht, 2014. Verkiezingen Europees parlement 22 mei 2014.
- Platform 31, 2014. Mensenrechten en lokaal beleid. Handreiking voor beleidsmakers.
- Raad voor de financiële verhoudingen, 2014. Tussen betalen en bepalen. Publieke bekostiging van maatschappelijk initiatief.
- SCP, 2014. Rijk geschakeerd. Op weg naar de participatiesamenleving.
- Totta research, 2014. Benchmark burgerparticipatie Utrecht.

Opkomst Provinciale staten verkiezingen in U10-gemeenten, 2011-2015

Gemeente	2011	2015
De Bilt	71%	61%
Bunnik	71%	63%
Houten	64%	55%
IJsselstein	56%	47%
Nieuwegein	53%	45%
Stichtse Vecht	60%	53%
Utrecht	59%	49%
Vianen	57%	53%
Woerden	64%	56%
Zeist	63%	54%
Provincie Utrecht	62%	53%

Bron: KiesjouwUtrecht.nl / Kiesraad

Publieksdienstverlening

De gemeente Utrecht werkt aan continue verbetering van de publieksdienstverlening; een zo hoog mogelijke kwaliteit voor de klant op zo'n effectief mogelijke wijze. Dit betekent een efficiënte inzet van dienstverleningskanalen en het stroomlijnen en standaardiseren van dienstverleningsprocessen.

In 2014 is het aantal digitale aanvragen opnieuw gestegen en het aantal websitebezoeken gedaald. Het aantal telefoontjes naar het algemene nummer van de gemeente is licht gestegen. Voor wat betreft de digitale en telefonische dienstverlening zien we in 2014 een dalende tevredenheid onder inwoners. Over baliebezoek zijn inwoners in 2014 juist meer tevreden dan een jaar eerder. In 2014 is de gemeente verhuisd naar het Stadskantoor, maar de meting is nog van vóór deze verhuizing. In 2015 richt de gemeente zich op het verbeteren van haar kanalen. Denk aan de vindbaarheid van de website, het vereenvoudigen van het gemeentelijk telefoonnummer, de inzet van een extra social media kanaal en de realisatie van een Digicorner om bezoekers te helpen bij het maken van afspraken en het regelen van overheidszaken.

Aanvragen

Toename aantal digitale aanvragen, iets dalende tevredenheid

In 2014 zijn 210.000 aanvragen digitaal gedaan. Een toename ten opzichte van 2013 toen Utrechters 200.000 digitale aanvragen deden. De meeste digitale aanvragen in 2014 hadden betrekking op het maken van een afspraak (27%), gevolgd door binnengemeentelijke verhuizingen (8%) en intergemeentelijke verhuizingen (7%). Utrechters die een digitale aanvraag hebben gedaan, beoordelen deze met een 7,1. Dat is een daling ten opzichte van 2013 toen de aanvragen werden beoordeeld met een 7,5.

Daling websitebezoeken

In 2014 is de website van de gemeente (www.Utrecht.nl) 3,7 miljoen keer bezocht. Hiermee is het aantal websitebezoeken met een half miljoen gezakt (4,2 miljoen in 2013). In vergelijking met 2012 is het aantal bezoeken wel hoger; toen werd de website ruim 3 miljoen keer bezocht.

Kerncijfers

	2010	2011	2012	2013	2014
aantal digitale aanvragen via website www.Utrecht.nl	38.949	101.727	150.286	200.000	210.000
aantal telefoontjes naar algemene nummer gemeente	337.000	271.000	396.000	341.000	344.958
aantal social media contacten	-	-	-	-	5.657
telefonische bereikbaarheid Klantcontactcentrum (KCC)	93%	96%	94%	92%	95%
aantal emails naar het KCC					12.816
aantal baliebezoeken burgerzaken					235.873
rapportcijfer digitale dienstverlening	-	-	7,6	7,5	7,1
rapportcijfer bellers met Klantcontactcentrum	7,5	7,7	7,4	7,5	7,3
rapportcijfer bezoekers publieksbalies	7,7	7,6	7,3	7,5	7,6

Bron: VNG Benchmark Publiekszaken; Verantwoording Publieksdienstverlening.

Klantcontact

Licht dalende tevredenheid over telefonisch contact

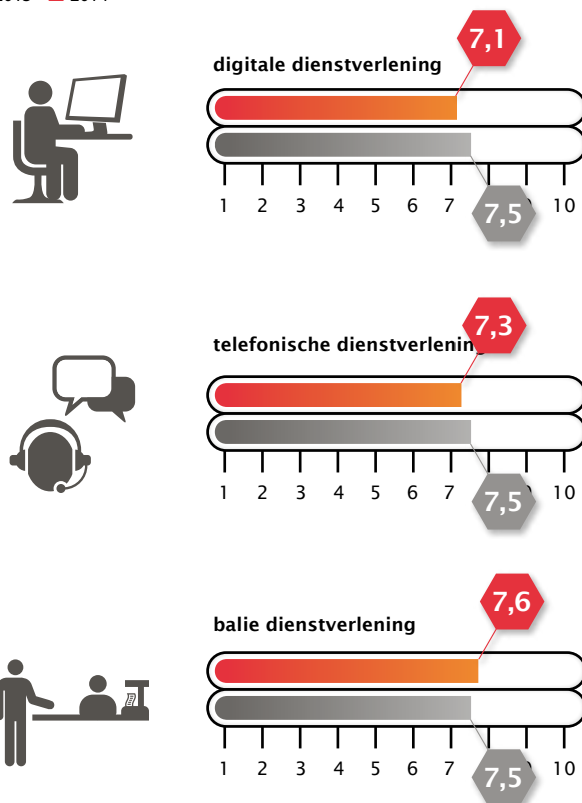
In 2014 is bijna 345.000 keer gebeld naar het algemene telefoonnummer van de gemeente Utrecht. Medewerkers van het Klantcontactcentrum staan de bellers te woord. Uit registratiegegevens van 2014 blijkt dat 74,6% van de bellers naar het KCC, direct door het Klantcontactcentrum zijn geholpen. Dat is gelijk aan 2013, maar meer dan de jaren ervoor. In 2012 kon 69% van de bellers direct worden geholpen, in 2011 lag het percentage nog op 64%. Bellers geven gemiddeld het rapportcijfer 7,3 voor de manier waarop ze geholpen zijn bij telefonisch contact. In 2013 was dat een 7,5. De vriendelijkheid van de medewerker wordt door bellers het hoogst gewaardeerd (8,1). In vergelijking met 2013 neemt de waardering van telefonische bereikbaarheid het meest af; 6,5 in 2014 ten opzichte van 7,4 in 2013.

Toenemende tevredenheid baliebezoek

Bezoekers van de publieksbalie in Utrecht beoordeelden de dienstverlening in 2014 met een 7,6. Dat is iets hoger dan een jaar eerder toen de balie werd beoordeeld met een 7,5. De verhuizing naar het Stadskantoor is niet van invloed op deze tevredenheid aangezien het baliebezoek is gemeten vóór de verhuizing. De vriendelijkheid van de baliemedewerker wordt het best beoordeeld; bezoekers van de balie waarderen de vriendelijkheid met een 8,3. Met name de totale doorlooptijd, wachttijd en de prijs beoordelen klanten beter dan in 2013. De waardering van de totale doorlooptijd stijgt van 7,4 naar 8,2, de waardering van wachttijd van 7,2 naar 7,9 en de waardering van prijs van 5,6 naar 6,3.

Rapportcijfer inwoners voor contact met gemeente

■ 2013 ■ 2014

Bron: Benchmark Publiekszaken gemeente Utrecht, 2014

Communicatie

Gemeente ook actief via Social Media

De gemeente maakt actief gebruik van sociale media, bijvoorbeeld door actief te reageren op vragen die via sociale media worden gesteld. In 2014 heeft de gemeente 5.657 keer een bericht geplaatst op Twitter en Facebook. 4.803 keer was dat een reactie op een ander bericht. Dat is gemiddeld 13 keer per dag.

Inzet op optimaliseren kanalen

De beleids-, bestuurs- en publieksafdelingen van de gemeente Utrecht zijn eind 2014 in het nieuwe Stadskantoor bij elkaar gebracht. De eerste vijf verdiepingen van het Stadskantoor worden gebruikt voor publieksdienstverlening. Het bezoek van Utrechters aan de balies gebeurt altijd op afspraak. Er is een ontvangstorganisatie die bewoners verder helpt naar hun afspraak. Om de toegankelijkheid van de gemeente te verbeteren zet de gemeente Utrecht het komende jaar in op het optimaliseren van haar kanalen.

Zo worden er stappen gezet om de vindbaarheid op de website te optimaliseren, het gemeentelijke telefoonnummer te vereenvoudigen, een extra social media kanaal in te zetten en wordt er een Digicorner ingericht.

Deze Digicorner, op de begane grond van het Stadskantoor geeft toegang tot het digitaal loket van de gemeente: op openbare computers kunnen bewoners hier online hun overheidszaken regelen en afspraken maken.

Meer weten?

- Totta research, 2014. Rapport op maat: Benchmark Publiekszaken 2014

Internationaal

Internationaal staat de stad Utrecht mooi op de kaart. Door reisgidsenmaker Lonely Planet is Utrecht uitgeroepen tot een van 's werelds meest miskende steden. Een stad met unieke eigenschappen zoals middeleeuwse werfkelders, mooie landhuizen en vol met leuke winkels, restaurants en cafés.

De positie van fietsstad wordt herkend. CNN bracht een bezoek aan de stad en roemt het feit dat er zo veel gebruik gemaakt wordt van fietsen. Ook de bouw van de grootste fietsenstallingen van de wereld is niet onopgemerkt gebleven. De stad Utrecht bevindt zich in een provincie die tot twee keer toe is uitgeroepen als Europa's meest competitieve regio. Om die goede positie te behouden is onder andere de Economic Board Utrecht (EBU) opgericht. Een tripelhelix-samenwerkingsverband tussen overheden, kennisinstellingen en bedrijfsleven. De speerpunten van de EBU én gemeente zijn Groen, Gezond en Slim. Daarnaast kent de EBU een ondersteunende internationale agenda, met als focusgebieden foreign direct investment, branding, 'Europa' en het behouden van talent. De gemeente Utrecht is ook zeer actief op internationaal (economisch) terrein, getuige de internationale school en het recent geopende Expat Center. De bevolking is een van de best opgeleide van Europa en de werkgelegenheid is hoog.

Economie vergeleken

Gunstig investeringsklimaat binnen Europa

Utrecht scoort een 18^e plaats op de lijst van Europese steden die gunstige eigenschappen voor de toekomst hebben. De lijst, opgesteld door FDI Intelligence, een onderdeel van de Financial Times, geeft inzicht in het investeringsklimaat op basis van 108 indicatoren van welvaart, kwaliteit van de beroepsbevolking en leven, prijsniveau, infrastructuur en het ondernemingsklimaat. Voor dit onderzoek is gekeken naar 468 locaties (steden en regio's in Europa). Als alleen gekeken wordt naar Europese steden met minder dan 350.000 inwoners, dan scoort Utrecht een 5^e plaats, tussen Grenoble en Gent. De provincie Utrecht staat in de lijst met Europese regio's op een 9^e plaats.

Utrechts Bruto Regionaal Product: plaats 16 van de 275 in Europa

The Metropolitan Explorer vergelijkt de prestaties van 275 metropolen aan de hand van indicatoren

Kerncijfers

	Positie 1	Positie 2	Positie 3	Positie Utrecht*
Concurrentiepositie <i>EU Regional Competitiveness Index BCI 2013</i>	Utrecht (provincie)	Londen	Berkshire, Buckinghamshire and Oxfordshire	1
Fietsvriendelijkheid <i>The Copenhagenize Index 2013</i>	Amsterdam	Kopenhagen	Utrecht (stad)	3
Werkgelegenheid <i>Randstad Monitor 2014</i>	Londen	Parijs	Ruhrgebied	4
Investeringsklimaat kleine steden <i>European Cities and Regions of the Future '14/'15</i>	Eindhoven	Cambridge	Reading	5
BRP per capita <i>The Metropolitan Explorer 2014</i>	München	Parijs	Frankfurt	16
Kwaliteit van leven <i>Regional Quality of Living in Europe 2014</i>	Zürich	Bazel	Genève/Lausanne	16
Investeringsklimaat <i>European Cities and Regions of the Future '14/'15</i>	Londen	Helsinki	Eindhoven	18
Productiviteit <i>The Metropolitan Explorer 2014</i>	Brussel	Dublin	Parijs	26
Innovatie <i>Innovation Cities Index 2014</i>	Londen	Parijs	Wenen	64

Investeringsklimaat kleine steden

	Stad	Land
1	Eindhoven	Nederland
2	Cambridge	Verenigd Koninkrijk
3	Reading	Verenigd Koninkrijk
4	Grenoble	Frankrijk
5	Utrecht	Nederland
6	Ghent	België
7	Derby	Verenigd Koninkrijk
8	Cork	Ierland
9	York	Verenigd Koninkrijk
10	Derry/Londenderry	Verenigd Koninkrijk

Bron: European Cities and Regions of the Future 2014/15

op het gebied van populatie, oppervlakte, bruto binnenlands product, luchtkwaliteit, arbeidsmarkt, innovatie en overheid. De cijfers hebben betrekking op 2010 en eerder. De provincie Utrecht scoort goed op bruto regionaal product (BRP) per hoofd van de bevolking en staat op plaats 16, tussen Praag en Stuttgart. München scoort hierbij het

beste, gevolgd door Parijs en Frankfurt. Ook de productiviteit is in Utrecht goed. Utrecht staat op de 26^e plaats in Europa. Brussel, Dublin en Parijs zijn de productiefste regio's.

Vierde positie voor Randstad wat betreft werkgelegenheid in Europa

De Randstad heeft een minder sterke ontwikkeling doorgemaakt dan andere grootstedelijke regio's in noordwest Europa. In de TNO Randstad Monitor worden grootstedelijke regio's in Europa vergeleken op economisch gebied. Het Bruto Regionaal Product per inwoner ligt in de Bestuur Regio Utrecht (BRU) veel hoger dan in de Randstad dat in Europa gemiddeld scoort (plaats 10). De economische groei is in de BRU gelijk aan die in de Randstad, dat zich met een bescheiden 16de plaats in de Europese achterhoede bevindt. De gemeente en provincie Utrecht doen het binnen de Randstad relatief goed met betrekking tot werkloosheid en arbeidsparticipatie. De Randstad bevindt zich in de top vijf van Europa.

Kennis en innovatie vergeleken

Utrecht in de top op gebied van innovatie

153 Europese steden zijn in 2014 door 2thinknow geanalyseerd op 162 indicatoren en verdeeld over 5 categorieën op sociaal-economische innovatieve

segmenten vergeleken. Utrecht komt op een gedeelde 67^e plaats. In de rangorde is Utrecht vergelijkbaar met Europese steden zoals Bremen, Bazel, Odense en Duisburg. Deze steden kenmerken zich als kennisknooppunt. De Europese lijst wordt aangevoerd door Londen, Parijs en Wenen. De provincie Utrecht behoort wel tot de top van Europa. In de Regional Innovation Scoreboard van de Europese Commissie kenmerkt de provincie Utrecht zich als leider op het gebied van innovatie.

Sociale positie vergeleken

Grote fietsvriendelijkheid Utrecht in Europees perspectief

Utrecht behoort tot één van de drie meest fietsvriendelijke steden van Europa. Dit blijkt uit Deens onderzoek. Aan de hand van 13 indicatoren worden in The Copenhagenize Index steden vergeleken op fietscultuur, infrastructuur, aandeel fietsers, veiligheid en beleid. In 2013 is Utrecht nieuw in de lijst op plaats 3, achter Amsterdam en Kopenhagen. De infrastructuur van Utrecht is de tweede van de kleine Europese steden. Alleen de Engelse stad Slough scoort beter dan Utrecht, volgens FDI Intelligence. Net als Utrecht is Slough, een stad net ten westen van Londen, bezig aan een transformatie van het stadscentrum.

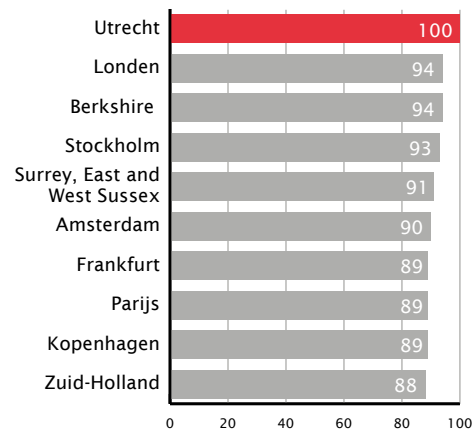
Utrecht in Europa: 16^e plaats als het gaat om kwaliteit van leven

Het onderzoek naar regionale kwaliteit van leven door Planbureau voor de Leefomgeving laat zien dat de provincie Utrecht binnen Europa op een 16^e plaats staat. De index wordt aangevoerd door drie Zwitserse regio's Zürich, Bazel en Geneve/Lausanne. Utrecht staat tussen de regio's van Malmö en Parijs. Onder de Nederlandse regio's staat Utrecht op een zesde plaats.

Meer weten?

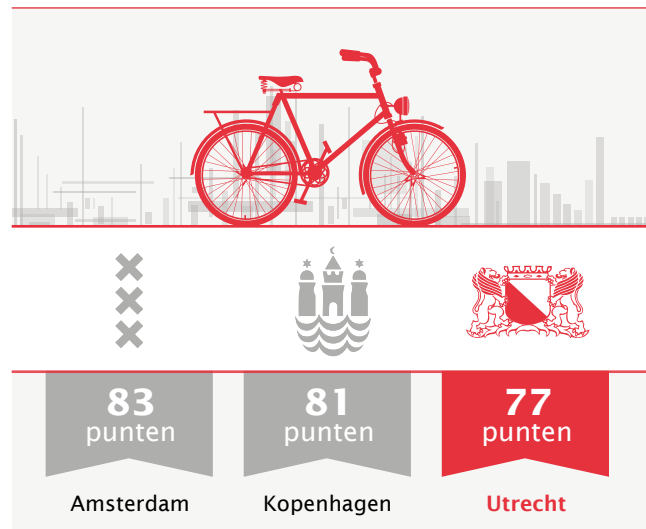
- 2thinknow, 2014. Innovation Cities Index 2014.
- BBC, 2013. Living in: The world's happiest places.
- CNN, 2014. World's best cycling cities.
- Copenhagenize, 2014. The Copenhagenize Index 2013, Bicycle Friendly Cities.
- EU, 2013. EU Regional Competitiveness Index BCI 2013.
- EU, 2014. Regional Innovation Scoreboard 2014.
- Lonely Planet, 2012. 10 of the world's unsung places.
- Onderzoek Utrecht, 2014. Bewonerspanel, Imago van Utrecht.
- The New Economy, 2014. Utrecht's competitive edge is taking its economy to new heights.
- The New Economy, 2014. The rise of the smart city.
- TNO, 2014. De Top 20 van Europese grootstedelijke regio's 1995-2012; Randstad Holland in internationaal perspectief.
- Washington Post, 2015. Utrecht: The hidden gem in Amsterdam's shadow.

Europees regionale concurrentiepositie

Bron: EU Regional Competitiveness Index RCI, 2013

Fietsvriendelijkheid in Europees perspectief

Bron: The Copenhagenize Index 2013

Fysieke leefomgeving & groen

Wonen

Utrecht is een aantrekkelijke stad om te wonen, zo blijkt uit de woonaantrekkelijkheidsindex van Nederland, waar Utrecht de tweede plaats bekleedt. Utrechters blijken in 2014 opnieuw overwegend positief over hun woning en hun buurt. De Utrechtse markt voor koopwoningen is het afgelopen jaar flink aangetrokken.

Het economische klimaat is beter geworden en het negatieve sentiment op de woningmarkt lijkt gekeerd. Dit blijkt ook uit de cijfers over de Utrechtse woningmarkt. Mediane verkoopprijzen zijn gestegen, het aantal dagen dat een woning te koop stond is gedaald en het aantal woningtransacties is toegenomen. Deze ontwikkelingen werken echter minder gunstig uit op de betaalbaarheid van huurwoningen voor de laagste inkomens. Het woonbeleid van de gemeente zal de komende jaren dan ook vooral in het teken staan van de betaalbaarheid van de sociale huur, aanbod van voldoende woningen voor de lage- en middeninkomens, duurzaamheid en kwaliteit van de woningvoorraad. Ook gaat speciale aandacht uit naar studenten, starters, ouderen, asielzoekers en uitstroom van Maatschappelijke Opvang.

Koopwoningmarkt

Mediane verkoopprijs koopwoningen gestegen

De mediane verkoopprijs van een bestaande Utrechtse koopwoning is in 2014 gestegen met 3,1% naar € 221.602. De daling die in eerdere jaren is ingezet, gaat in 2014 over in een stijging, waarbij het vierde kwartaal de grootste prijsstijging laat zien (1,3%). Voor de meeste woningtypen zijn de verkoopprijzen gestegen in 2014. Alleen bij vrijstaande woningen is sprake van een daling. De verkoopprijzen van twee-onder-een-kapwoningen (8%) en appartementen (6%) kende het afgelopen jaar de grootste stijging. Desondanks zijn de verkoopprijzen nog steeds aanzienlijk lager dan voor de kredietcrisis van 2008. Landelijk signaleert de NVM een prijsstijging in het vierde kwartaal van 1,3% vergeleken met het voorgaande kwartaal en een stijging van 3,5% vergeleken met 2013. Voor 2015 is de NVM positief en verwacht prijsstijgingen van 2,5 - 3%.

Kerncijfers

	2011	2012	2013	2014
mediane verkoopprijs bestaande koopwoningen (in €)	232.696	218.955	214.982	221.602**
mediane verkooptijd bestaande koopwoningen (in dagen)	101	137	150	94**
aantal woningtransacties bestaande koopwoningen	2.819	2.514	2.568	3.771**
aantal verhuurde sociale huurwoningen	1.430	1.259	2.528	2.767
wachttijd sociale huurwoning (in jaren)	7,7	9,0	8,2	8,1
opgeleverde nieuwbouwwoningen	2.035	2.603	1.259	1.062
rapportcijfer voor de woning	7,6	7,5	7,5	7,4
rapportcijfer algemeen buurtoordeel	7,2	7,0	7,1	7,0
gemiddelde wachttijd studentenkamer (in maanden)	19	14	11	16
aantal nieuwe uitgiften certificaten politiekeurmerk Veilig Wonen	2.824	2.308	1.854	1.235
aantal uitgegeven startersleningen	-	200	238	372

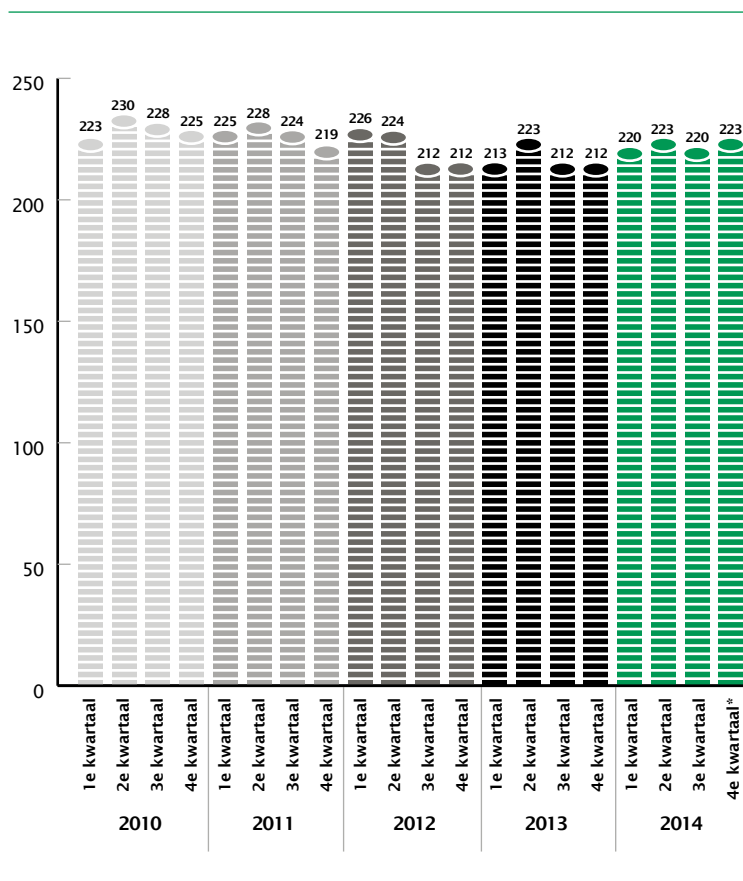
Bron: Inwonersenquête IB Onderzoek, NVM, WoningNet, REO/Wonen, SSHU. | ** Voorlopig cijfer

Dit ondanks allerlei beperkende financieringsmaatregelen die sinds januari dit jaar van kracht zijn. Zo is bijvoorbeeld de vrijstelling van de schenkbelasting tot € 100.000 komen te vervallen. Ook de Rabobank is positief over 2015 en verwacht prijsstijgingen tussen de 1,5 - 3,5%. Het verwachte verdere economisch herstel heeft een positief effect op de waarde van een gekochte woning. Het risico dat deze in waarde daalt is namelijk kleiner.

Mediane verkooptijd woningen daalt

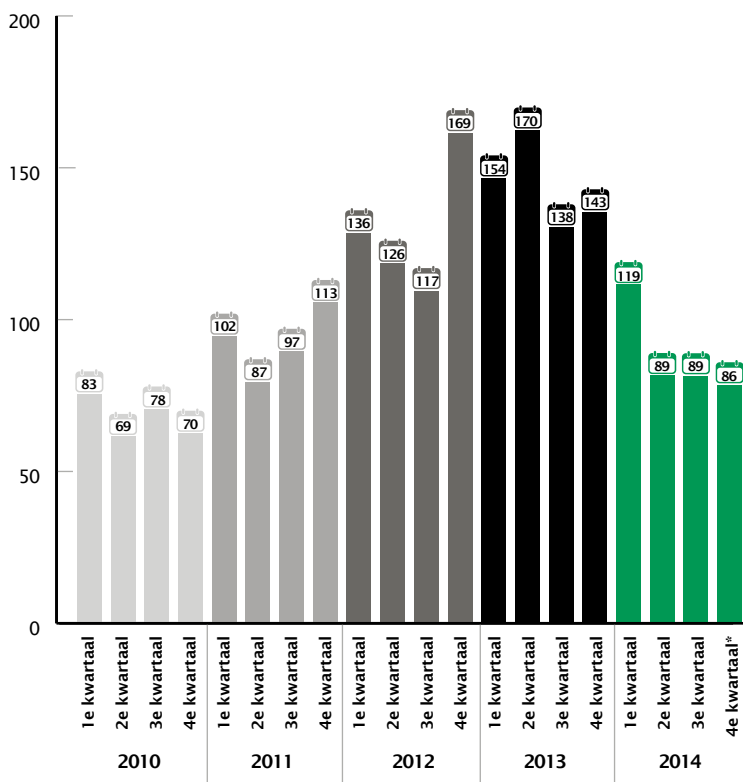
In het afgelopen jaar zijn woningen gemiddeld een stuk sneller van eigenaar gewisseld dan in het voorafgaande jaar. Het aantal dagen dat een bestaande Utrechtse koopwoning te koop staat, daalde in 2014 met 37% naar 94 dagen. Het is voor het eerst sinds jaren dat de mediane verkooptijd onder de 100 dagen duikt. In het eerste kwartaal van vorig jaar bedroeg de verkooptijd nog 119 dagen. In het tweede en derde kwartaal bleef de mediane verkooptijd stabiel staan op 89 dagen. De mediane verkooptijd van appartementen is in het afgelopen jaar gedaald van 174 naar 116 dagen. Tussenwoningen laten een daling zien van 115 naar 68 dagen. Vergeleken met de andere G4-gemeenten is de verkooptijd in Utrecht laag. Alleen in Amsterdam is de verkooptijd lager. Landelijk constateert de NVM een daling van de verkooptijden van 154 dagen in het vierde kwartaal van 2013 naar 124 in het laatste kwartaal van 2014. Opvallend is dat in het derde kwartaal sprake was van een lichte stijging. Dit komt vooral doordat woningen die al langer te koop stonden beter verkochten dan woningen die minder lang te koop stonden.

Mediane verkoopprijs bestaande koopwoningen in Utrecht (x €1.000)

Bron: NVM | * voorlopig cijfer

Mediane verkooptijd bestaande koopwoningen in Utrecht (in dagen)

Bron: NVM | * voorlopig cijfer

Aantal woningtransacties koopwoningen toegenomen

Het aantal woningtransacties in Utrecht kende het afgelopen jaar een flinke toename, namelijk van 47% (van 2.568 in 2013 naar 3.771 in 2014). Het aantal transacties loopt op van 777 in het eerste kwartaal naar 1.100 in het vierde kwartaal. Het is in de afgelopen jaren niet voorgekomen dat er meer dan 1.000 woningen per kwartaal zijn verkocht. Van de verkochte woningen is het aandeel appartementen in 2013 (47%) en in 2014 (48%) gelijk gebleven. Hetzelfde geldt voor het aandeel tussenwoningen (38%) en hoekwoningen (10%) als percentage van alle verkochte woningen. Landelijk zijn de NVM-cijfers over het vierde kwartaal positief en zijn 30% meer woningen verkocht dan in hetzelfde kwartaal een jaar eerder. Van de tien buurten met de meest dynamische woningmarkt liggen er acht in Amsterdam. Daarnaast staan Utrecht (Oog in AI) en Breda (Belcrum) in deze lijst. Ook de Rabobank verwacht in 2015 een verdere stijging van het aantal woningtransacties te zien. Dit onder andere vanwege de goede betaalbaarheid door de lage hypotheekrente. Wel blijven regionale prijsverschillen groot en stijgen prijzen in de stedelijke gebieden sneller dan in de perifere gebieden.

Aantal uitgegeven startersleningen toegenomen

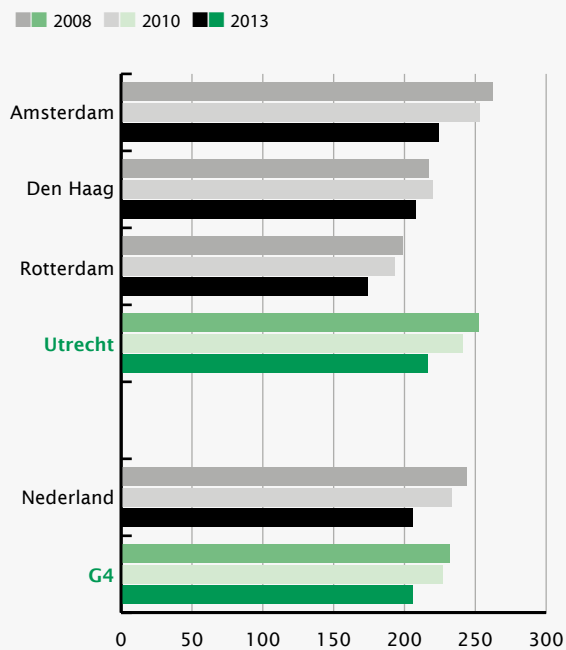
Een starterslening is een aanvullende lening op een hypotheek en bedoeld voor iedereen die voor het eerst een woning in de gemeente Utrecht koopt. De lening vergroot hiermee de mogelijkheden op de koopmarkt. In het afgelopen jaar zijn 372 startersleningen verstrekt. Dit zijn er aanzienlijk meer dan in 2012 (200) en 2013 (238).

1.062 nieuwe woningen opgeleverd

In de stad Utrecht zijn in 2014 in totaal 1.062 nieuwe woningen opgeleverd. Dit aantal is lager dan in voorgaande jaren (1.259 in 2013 en 2.603 in 2012). In Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern gaat het in totaal om 590 opleveringen en in de overige wijken om 472 (zie ook hoofdstuk Leidsche Rijn).

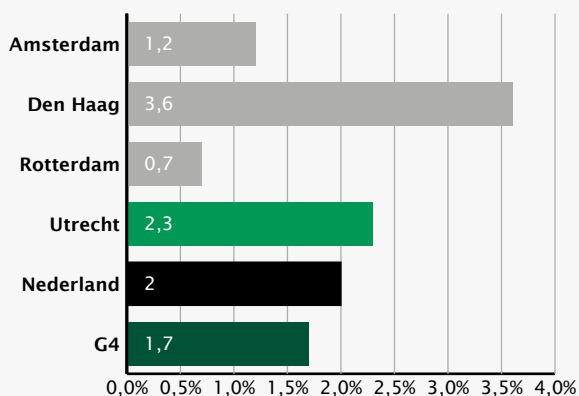
NVM transactieprijs woningen (in 1.000 euro)

Bron: CBS

Groei aantal woningen (%), 2012-2014

Bron: CBS

Sociale huur

Aantal verhuurde sociale huurwoningen toegenomen

In 2014 bedroeg het totaal aantal verhuringen van een sociale huurwoningen 2.767. Dit is een stijging van 9% vergeleken met 2013. Het aantal verhuringen is ook hoger dan in 2012 (1.259) en 2011 (1.430). Het aandeel verhuringen aan doorstromers komt uit op 29%. De overige woningen komen grotendeels op naam van starters. Sinds 2013 wordt een deel van het woningaanbod via loting toegewezen. Dit verhoogt de kansen voor woningzoekenden met een korte wachttijd.

Gemiddelde wachttijd sociale huurwoning gelijk gebleven

Ingeschrevenen voor een sociale huurwoning moeten in 2014 gemiddeld 8,1 jaar wachten voordat zij een woning krijgen toegewezen. De wachttijd is hiermee nagenoeg gelijk aan die van het jaar daarvoor. Voor doorstromers is de wachttijd (9,8 jaar) langer dan voor starters (7,3 jaar).

Huurprijzen sociale huurwoningen gestegen

In de afgelopen jaren zijn huurprijzen van sociale huurwoningen in de regio Utrecht gestegen. Van het totale aanbod steeg het aandeel met een huur tussen de € 574 en € 681 het meest: van 20% in 2010 naar 57% in 2013. Tegelijkertijd is het aanbod aan huurwoningen met een lage huur zowel in absolute als in relatieve zin gedaald. Ondanks het duurder geworden huuraanbod zijn meer woningen toegewezen aan huurders met de laagste inkomens. Huurders zijn bereid om hogere huren te betalen, wat mogelijk ook komt doordat zij weinig andere mogelijkheden hebben op de woningmarkt. Wel is het zo dat woningzoekenden die ervoor kiezen om niet te verhuizen hier niet zijn meegenomen. Deze verschuivings-trend is zichtbaar in alle U10-gemeenten maar is in Utrecht het meest duidelijk zichtbaar.

Wachttijd studentenkamer gestegen

Voor Utrechtse studenten die bij de SSHU ingeschreven staan, bedraagt de wachttijd 16 maanden op 1 januari 2015. De wachttijd is hiermee gestegen vergeleken met vorig jaar. Dit heeft er mee te maken dat er in 2014 geen grote nieuwe complexen zijn opgeleverd. Ook is van een aantal tijdelijke woningen het huurcontract beëindigd vanwege voorgenomen sloop. Deze studenten stromen door naar reguliere studentenkamers.

Woon aantrekkelijkheid

Rapportcijfer voor woning en buurt stabiel

Utrechters zijn over het algemeen erg te spreken over hun woning en beoordelen hun woning met het rapportcijfer 7,4. Dit cijfer is al een aantal jaar constant. Wat woningonderhoud betreft vindt 15% dat het onderhoud van de woning te wensen overlaat. Ook dit cijfer is constant vergeleken met het voorgaande jaar. Het rapportcijfer waarmee Utrechters hun buurt waarderen, is al een aantal jaar stabiel. In het afgelopen jaar gaat het om een 7,0.

Nieuwe uitgiften Politiekeurmerk Veilig Wonen gedaald

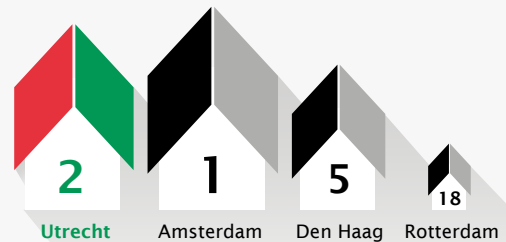
In het afgelopen jaar hebben 1.235 nieuwe woningen het Politiekeurmerk Veilig Wonen ontvangen. Dit aantal is lager dan in de voorgaande drie jaren.

Utrecht tweede op woonaantrekkelijkheidsindex

Opnieuw komt Utrecht goed naar voren op de woonaantrekkelijkheidsindex en handhaaft de tweede plaats van de 50 grootste gemeenten. De hoge positie heeft Utrecht vooral te danken aan de aanwezigheid van een universiteit, de nabijheid van natuurgebieden en het culturele aanbod. Amsterdam staat op de eerste plaats. De stad scoort iets beter dan Utrecht wat betreft de werk-bereikbaarheid. Hierbij gaat het om hoe goed mensen vanuit de betreffende gemeente een gevarieerd aanbod aan banen binnen en buiten de gemeente hebben. Van de overige G4-gemeenten eindigt in 2015 Den Haag op de vijfde plaats en Rotterdam op de achttiende.

Woonaan trekkelijkheidsindex (2015)
(positie 1 is het meest gunstig en positie 50
het minst gunstig)

Bron: Atlas voor gemeenten 2015

Meer weten

- ABF-research, 2014. Volkshuisvestelijke voornemens woningcorporaties 2014-2018.
- Atlas voor gemeenten 2014. Atlas voor gemeenten. Economie en arbeidsmarkt.
- Companen, 2014. Woonvoorkeuren specifieke woonvormen voor ouderen. Een verhaal met veel gezichten.
- Dynamis, 2014. Sprekende cijfers. Kwartaalbericht Q3 woningmarkt Nederland.
- Expertisecentrum woningwaarde, 2014, Monitor koopwoningmarkt, 3^e kwartaal 2014. Hoofdrapport.
- Ministerie BZ, 2014. Staat van de woningmarkt. Jaarrapportage 2014.
- NVM, 2014. Analyse Woningmarkt van de bestaande koopwoningen.
- NVM, 2015. Herstel woningmarkt nog beter dan verwacht. Persbericht.
- Platform 31, 2014. De marktpotentie van het All-inclusive pension. Leefstijl en interesses van de senior.
- PBL, 2014. Kwetsbaarheid van regionale woningmarkten. Financiële risico's van huishoudens en hun toegang tot de woningmarkt.
- Platform 31, 2014. Comfortabel wonen met de dementie. Evaluatie van de handreiking en aanbevelingen voor verdere toepassing.
- Platform 31, 2014. Financiering van huisvesting voor arbeidsmigranten.
- Platform 31, 2014. Game, set, match. Kansen voor huisvesting van arbeidsmigranten in leegstaand vastgoed.
- Platform 31, 2014. Langer thuis? Toekomstbestendig wonen begint vandaag.
- Rabobank, 2014, Kwartaalbericht woningmarkt. Verder herstel in 2015.
- Rigo Research en Advies en WoninetNet, 2014. Betaalbaar aanbod in Utrecht.
- Stedennetwerk G32 e.a., 2014. Sturen op woonlasten.

Krachtwijken / bouwen aan de stad

In de krachtwijken Kanaleneiland, Overvecht, Ondiep en Zuilen-Oost wordt door de gemeente samen met bewoners, corporaties, ondernemers en overige partners gewerkt aan verbetering van onder andere leren en opvoeden, werken, veiligheid, gezondheid, wonen en woonomgeving.

Het programma krachtwijken (2008-2017) wordt als apart programma in de periode tot 2018 geleidelijk afgerond; de aanpak in de krachtwijken wordt steeds meer onderdeel van het wijkgerichte werken. De krachtwijkaanpak is onderdeel van de samenwerkingsafspraken tussen de gemeente en de Utrechtse woningcorporaties onder de noemer Bouwen aan de stad. De gemeente en corporaties richten zich hierbij vooral op de aanpak van de bestaande bouw door middel van groot onderhoud en renovatie. Uitbreiding in de vorm van nieuwbouw komt voorlopig op de tweede plaats. Uitbreiding in de vorm van studenten- en starterswoningen heeft wel prioriteit. De krachtwijkaanpak van de afgelopen zeven jaar heeft geleid tot positieve veranderingen in de krachtwijken, maar er is nog steeds een verschil met de rest van de stad. Bewoners van de krachtwijken zijn in 2014 minder positief over de netheid van hun buurt. Daarnaast is er sprake van een toename van de ervaren jongerenoverlast. Het aandeel bewoners dat actief is in de buurt heeft zich positief ontwikkeld.

Renovatie en nieuwbouw

Gerealiseerde renovaties en nieuwbouw

In de periode van 2001 tot en met 2014 zijn in totaal 3.452 sociale huurwoningen en 1.587 nieuwbouwwoningen in de vrije sector (huur en koop) opgeleverd op Bouwen aan de stad (BaS) locaties. Daarnaast zijn in dezelfde periode 4.934 woningen gerenoveerd op BaS locaties. In 2014 zijn 1.218 sociale huurwoningen opgeleverd op Bouwen aan de stad (BaS) locaties. Ten opzichte van 2013 (502 opgeleverde sociale huurwoningen) is het aantal opgeleverde sociale huurwoningen meer dan verdubbeld. Het gaat om een aantal studenten- en starterswoningen zoals op de Kop van Lombok, Kaaphoordreef en van het project Aurora. Daarnaast is ook een aantal reguliere sociale huurwoningen opgeleverd, onder andere aan de Maria van Hongarijreedreef en in Het Zand in Leidsche Rijn. In de vrije sector (huur en koop) zijn 17 nieuwbouwwoningen opgeleverd op BaS locaties in 2014.

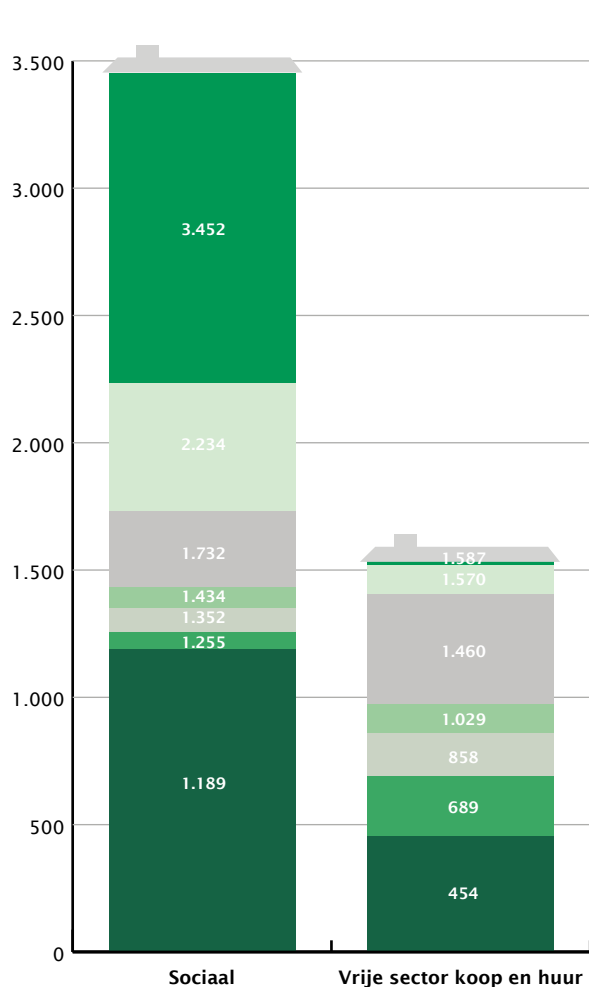
Kerncijfers

	2011	2012	2013	2014	Utrecht totaal '14
Bouwen aan de stad (BaS)					
aantal nieuwbouwwoningen (sociaal) op BaS locaties*	1.434	1.732	2.234	3.452	
aantal nieuwbouwwoningen (vrije sector koop en huur) op BaS locaties*	1.029	1.460	1.570	1.587	
aantal woningrenovaties op BaS locaties*	2.463	3.235	4.589	4.934	
rapportcijfer eigen woning BaS locaties	7,2	7,1	7,0	7,0	7,4
Krachtwijken**					
% negatieve toekomstverwachting buurt	17%	20%	17%	19%	12%
% vaak ervaren jongerenoverlast op straat	35%	32%	31%	40%	22%
rapportcijfer sociale samenhang (sociale cohesie)	4,9	5,1	5,2	5,0	5,7
rapportcijfer netheid	5,7	5,7	5,7	5,3	6,4

Bron: Inwonersenquête IB Onderzoek, Mitros, Portaal, Bo-Ex, GroenWest, SSH. | * Cumulatieve aantallen geteld vanaf 2001 (dit is de start van De Utrechtse Opgave, de voorloper van BaS). | ** Hoewel Hoograven sinds eind 2011 geen krachtwijk meer is, is de wijk in dit hoofdstuk nog wel meegenomen voor de vergelijkbaarheid.

Aantal nieuwbouwwoningen* op locaties van Bouwen aan de Stad

■ 2008 ■ 2009 ■ 2010 ■ 2011 ■ 2012 ■ 2013 ■ 2014

Bron: Mitros, Portaal, Bo-Ex, GroenWest, SSH | * cumulatief vanaf 2001

Het aantal woningrenovaties op BaS locaties is met 345 in 2014 laag in vergelijking met voorgaande jaren. In 2013 zijn er 1.354 woningen gerenoveerd. Bewoners van BaS locaties beoordelen hun woning gemiddeld met een 7,0. Dit cijfer komt overeen met het cijfer in 2013. De productie van studentenwoningen wordt naar verwachting ruimschoots gehaald, maar de productie van woningen voor gezinnen blijft wel achter bij de voorgenomen ambities, als gevolg van de economische crisis in de afgelopen jaren.

Oordeel bewoners

Oordeel bewoners krachtwijken minder gunstig voor netheid, toekomstverwachting en jongerenoverlast

Het rapportcijfer dat inwoners van krachtwijken geven voor sociale samenhang komt in 2014 uit op een 5,0. In vergelijking met voorgaande jaren zijn inwoners in 2014 iets negatiever over hoe buurtbewoners met elkaar omgaan. Het percentage inwoners van de Utrechtse krachtwijken met een negatieve toekomstverwachting van de buurt ligt op 19% in 2014. Dit is iets hoger dan een jaar eerder. Bewoners van krachtwijken beoordelen de netheid van hun buurt met een 5,3. Dit is een verslechtering ten opzichte van eerdere jaren (5,7). Het aandeel inwoners in krachtwijken dat vaak jongerenoverlast ervaart op straat is toegenomen van 31% in 2013 tot 40% in 2014. In de krachtwijken ligt het percentage inwoners dat vaak overlast van jongeren ervaart veel hoger dan in

de gehele stad (22%). In de krachtwijken voelt 45% van de bewoners zich wel eens onveilig in de eigen buurt. Dit percentage is licht toegenomen in de afgelopen jaren. In de stad als geheel is het aandeel dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt een stuk lager met 32%.

Aandeel actieve inwoners neemt iets toe

Het aandeel bewoners van krachtwijken dat actief is in de buurt heeft zich positief ontwikkeld in 2014 (36%) ten opzichte van 2013 (32%). In de krachtwijken zijn inwoners bijna net zo actief als in de gehele stad, waar 37% van de bewoners actief is in de eigen buurt. Het rapportcijfer voor de woning is in de krachtwijken met een 6,8 stabiel gebleven ten opzichte van een jaar eerder. In de stad als geheel komt het rapportcijfer meer dan een halve punt hoger uit op 7,4.

Evaluatie 2007-2013

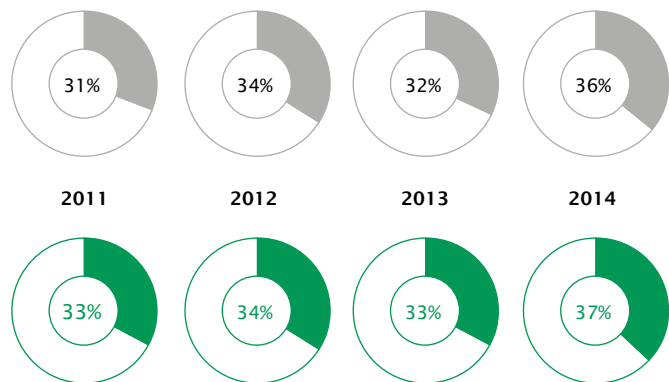
Krachtwijkontwikkelingen 2007-2013

In de laatste Krachtwijkenmonitor 2014 (de zogenaamde zes-meting) wordt teruggekeken op de ontwikkelingen per krachtwijk in zeven jaar tijd (2007-2013). Uit deze monitor blijkt dat de ontwikkelingen van veel indicatoren in deze periode overwegend gunstig zijn. In de krachtwijken Kanaleneiland en Overvecht is in zeven jaar tijd sprake van een flinke vooruitgang op het gebied van het buurtoordeel en de sociale infrastructuur en op het gebied van leren en opvoeden. In de krachtwijk Ondiep hebben diverse indicatoren zich positief ontwikkeld in de afgelopen zeven jaar, onder meer wat betreft toekomstverwachting van de buurt, ervaren jongerenoverlast en aandeel laagopgeleiden. Ook Zuilen-Oost heeft zich op diverse indicatoren positief ontwikkeld, onder andere wat betreft toekomstverwachting van de buurt en buurtonveiligheidsgevoelens. Daarnaast is het aandeel sociale huurwoningen gedaald. Hoewel Hoograven sinds eind 2011 geen krachtwijk meer is, wordt er nog wel op gemonitord. Het gebied is daarbij aangepast naar de subwijk Nieuw Hoograven, Bokkenbuurt en hier is op bijna alle indicatoren sprake van vooruitgang.

De belangrijkste ontwikkelingen zijn de afname van het aandeel sociale huurwoningen en de daling van het aandeel mensen met een negatieve toekomstverwachting. Een indicator die in vier van de vijf krachtwijken echter een negatieve ontwikkeling heeft doorgemaakt is het rapportcijfer voor netheid. Daarnaast is in Zuilen-Oost het oordeel van inwoners over hun woning ook verslechterd. Ondanks de positieve ontwikkeling op veel indicatoren in zeven jaar tijd zijn veel streefwaarden, die voor 2015 waren geformuleerd, nog niet behaald.

% inwoners dat actief is in de buurt

■ Krachtwijken ■ Utrecht

Bron: IB Onderzoek, 2014

% inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt

■ Krachtwijken ■ Utrecht

Bron: IB Onderzoek, 2014

Meer weten?

- Onderzoek gemeente Utrecht, 2014, Krachtwijkenmonitor.
- Onderzoek gemeente Utrecht, 2014. Wijkwijzer 2014.
- www.utrecht.nl/wonen/bouwen-aan-de-stad.

Nieuwbouw Leidsche Rijn – Vleuten-De Meern

In 2014 zien we in Leidsche Rijn een aantal positieve ontwikkelingen, zoals de daling van het percentage bewoners met een negatieve toekomstverwachting over de buurt. Dit percentage komt voor het eerst zelfs uit onder het stedelijk gemiddelde. Daarnaast is er sprake van voorzichtig toenemende tevredenheid over winkels en verkeersveiligheid in de buurt.

Duidelijk tevredener dan in eerdere jaren zijn Leidsche Rijners in 2014 over voorzieningen voor jongeren in de buurt. Een punt van zorg is de relatieve hoge kantorenleegstand in het gebied Papendorp – Leidsche Rijn. Bewoners werden in 2014 door middel van Stadsgesprekken actief betrokken bij de ontwikkelingen van hun buurt.

Oordeel bewoners

Leidsche Rijners in 2014 minder vaak negatieve toekomstverwachting over hun buurt

In 2014 had 10% van de inwoners van zowel Leidsche Rijn als Vleuten-De Meern een negatieve toekomstverwachting over hun buurt. Vooral voor de wijk Leidsche Rijn betekent dit een forse daling ten opzichte van eerdere jaren, toen dit percentage nog schommelde rond de 16%. Gemiddeld voor Utrecht geldt in 2014 dat 12% van de inwoners een negatieve toekomstverwachting heeft over de buurt.

Bovengemiddelde tevredenheid over netheid en sportvoorzieningen

Het rapportcijfer voor schoonheid van de straten is in Leidsche Rijn (6,8) en Vleuten-De Meern (7,0) hoger dan gemiddeld in Utrecht (6,5). Daarnaast zijn bewoners van Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern bovengemiddeld tevreden over de

Kerncijfers

	2011		2012		2013		2014		2014
	LR	VDM	LR	VDM	LR	VDM	LR	VDM	Utrecht gemiddeld
Opgeleverde woningen**	753	1.217	259	590					
rapportcijfer algemeen buurtoordeel	6,8	6,9	6,9	7,0	7,4	7,4	7,6	7,5	7,0
rapportcijfer schoonheid straten in de buurt	6,7	7,0	6,9	6,8	6,8	6,6	7,0	7,0	6,5
% (zeer) tevreden over winkels in de buurt	35%	38%	36%	45%	71%	63%	68%	70%	68%
% (zeer) tevreden over park in de buurt	77%**	-	78%	72%	-	-	82%	80%	71%
% (zeer) tevreden over verkeersveiligheid in de buurt	42%	44%	46%	48%	49%	41%	43%	38%	42%
% (zeer) tevreden over voorzieningen voor jongeren in de buurt	20%	20%	20%	25%	22%	26%	23%	24%	26%
% (zeer) tevreden over sportvoorzieningen in de buurt	72%	73%	73%	75%	76%	79%	75%	79%	63%
% negatieve toekomstverwachting buurt	17%	16%	16%	10%	13%	11%	11%	10%	12%

Bron: Inwonersenquête IB Onderzoek; Afdeling Wonen. | ** Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern samen.

sportvoorzieningen in hun wijken (75% respectievelijk 79% ten opzichte van 63% in Utrecht gemiddeld). Bewoners van Leidsche Rijn zijn in 2014 daarnaast in toenemende mate tevreden over voorzieningen voor jongeren in de buurt (25% in 2014 ten opzichte van 20% in de periode 2011-2013).

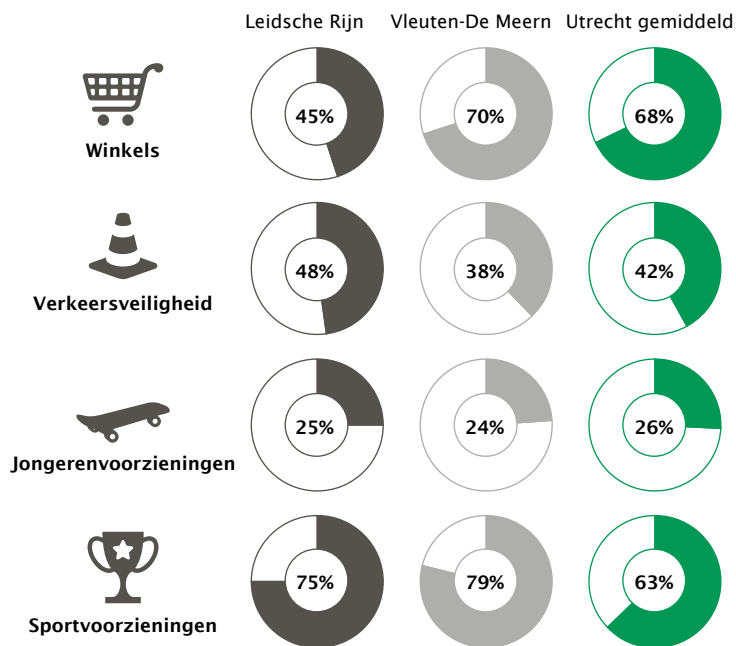
Tevredenheid verkeersveiligheid stijgt in Leidsche Rijn en daalt in Vleuten-De Meern

Wat betreft verkeersveiligheid in de buurt zien we dat bewoners van Vleuten-De Meern in 2014 (38%) minder tevreden zijn dan in 2013 (43%) én minder tevreden zijn dan Utrechters gemiddeld (42%). Voor Leidsche Rijn geldt een tegengestelde ontwikkeling: hun tevredenheid neemt in de loop der jaren toe (van 42% in 2011 tot 48% in 2014) en komt ruim uit boven het stedelijk gemiddelde (42%).

Leidsche Rijners langzaam tevredener over winkelaanbod

Inwoners van Vleuten-De Meern zijn in 2014 iets meer tevreden over winkels in hun buurt, dan Utrechters gemiddeld (70% ten opzichte van 68%). Leidsche Rijners zijn beduidend minder tevreden (45%), maar hier heeft zich wel een gunstige ontwikkeling voorgedaan ten opzichte van

Aandeel inwoners (zeer) tevreden met buurtaspecten in 2014

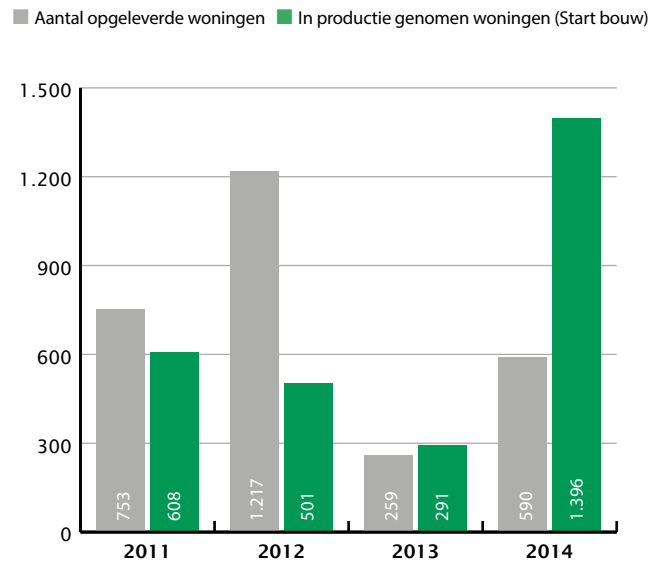
Bron: Inwoners enquête, IB Onderzoek

voorgaande jaren toen het percentage steeds onder de 40% uitkwam. Mogelijk heeft de opening van het winkelcentrum Terwijde bijgedragen aan de toegenomen tevredenheid. De winkelleegstand in Vleuterweide en Parkwijk is in 2014 afgenomen. In 2013 was respectievelijk 3,3% en 0,9% van het winkeloppervlakte in beide buurten nog niet gevuld, in 2014 is dat 2,6% respectievelijk 0%.

Stadsgesprekken

In 2014 zijn er twee keer Stadsgesprekken geweest tussen de gemeente en inwoners van Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern. De eerste keer was in januari 2014 en had de invulling van Leidsche Rijn centrum als thema. Het tweede Stadsgesprek was in oktober en ging over het aanbod van culturele voorzieningen in de wijk. Deelnemers waren van mening dat het culturele aanbod in de wijk nog achterbleef. In 2014 is het startsein gegeven voor de bouw van een bioscoop in Leidsche Rijn centrum.

Woningproductie Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern 2011-2014

Bron: BAG en Bureau 9-10 gemeente Utrecht, 2015

Ontwikkeling

Bijna 600 nieuwbouwwoningen opgeleverd in Leidsche Rijn

Bij de ontwikkeling van Leidsche Rijn is beoogd ruim 31.000 nieuwbouwwoningen te realiseren. In 2014 ligt het totaal aantal woningen op bijna 21.000. Er zijn in 2014 in Leidsche Rijn 590 nieuwe woningen opgeleverd wat een verdubbeling is ten opzichte van 2013. Meer dan de helft van de Utrechtse nieuwbouwwoningen werd in 2014 in Leidsche Rijn opgeleverd, in de rest van de stad waren het er 472.

Kantorenmarkt Papendorp

De leegstand van kantoren in Papendorp-Leidsche Rijn nam in de periode 2013-2014 toe van 13% naar 17%. Deze percentages liggen boven die van Utrecht gemiddeld (respectievelijk 10% en 13%). De toename is te verklaren uit de stagnatie van kantoorbanen enerzijds en het efficiënter omgaan met kantoorruimte als gevolg van flexwerken anderzijds. In Papendorp speelt nog mee dat hier specifieke kantoren zijn gebouwd voor de ICT. Deze panden zijn moeilijker aan andere bedrijfstakken te verhuren.

Meer weten?

- Gemeente Utrecht, 2014. Programmabegroting 2015.
- Gemeente Utrecht, 2014. Leidsche Rijn Feiten en Cijfers.
- www.leidscherijn.nl.

Stationsgebied

Samen met diverse partners ontwikkelt de gemeente Utrecht het Stationsgebied tot een vernieuwd centrumgebied met openbare ruimte, kantoren, woningen, detailhandel en leisurfuncties. Vooral ook ontwikkelt het Stationsgebied zich als hoogwaardige OV-terminal door de uitbreiding en opwaardering van de transfercapaciteit.

Van de ruim 36 grote geplande projecten binnen het Stationsgebied zijn er begin 2015 19 in voorbereiding, 12 in uitvoering en 5 opgeleverd, waaronder het nieuwe Stads kantoor, TivoliVredenburg en het Stationsplein West. Over het algemeen vinden bewoners dat de vernieuwing van het Stationsgebied positief is voor de stad. Het merendeel van de Utrechters geeft aan dat zij de weg goed kunnen vinden in het Stationsgebied. Daarnaast zijn Utrechters minder positief over de verkeersveiligheid van voetgangers en fietsers in het gebied.

Ontwikkelingen

Ontwikkeling in volle gang

De ontwikkeling van het Stationsgebied bestaat uit verschillende deelprojecten met een totale bouwvolume van 660.100 m² bvo. Hiervan zijn begin 2015 vijf in gebruik, twaalf in uitvoering en achttien in voorbereiding. Eind mei 2014 werd het Stads kantoor (66.700 m² bvo) opgeleverd dat in oktober in gebruik werd genomen. Daarnaast zijn TivoliVredenburg en het Stationsplein West in 2014 in gebruik genomen. Onder de trappen van het Stationsplein West is in 2014 een fietsenstalling in gebruik genomen met plaats voor 4.200 fietsen. Volgens planning wordt in 2015 het nieuwe bruggenstelsel bij TivoliVredenburg afgerond zodat het water van de Catharijnesingel hieronder kan gaan stromen. Eind juli 2015 wordt een groot deel van de nieuwe hal van Utrecht Centraal geopend. Daarnaast wordt bij Hoog Catharijne doorgebouwd aan onder andere het nieuwe Entreegebouw (21.200 m² bvo), de

Kerncijfers

	2011	2012	2013	2014
volume opgeleverd (m ² bvo)	0	14.000	30.000	66.700
volume in aanbouw (m ² bvo)	110.700	96.700	66.700	38.700
rapportcijfer bereikbaarheid	7,1	-	7,1	-
rapportcijfer winkelmogelijkheden	7,3	-	7,3	-
rapportcijfer veiligheid	6,3	-	6,5	-
% Utrechters (zeer) positief over plannen Stationsgebied	63%	75%	66%	72%
% Utrechters (zeer) eens met stelling dat vernieuwing Stationsgebied positief is voor (imago) stad Utrecht	82%	94%	88%	93%
% bezoekers van buiten Utrecht (zeer) eens met stelling dat vernieuwing Stationsgebied positief is voor stad Utrecht	89%	92%	87%	94%
% Utrechters tevreden over fietsparkeren op straat bij Utrecht CS	27%	28%	28%	28%
% Utrechters ontevreden over fietsparkeren op straat bij Utrecht CS	53%	46%	48%	46%
% Utrechters tevreden over bewaakte fietsenstallingen centrum	57%	66%	69%	73%
% Utrechters ontevreden over bewaakte fietsenstallingen centrum	13%	8%	9%	7%

Bron: IB Onderzoek gemeente Utrecht (metingen POS-campagne); Intomart GfK; POS.

Catharijneknoop (17.500 m² bvo), de parkeergarage onder het Vredenburg (1.300 plaatsen) en de eerste fase van de fietsenstalling onder het Stationsplein Oost (6.000 plaatsen). Na de start van de Tour de France beginnen de werkzaamheden op en rond het Jaarbeursplein. Naast alle plannen in uitvoering gaat de planvorming van de verschillende vastgoedprojecten door.

Planvolume Stationsgebied Utrecht grootst binnen Nationale Sleutelprojecten

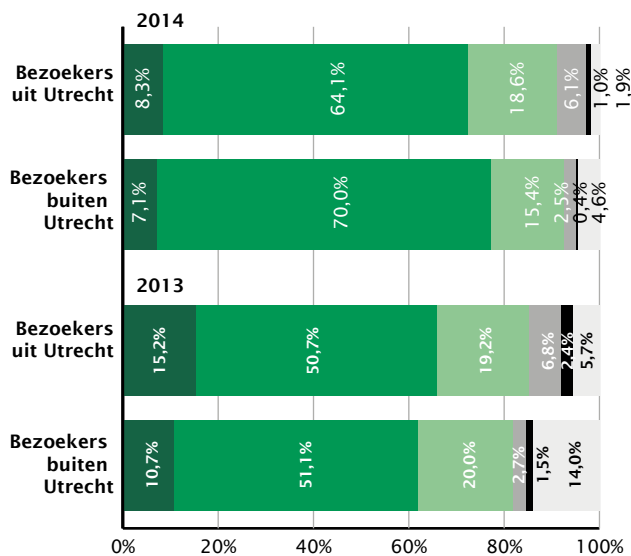
Het Stationsgebied Utrecht is één van de Nationale Sleutelprojecten die in 1997 door het Rijk zijn aangewezen met een toekomstig HST-station. Vergeleken met de twee andere CS-locaties van de Nationale Sleutelprojecten in de Randstad (Centraal District Rotterdam en Den Haag Nieuw Centraal) heeft het Stationsgebied Utrecht veruit het grootste planvolume (660.100 m² bvo in 2014). Het planvolume van het Stationsgebied Utrecht is vooral groter dan dat van het Centraal District Rotterdam doordat er een groter oppervlak aan woonruimte is gepland en door de uitbreiding van de winkelfunctie van Nieuw Hoog Catharijne.

Werken aan Werk

Het nieuwe Stationsgebied draagt bij aan een financieel gezonde stad en regio; deze centrale en aantrekkelijke vestigingsplek is voor nieuwe en bestaande bedrijven dé locatie om zich te vestigen. Na afronding van de geplande ontwikkelingen is de werkgelegenheid bijna verdubbeld van 11.300 fte in 2013 naar 22.000 fte in 2030.

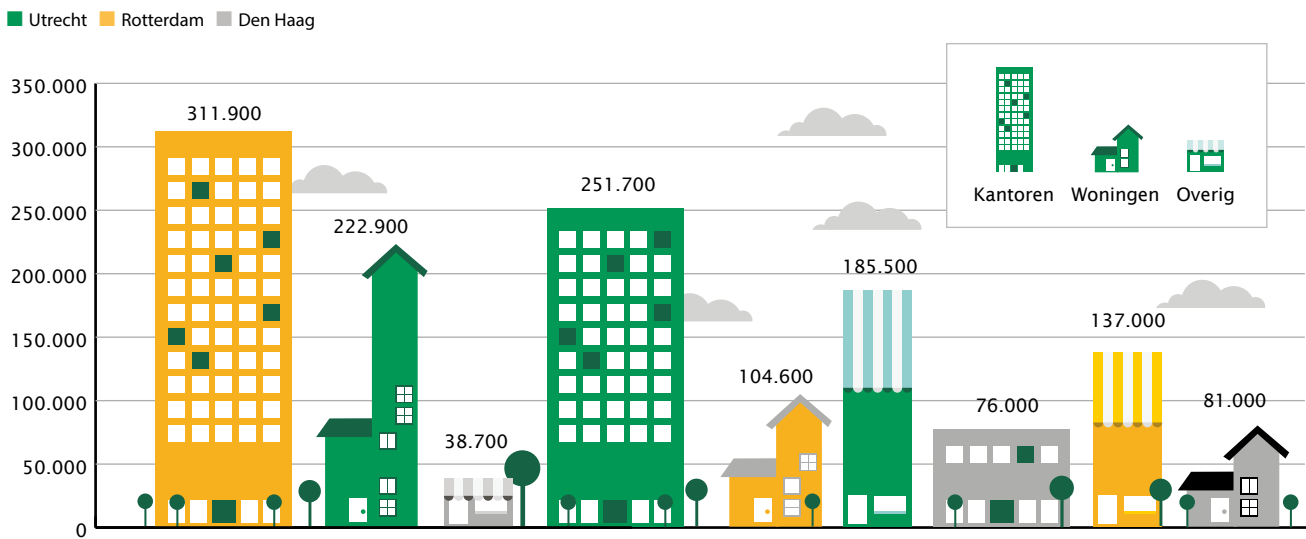
Hoe denkt u over de plannen in het Stationsgebied?

■ Zeer positief ■ Positief ■ Neutraal
■ Negatief ■ Zeer negatief ■ Geen mening

Bron: IB Onderzoek & POS, 2014

Planvolume Stationsgebied Utrecht vergeleken met twee andere nationale sleutelprojecten (in m² bvo, stand 2014)

Bron: IB Onderzoek & POS, 2014

Ook tijdens de bouw wordt bijgedragen aan de werkgelegenheid in de stad. Dagelijks werken er ruim 700 bouwvakkers in het Stationsgebied die naast hun werk ook het centrum bezoeken, lunchen, kopen en uitgaan. Daarnaast is er aandacht voor Social Return onder andere door de inzet van verkeersregelaars en het leveren van bijdragen aan het SPG Midden Nederland (opleidingscentrum voor jongeren).

Werkzaamheden volgens bezoekers netjes uitgevoerd

Ruim driekwart van de bezoekers vindt dat de huidige werkzaamheden in het Stationsgebied netjes worden uitgevoerd. Dit geldt voor zowel Utrechtse als niet-Utrechtse bezoekers. Een klein deel van de bezoekers is het hier niet mee eens (3%) en een vijfde is hierover neutraal. Het aandeel niet-Utrechters dat van mening is dat de werkzaamheden netjes worden uitgevoerd is afgenomen van 83% in 2012 naar 76% in 2014.

Oordeel bezoekers

Meer bezoekers positief over de plannen dan in 2013

Utrechtse bezoekers van het Stationsgebied zijn in 2014 positiever over de plannen in het Stationsgebied dan in 2013. Het aandeel dat (zeer) positief is over de plannen is toegenomen van 66% naar 72%. De meerderheid van de Utrechters is het eens met de stelling dat een vernieuwd Stationsgebied positief is voor de stad, dit percentage is eveneens hoger dan een jaar eerder (93% in 2014 versus 88% in 2013). Daarnaast geeft twee derde van de Utrechters aan trots te zijn op zo'n groot bouwproject.

Meerderheid bezoekers geeft aan weg goed te kunnen vinden

In 2014 is veel gewijzigd in de verkeerssituatie op straat. Toch geeft de meerderheid van de Utrechtse bezoekers aan dat zij de weg goed kunnen vinden in het Stationsgebied (73%). In vergelijking met 2012 zijn minder bezoekers het eens met deze stelling, maar het aandeel is wel iets gestegen ten opzichte van 2013. Ongeveer één op de tien bezoekers geeft aan de weg niet goed te kunnen vinden in het Stationsgebied. Dit percentage is iets hoger voor bezoekers uit Utrecht (11%) dan voor bezoekers van buiten Utrecht (8%).

Gevoel van verkeersveiligheid nam in 2014 af

Wat betreft het gevoel van verkeersveiligheid van voetgangers en fietsers in de omgeving van het Stationsgebied zijn Utrechters in 2014 minder positief dan een jaar eerder. Iets minder dan de helft van de Utrechtse bezoekers vindt de verkeersveiligheid voor voetgangers in het Stationsgebied in orde (47%), in 2013 was dit nog 65%. Daarnaast vindt vier op de tien Utrechters de verkeersveiligheid voor fietsers in het Stationsgebied in orde. Dit percentage is eveneens afgenomen in vergelijking met 2013 (47%). De meest genoemde onveilige locaties voor voetgangers en fietsers zijn de busstations, met name het busstation Centrumzijde, het Smakkelaarsveld, het Vredenburg en het Jaarbeursplein.

Communicatie

Informatie op bouwhekken meest bekend

Wat betreft communicatiemiddelen over de verbouwingen in het Stationsgebied blijken de informatieborden en -doeken op bouwhekken het meest bekend, zowel bij Utrechtse bezoekers (56%) als bezoekers van buiten Utrecht (53%). Bouwinformatie in de stationshal, de website www.cu2030.nl en het informatiecentrum Stationsgebied zijn ook bij veel bezoekers bekend. Ongeveer een kwart van de bezoekers wil graag geïnformeerd worden via informatieborden of -doeken op bouwhekken. Ook voor informatie via de website www.cu2030.nl, bouwinformatie in de stationshal en flyers die uitgedeeld worden in het Stationsgebied is een relatief grote voorkeur.

Grote projecten in het Stationsgebied

In voorbereiding

(haalbaarheidsonderzoeken en planontwikkeling)

- Bioscoop De Kade op het Paardenveld
- Forum
- Rijnkade gebouw
- Hotel-Woningen Jaarbeursterrein
- Jaarbeurshallen en terrein (nieuwe entree)
- Jaarbeurspleingebouw (nieuwe kantoren)
- De Hoge Dame (nieuw kantoor)
- De Generaal (nieuwe kantoren)
- Woningen Van Sijpesteijnkade
- Knoopkazerne
- Leeuwensteijn/WTC
- Bioscoop Jaarbeursterrein
- Monicabrug
- Noordgebouw
- Rabobrug
- Smakkelaarsveld herinrichten
- Vredenburgplein
- Westplein
- Zuidgebouw

In uitvoering

- Bus- en tram projecten
- Catharijnesingel
- Croeselaan
- Jaarbeurspleinparkeergarage en Jaarbeursplein
- Marga Klompébrug (nieuwe brug tussen Moreelsepark en de Mariaplaats)
- Nieuw Hoog Catharijne
- OV-terminal Utrecht Centraal
- Paardenveld en -brug
- Stationsplein oost (inclusief fietsenstalling)
- Van Sijpesteijnkade
- Vredenburgknoop

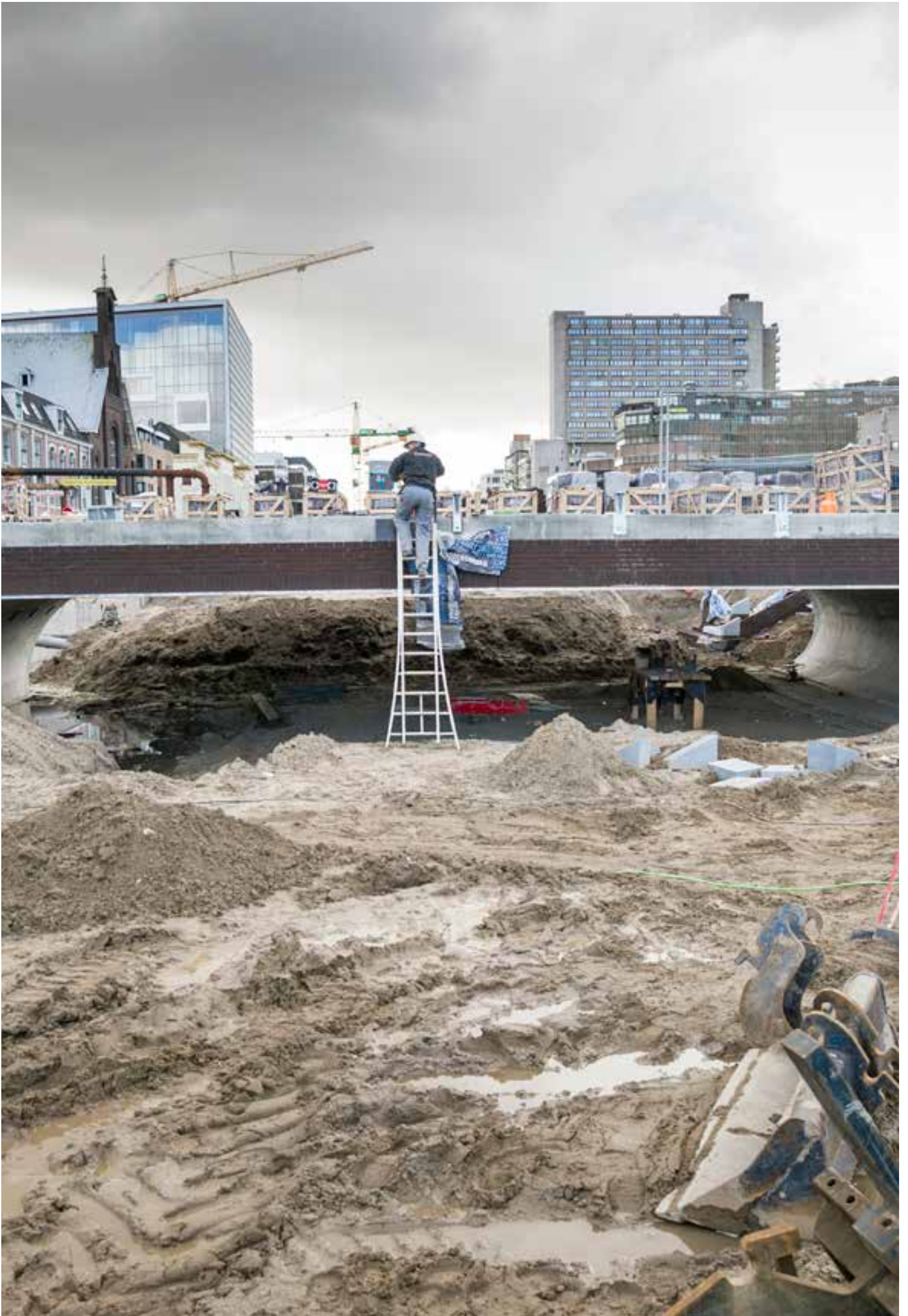
In gebruik

- Woon-winkelcomplex De Vredenburg
- Noordertunnel
- Stadskantoor
- Stationsplein west
- TivoliVredenburg
- Vredenburg Noord

Meer weten?

- CU2030, 2014, Ruimtelijke keten, Bestuursrapportage Stationsgebied 2014.
- Onderzoek gemeente Utrecht & POS, 2014, Economische effectrapportage Stationsgebied 2014.
- www.cu2030.nl.
- [Youtube.com/cu2030](https://www.youtube.com/cu2030).

Milieu en Duurzaamheid

De gemeente Utrecht bouwt aan een gezonde stad waarin bewoners leven in gezonde lucht zonder stank of verontreiniging, met weinig geluidsoverlast en met een schone bodem. In 2013 werd er in Utrecht 5% minder CO₂ uitgestoten dan in 2009.

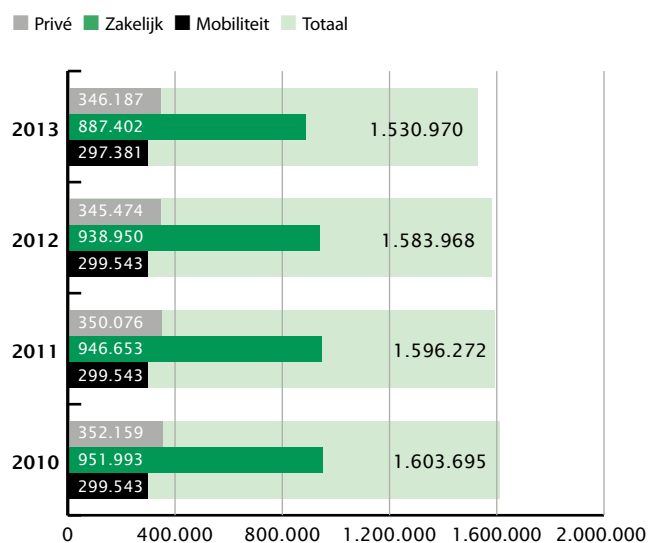
Bijna vier van de vijf bewoners ervaren in 2014 overlast door lawaai. De afvalinzameling in Utrecht krijgt een ruime voldoende van de bewoners. Het aanwezige vermogen van de zonnepanelen is verdubbeld in 2013. Utrechters stappen vaak over op spaar- en/of ledlampen.

Milieu

Bewoners iets vaker last van lawaai en luchtverontreiniging

Bijna vier op de vijf inwoners van Utrecht ervaart soms of vaak overlast van lawaai. Dit percentage is in 2014 het hoogste van de afgelopen vijf jaar. Een kwart van de inwoners heeft vaak last van verkeerslawaai. Ten opzicht van 2013 was er in 2014 meer overlast door verkeerslawaai maar minder overlast door stank. Het percentage inwoners dat overlast door stank ervaart is ongeveer gelijk gebleven op 42%. Wat betreft overlast door

CO₂ uitstoot in Utrecht (in ton)

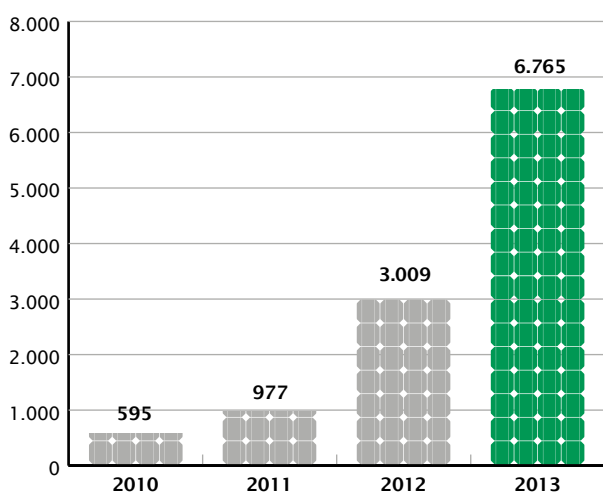
Bron: gemeente Utrecht

Kerncijfers

	2011	2012	2013	2014
% inwoners dat (soms of vaak) overlast van lawaai ervaart	75%	76%	76%	79%
% inwoners dat vaak overlast van verkeerslawaai ervaart	22%	23%	22%	25%
% inwoners dat vaak overlast van overig lawaai ervaart	17%	17%	18%	20%
% inwoners dat (vaak of soms) overlast door stank ervaart	40%	42%	41%	42%
% inwoners dat vaak overlast van stank door verkeer ervaart	10%	11%	11%	10%
% inwoners dat vaak overlast van overige stank ervaart	6%	7%	7%	7%
% inwoners dat vaak overlast van luchtverontreiniging ervaart *	13%	15%	13%	14%
rapportcijfer inzameling van afval**	-	-	-	6,8
aantal afgeronde bodemonderzoeken	205	206	202	242
aantal afgeronde bodemsaneringen	26	74	38	27
bodemrapport-aanvragen (via internet)	9.212	7.178	6.248	7.983

Bron: Inwonersenquête 2014. | * Subjectieve, algemene inschatting (niet-specifiek gericht op bepaalde stoffen). | ** Tevredenheid over de inzameling van huishoudelijk afval is in de Inwonersenquête 2014 op een andere manier gevraagd.

Aanwezig vermogen zonnepanelen in Utrecht (kWpiek)

Bron: gemeente Utrecht

luchtverontreiniging blijken - na een lichte daling in 2013 - er in 2014 meer inwoners te zijn die vaak overlast van luchtverontreiniging ervaren.

Sterke daling CO₂-uitstoot

De koolstofdioxide-uitstoot daalde in 2013 sterk. Vergeleken met 2009 is er een afname van 5,5% in de totale uitstoot. Dit komt neer op een daling van ongeveer 89.000 ton CO₂. Er is vooral sprake van minder uitstoot door de zakelijke markt.

Lichte toename aantal bodemonderzoekaanvragen

In 2014 zijn er 242 bodemonderzoeken afgerond. Dit zijn er 40 meer dan in 2013. Bij een bodemonderzoek wordt de kwaliteit van de grond en het grondwater bekeken. Het aantal bodemsaneringen is gedaald van 28 in 2013 naar 27 in 2014.

Bodemrapport-aanvragen

In 2014 zijn er gemiddeld dagelijks bijna 22 aanvragen gedaan voor een bodemrapport. In het automatisch gegenereerd rapport wordt melding gemaakt van bodemeigenschappen, historische eigenschappen en kadastrale gegevens vanaf 1830.

40% van de leden van het bewonerspanel verving gloeilampen door spaar- en/of ledlampen

Driekwart van de respondenten van het bewonerspanel heeft de afgelopen vijf jaar energiebesparende maatregelen genomen. Bij de aanschaf van nieuwe elektrische apparaten wordt vaak gelet op het energielabel. Ook het vervangen van gloeilampen door spaar- en/of ledlampen is door meer dan 40% van de respondenten gedaan. Isolatie, dubbel glas en een nieuwe (zuinige) cv-installatie zijn populaire maatregelen. Tevens geven de respondenten aan bewuster gebruik te maken van energie door bijvoorbeeld lampen en verwarming uit te doen in ruimtes waar niemand aanwezig is.

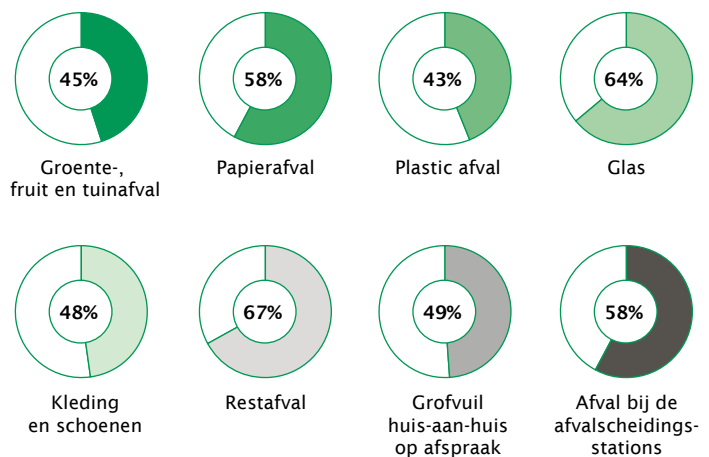

Afval

Utrechters bieden GFT-afval nog relatief vaak bij restafval aan

Voordat bewoners afval weggooien wordt het afval gescheiden. In 2014 gebeurde dit bij 38% van het totale huishoudelijke afval. Dit percentage is gelijk aan dat van 2013. Niet alle soorten afval worden even goed gescheiden. Zo blijkt uit de novemberpeiling van het bewonerspanel. Papier en glas worden zeer goed gescheiden. Ruim vier van de vijf panelleden houdt hiervan meer dan driekwart apart van het restafval. Groente-, fruit- en tuinafval wordt het meeste bij het restafval gedaan. Belangrijkste redenen voor respondenten om GFT niet apart in te zamelen is omdat ze er

Bewonerstevredenheid afvalinzameling

Bron: Inwonersenquête IB Onderzoek, 2014

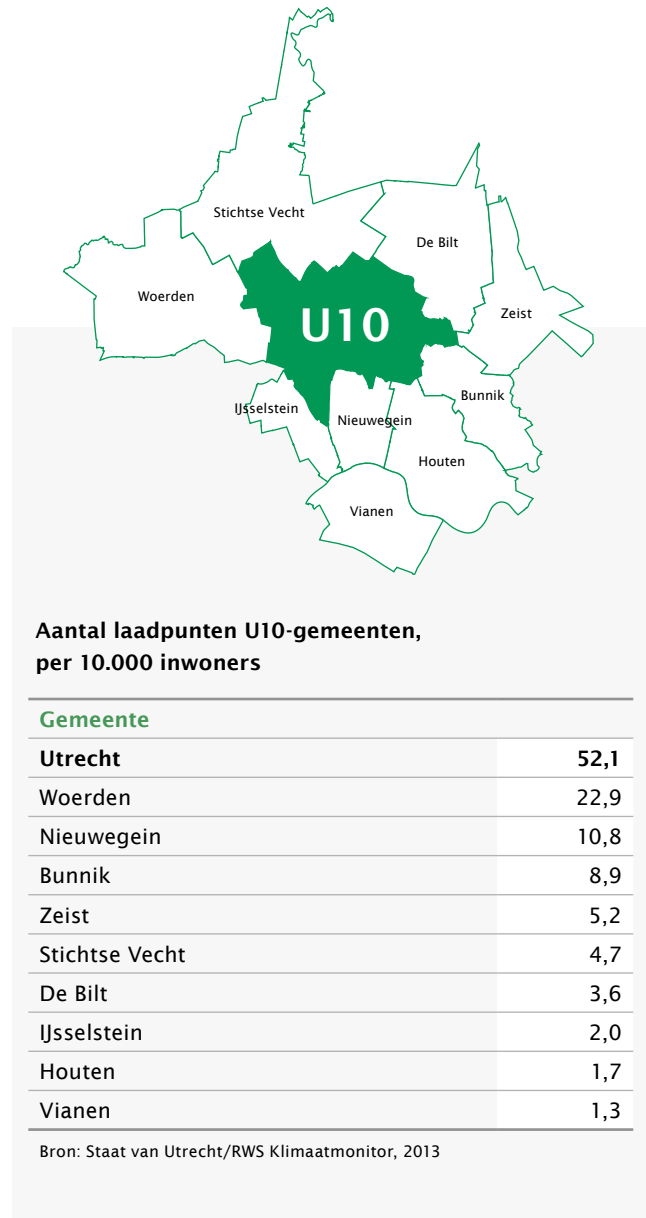
snel vanaf willen omdat het vies ruikt (34%). Ook te weinig ruimte thuis (24%) en het niet weten waar het ingezameld kan worden zorgt er voor dat GFT niet altijd gescheiden wordt.

Tweederde Utrechters tevreden over inzameling restafval

Tweederde van de Utrechters is tevreden over de inzameling van restafval. Slechts één op de tien is ontevreden. Behalve bij het inzamelen van plastic is voor elke afvalstroom een lichte daling te zien in het percentage tevreden inwoners. Plastic laat een lichte stijging zien in tevredenheid, maar blijft nog wel achter bij de andere afvalstromen waar een meerderheid tevreden is. Gemiddeld biedt elke inwoner van Utrecht in 2014 225 kilo restafval aan. Dit is nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van 2013.

Utrecht heeft binnen G4 laagste afvalstoffenheffing

In 2014 betaalde een éénpersoonshuishouden €213,60 en een meerpersoonshuishouden €252,96 aan afvalstoffenheffing. Ten opzicht van 2013 is de afvalstoffenheffing 10% lager. In de gemeente Utrecht liggen de tarieven voor afvalstoffenheffing een stuk lager dan in de G4. Het verschil is groter geworden dan in 2013. In 2014 lagen de tarieven van Utrecht bijna 30% lager dan gemiddeld in de G4.

Meer weten?

- CPB, PBL, SCP 2014. Monitor Duurzaam Nederland 2014. Verkenning. Uitdagingen voor adaptief energie-innovatiebeleid.
- Duurzaam Door, 2014, Perspectief op Stadslandbouw.
- EBU, 2013. Monitor Groen Geld Verdienen.
- ECN, 2014. Nationale energieverkenning 2014.
- European Environment Agency, 2014. Trends and projections in Europe 2014. Tracking progress towards Europe's climate and energy targets for 2020.
- London Economics, 2014. Study on the impact of the energy label and potential changes to it, on consumer understanding and on purchase decisions.
- Milieudefensie, 2014. Hoe gezond is onze lucht. Eindrapportage meetcampagne oktober 2012-april 2014.
- PBL, 2014. Beoordeling programmatische aanpak stikstof. De verwachte effecten voor natuur en vergunningverlening.
- PBL, 2014. De bestendige binnenstad. Een verkenning van de leegstand, het leefklimaat, het voorzieningenniveau, het vestigingsklimaat en de economische structuur van de Nederlandse binnenstad.
- PBL, 2014. Energiebesparing: voor wie loont dat? Onderzoek naar de betaalbaarheid van energie en energiebesparing voor huishoudens.
- PBL, 2014. Kiezen en delen. Strategieën voor een betere afstemming tussen verstedelijking en infrastructuur.
- PBL, 2014. Opties voor een afvalstoffenbelasting.
- Raad voor de leefomgeving en infrastructuur, 2015. Verkenning technologische innovaties in de leefomgeving.
- RIVM, 2014. Signalen van milieugezondheidsrisico's 2013.

Verkeer

Utrecht streeft er naar om aantrekkelijk en bereikbaar te zijn en tegelijkertijd bij te dragen aan duurzaamheid, leefbaarheid en gezondheid in de stad. In de afgelopen jaren is daarom onder andere ingezet op het stimuleren van het fietsgebruik. De realisering van de fietsenstalling onder het Jaarbeursplein en de uitbreiding van de fietsenstalling Westplein zijn hier uitvloeisels van.

Utrechters blijken in toenemende mate tevreden over de bewaakte fietsparkeerplekken in het centrum. In afnemende mate zijn Utrechters echter tevreden over de verkeersveiligheid in de eigen buurt en de bereikbaarheid van de binnenstad per auto. Voor zover Utrechters elektrisch autorijden doen zij dit grotendeels meerdere dagen per week en voor langere afstanden. Milieu-overwegingen en kostenreductie zijn voor de meeste gebruikers redenen om elektrisch te rijden. Het aantal Utrechters dat voor wonen en werken tussen de G4-steden heen en weer reist, is het grootst vanuit Utrecht naar Amsterdam.

Fietsverkeer

Actieplan Utrecht fietst! in de maak

In januari 2015 zijn in een Stadsgesprek met 180 inwoners ideeën bij elkaar gebracht over hoe fietsen in Utrecht aantrekkelijker te maken is. De aangedragen ideeën en oplossingen gingen onder andere over fietsparkeren. Bij het thema verkeersroutes is de behoefte geuit aan snellere fietsroutes door de stad. Voor de zomer wordt een Actieplan fiets! uitgewerkt waarin concrete maatregelen uit het Stadsgesprek zijn meegenomen.

Fietsers positief over alternatieve fietsroute 'de Herenroute'

De verwachting is dat het aantal fietsers op de Vredenburgroute (vanaf Vleuten richting Utrecht CS, via Janskerkhof richting De Uithof) de komende jaren toeneemt als gevolg van de bevolkingsgroei en een toenemend fietsgebruik. Een pilot over een alternatieve fietsroute, 'de Herenroute'

Kerncijfers

	2011	2012	2013	2014
% tevreden over parkeergelegenheid in de buurt op straat	52%	52%	51%	50%
% tevreden over plek in de buurt om fiets neer te zetten	53%	53%	53%	49%
% tevreden over verkeersveiligheid in de buurt	47%	47%	45%	42%
% tevreden over bereikbaarheid buurt per auto	75%	76%	73%	73%
% tevreden over bereikbaarheid buurt per openbaar vervoer	80%	79%	73%	72%
% tevreden over bereikbaarheid Binnenstad per auto	30%	31%	26%	25%
% Utrechters tevreden over fietsparkeren op straat bij Utrecht CS	27%	28%	28%	28%
% Utrechters ontevreden over fietsparkeren op straat bij Utrecht CS	53%	46%	48%	46%
% Utrechters tevreden over bewaakte fietsenstallingen centrum	57%	66%	69%	73%
% Utrechters ontevreden over bewaakte fietsenstallingen centrum	13%	8%	9%	7%
in- en uitstappende treinreizigers Utrecht CS*	167.313	172.860	170.208	-
in- en uitstappende treinreizigers overige Utrechtse stations*	15.616	16.597	18.162	-
aantal vertrekkende treinen per week Utrecht CS	-	-	-	6.550

Bron: IB Onderzoek gemeente Utrecht; NS Marktonderzoek en Advies. | * Gemiddelde werkdag, exclusief overstappers.

(Moreelsepark, Herenstraat en de Maliebaan) tussen Utrecht CS en De Uithof wijst uit dat 45% van de ondervraagde fietsers bekend is met deze route. Ruim 70% van de fietsers vindt de route een goed alternatief.

49% van de Utrechters is tevreden over de mogelijkheid om in de eigen buurt de fiets te stallen. Dit is minder dan in voorgaande jaren toen 53% hier tevreden over was.

Capaciteit fietsparkeren Stationsgebied toegenomen

In het afgelopen jaar is de capaciteit aan fietsparkeerplekken bij het Centraal Station flink toegenomen door de opening van de fietsenstalling onder het Jaarbeursplein, waar nu 4.200 fietsen kunnen staan. Fietsers kunnen door middel van een digitaal verwijssysteem direct zien waar ruimte is om hun fiets te stallen. In de zomer van 2014 is het aantal fietsparkeerplekken bij de fietsenstalling Westplein uitgebreid van 700 naar 2.000. Voor de komende jaren staat nog verdere uitbreiding van het aantal fietsparkeerplekken in het stationsgebied op het programma. De verwachte capaciteit (inclusief de fietsenstalling Jaarbeursplein) in 2019 is 34.500 (ten opzichte van 28.200 in 2014).

Toegenomen tevredenheid bewaakt fietsparkeren centrum

Utrechters zijn in toenemende mate tevreden over het bewaakte fietsparkeren in het centrum. Het cijfer loopt van 57% in 2011, naar 66% in 2012 naar 73% in 2014. De tevredenheid over (onbewaakt) fietsparkeren op straat in het stationsgebied is al een aantal jaar stabiel (28%).

Autogebruik

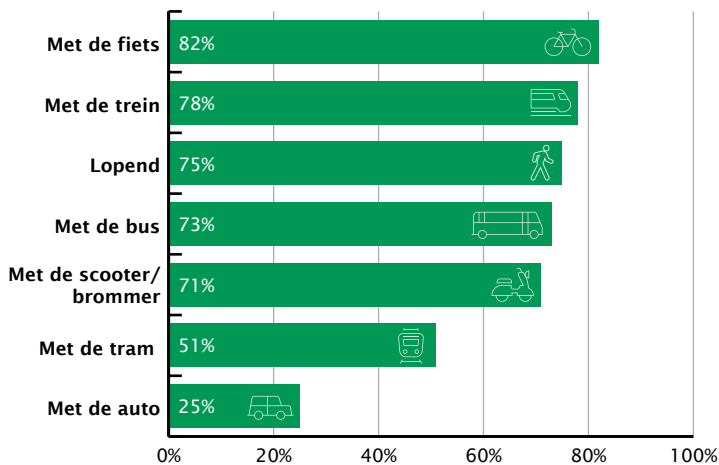
Tevredenheid bereikbaarheid binnenstad per auto afgenomen

Sinds 2012 is de tevredenheid onder bewoners over de bereikbaarheid van de binnenstad per auto afgenomen (van 31% in 2012 naar 25% in 2014). Ook over de bereikbaarheid met de fiets is de tevredenheid afgenomen in het afgelopen jaar. Utrechters zijn nog wel even tevreden over de bereikbaarheid van de binnenstad met de brommer of scooter. Utrechters die lopend naar de binnenstad gaan, zijn in 2014 eveneens even tevreden over de bereikbaarheid als een jaar eerder.

Afnemende tevredenheid verkeersveiligheid in eigen buurt

De tevredenheid over de verkeersveiligheid in de eigen buurt is het afgelopen jaar verder afgenomen. In 2014 was 42% van de Utrechters tevreden over de verkeersveiligheid en in 2013 45%. De dalende tendens is ingezet in 2012 toen het aandeel nog 47% bedroeg.

Percentage inwoners tevreden met bereikbaarheid binnenstad naar vervoermiddel

Bron: Inwonersenquête IB Onderzoek, 2014

Verwachte uitbreiding autoparkeerplaatsen Stationsgebied

De huidige capaciteit aan autoparkeerplaatsen in het Stationsgebied bedraagt ruim 3.300. Hiervan bevindt het merendeel van de parkeerplaatsen zich in de Jaarbeursgarage (1.500). In de overige parkeergarages in het stationsgebied ligt de capaciteit tussen de 300 en 450 plekken (parkeergarages P1 tot en met P6). Tot 2016 worden tussen de 2.300-2.500 nieuwe parkeerplaatsen gerealiseerd, met name in de parkeergarages Vredenburg en Jaarbeursplein.

88% e-rijders gebruikt auto 4-7 dagen per week

Het aantal Utrechters dat een auto bezit, ligt in 2014 op 68%. Hiervan rijdt 3% een elektrische auto. E-rijders rijden deze auto frequent: 88% gebruikt hun auto 4-7 dagen per week. Dit is iets lager dan voor de G4 gemiddeld (92%). In Rotterdam en Den Haag is dit percentage het hoogst (94%). De helft van de e-rijders van de G4 rijdt tussen de 200 en 500 kilometer per week. Een kwart legt meer dan 500 kilometer per week af. Voor Utrecht is dit percentage hoger (29%), in Rotterdam (24%), Amsterdam (22%) en Den Haag (17%) ligt dit aandeel lager.

Gebruikskosten, subsidie en belastingvoordeel van belang bij aanschaf elektrische auto

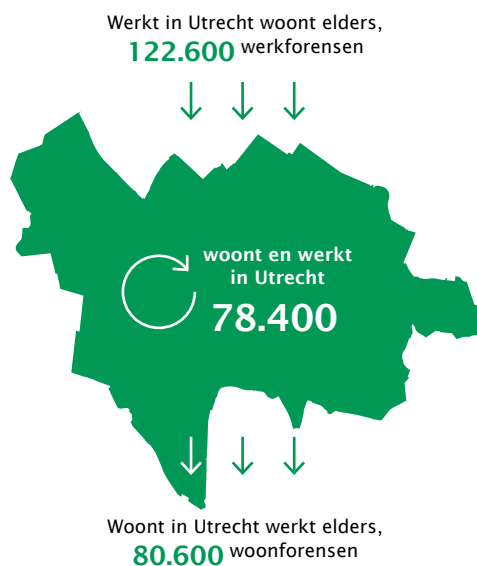
Lage gebruikskosten, subsidie en belastingvoordeel blijken voor veel autorijders belangrijke overwegingen om elektrisch te gaan rijden. Binnen de G4 noemt 91% van de e-rijders de kostenfactor als belangrijke overweging voor het elektrisch rijden. In Utrecht geldt dit voor 88% van de rijders en in Den Haag en Rotterdam voor 92%. Daarnaast spelen ook milieu-overwegingen een belangrijke rol. Binnen zowel de G4 als Utrecht-stad is dit voor 87% van de gebruikers van belang, in Amsterdam voor 90%.

Woon- werkverkeer

Meeste woon-werkverkeer tussen Utrecht en Amsterdam

De grootste stroom mensen die tussen de G4-steden heen en weer reizen voor wonen en werken is vanuit Utrecht naar Amsterdam. Het woon-werkverkeer tussen Den Haag en Rotterdam staat op de tweede plaats. Vanuit omliggende gemeenten naar Utrecht is het aandeel vanuit Nieuwegein het grootst, gevolgd door Maarsse. Voor alle G4-steden geldt dat hoger opgeleiden over het algemeen over een langere afstand reizen dan lager opgeleiden. In Utrecht is deze afstand met 23,7 kilometer voor woon-werkverkeer (per inwoner per dag) het grootst. Amsterdam (21,4 km), Den Haag (18,9 km) en Rotterdam (17,7 km) volgen.

Woon-werkverkeer stad Utrecht 2014

Bron: IB Onderzoek, CBS, EBB, PAR

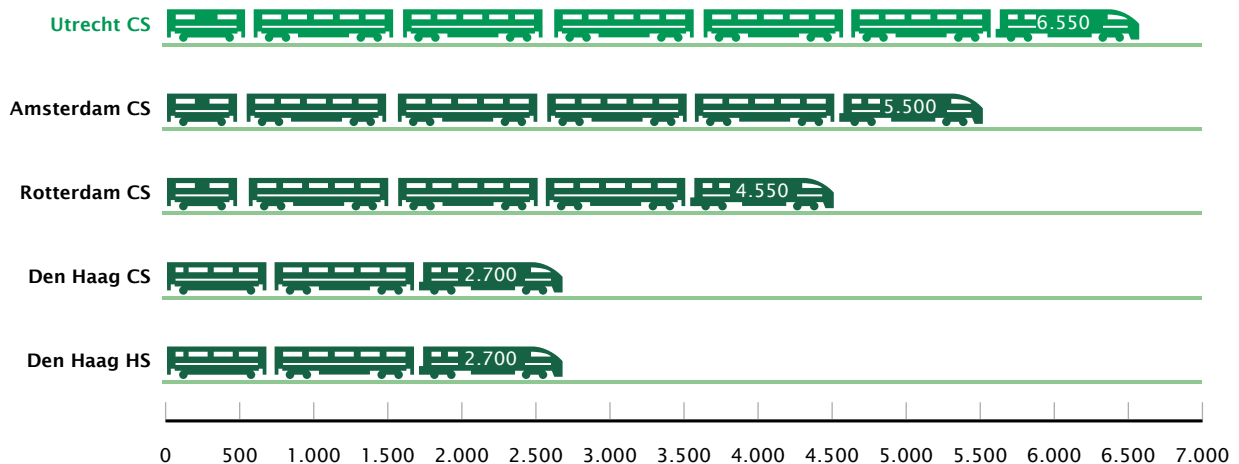
Iets minder Utrechters de stad uit voor werk

In 2014 is het pendelverkeer de stad in afgenomen. Van de 200.960 voltijd banen in Utrecht worden er ongeveer 122.600 bezet door mensen die niet in Utrecht wonen. Dit zijn 500 minder pendelaars die in de stad werken en elders wonen dan in 2013. Tegelijkertijd is de Utrechtse beroepsbevolking in het afgelopen jaar gegroeid met 1,8%. Het aantal Utrechters dat voor werk de stad uit reist is nagenoeg gelijk gebleven. Van de 159.000 werkende Utrechters reizen er ongeveer 80.600 in 2014 de stad uit voor hun werk. Dit zijn er 200 minder dan in 2013.

Hoogste aantal vertrekkende treinen per week op Utrecht Centraal

Het Centraal Station in Utrecht had in 2014 het hoogste aantal vertrekkende treinen per week (6.550). In Amsterdam CS ligt dit aantal ruim 1.000 lager (5.500). In 2013 is het aantal in- en uitstappers op Utrecht CS iets gedaald (van 172.860 in 2012 naar 170.208 in 2013). In hetzelfde jaar is het aantal reizigers op de overige Utrechtse stations licht gestegen (van 16.597 in 2012 naar 18.162 in 2013).

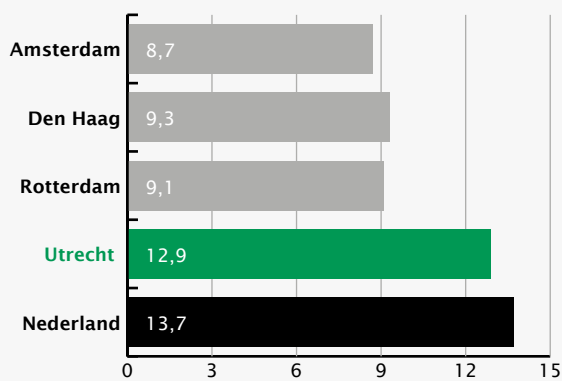
Aantal vertrekkende treinen per week (2014)

Bron: NS, 2014

Gemiddelde afstand woon-werkverkeer (in km)

Bron: Factsheet G4 IB Onderzoek

Aantal personenauto's per huishouden U10-gemeenten 2012

Gemeente	Aantal personenauto's	Aantal personenauto's per huishouden
De Bilt	20.214	1,1
Bunnik	7.332	1,2
Houten	44.623	2,4*
IJsselstein	14.375	1,0
Nieuwegein	27.619	1,0
Stichtse Vecht	30.187	1,1
Utrecht	131.282	0,8
Vianen	10.060	1,2
Woerden	23.221	1,1
Zeist	39.519	1,4

Bron: Staat van Utrecht/CBS

* autoleasemaatschappij Arval heeft ongeveer 30.000 auto's geregistreerd staan. Dit leidt tot een overschatting van het personenauto's per huishouden in Houten.

Meer weten?

- Atlas voor gemeenten, 2015. Agglomeratievoordelen en de REOS Position paper.
- Crow, 2014. Fietsen in Nederland: Patronen, trends en beleid.
- Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid, 2014. Macht der gewoonte. 'Meestal doen we, wat we meestal doen'.
- Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid, 2014. Meer tijd- en plaatsafhankelijk werken: kansen en barrières.
- Onderzoek Gemeente Utrecht, 2014. Elektrisch rijden in de G4. Een onderzoek in opdracht van de G4-gemeenten Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht.
- Onderzoek Gemeente Utrecht, 2014. Fietsroute Herenweg, 2014.

Openbare Ruimte en Groen

Utrecht streeft een aantrekkelijke openbare ruimte na, waarbij de buitenruimte schoon is en het groen goed onderhouden. Niet alleen de gemeente werkt voor dit doel, ook bewoners helpen mee om hun woonomgeving te verbeteren.

De gemeten onderhoudskwaliteit is in 2014 meestal voldoende, zowel wat betreft het groen- als het schoon- onderhoud. De rapportcijfers voor de staat van de openbare ruimte en het algemeen buurtoordeel zijn in 2014 gelijk aan de voorgaande jaren. Alleen het rapportcijfer voor netheid is in 2014 licht gedaald.

Netheid

Iets minder waardering van bewoners voor netheid

Het onderhoud van de openbare ruimte wordt in 2014 gelijk beoordeeld als in het voorgaande jaar. De waardering voor onderhoud van het groen en schoonheid van de straten is gelijk gebleven. De waardering voor netheid (vaak last van rommel, vernielingen, bekladding of hondenpoep) is in 2014 afgenomen. In 2013 kwam dit rapportcijfer op een 6,7, in 2014 wordt de netheid beoordeeld

met een 6,4. Bewoners geven aan minder vaak last te hebben van hondenpoep, maar meer last van bekladding, vernielingen en rommel op straat.

Meeste bewonersmeldingen betreffen vervuiling

Sinds 2014 worden de meldingen van bewoners in een nieuw systeem verzameld. In 2014 zijn er 34.848 meldingen gedaan door bewoners. De meeste meldingen gaan over afval en vervuiling (42%) en openbare ruimte en wegen (21%). Binnen de categorie afval en vervuiling is het vaakst gemeld over verkeerd aangeboden afval (bijvoorbeeld illegale dump). In 2013 waren de meldingen over verlichting met bijna 1.800 toegenomen, in 2014 is er juist een afname van ruim 1.900 te zien.

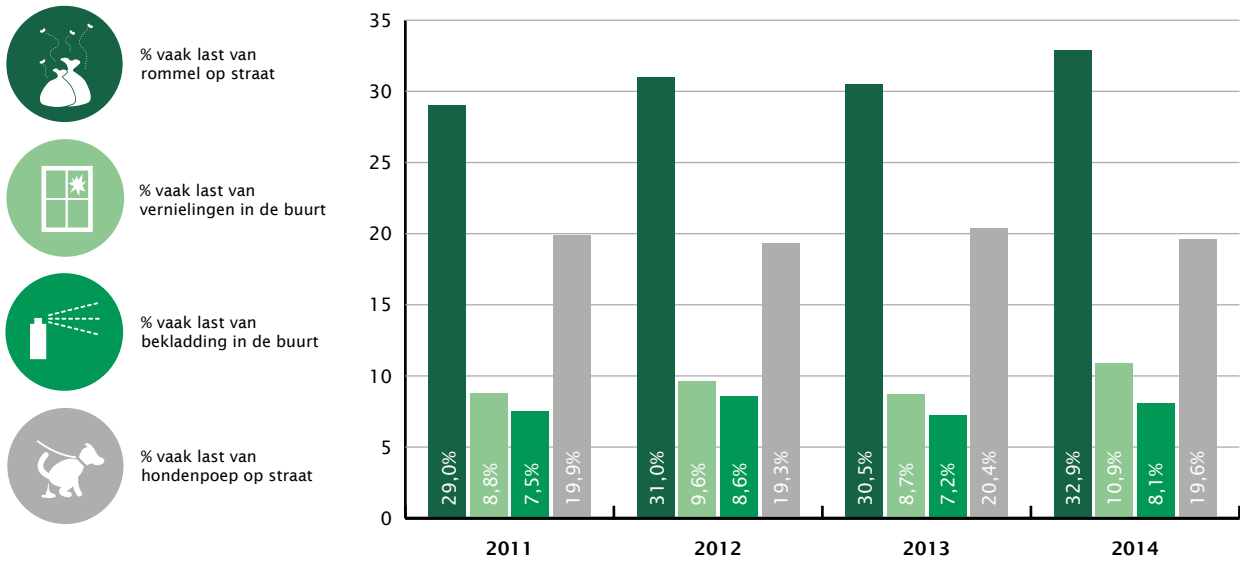
Rapportcijfer bewoners voor netheid buurt

IB Onderzoek, 2014

Percentage bewoners dat vaak last heeft van....

Bron: IB Onderzoek, 2014

Onderhoud

Onderhoudskwaliteit openbare ruimte voldoende

De gemeten onderhoudskwaliteit is in de meeste gevallen voldoende. De schone openbare ruimte wordt in 98,6% van de metingen beoordeeld als voldoende. Voor het onderhoud van het groen is dit bij 98,3% van de metingen. Voor beide cijfers een lichte stijging in aantal voldoende beoordelingen ten opzichte van de scores in 2013.

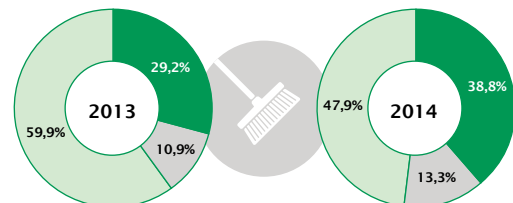
Toename aantal meehelpende bewoners

Meer bewoners helpen mee in de openbare ruimte. Ruim een derde van de bewoners helpt met onder andere vegen van de straat. Een op de acht bewoners helpt mee met snoeien of schoffelen in perkjes of park. Ten opzichte van 2013 is er vooral een toename te zien bij de bewoners die meehelpt met het schoonmaken (39% in 2014 t.o.v. 29% in 2013).

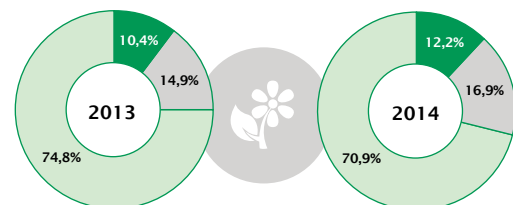
Percentage bewoners actief in het op orde houden van de openbare ruimte

■ doe ik al ■ ja, dat wil ik doen ■ nee, dat wil ik niet doen

% bewoners dat meehelpt met schoonmaken van de openbare ruimte, zoals straatvegen

% bewoners dat meehelpt met onderhoud van groen, zoals snoeien of schoffelen in perkjes of park

Bron: IB Onderzoek, 2014

Kerncijfers

	2011	2012	2013	2014
aantal bewonersmeldingen openbare ruimte	39.381	38.167	41.913	34.848*
% scores schoon onder zes (onderhoudskwaliteit)	2,8	1,7	1,5	1,4
% scores groen onder zes (onderhoudskwaliteit)	5,6	3,2	2,1	1,7
% helpt met schoonmaken van de openbare ruimte, zoals straatvegen	-	-	29,2	38,8
% helpt met onderhouden van groen, zoals snoeien of schoffelen in perkjes of park	-	-	10,4	12,2
rapportcijfer staat openbare ruimte	6,5	6,4	6,5	6,5
rapportcijfer netheid	6,8	6,6	6,7	6,4
rapportcijfer algemeen buurtoordeel	7,2	7,0	7,1	7,0
% tevreden over groen in de buurt	65,8	-	65,8	64,3
% tevreden met het park in de buurt	73,6	-	74,4	70,7
% ontevreden met verlichting in de buurt	9,8	9,6	9,0	9,8
% ouders tevreden over speelplaatsen in de buurt	66%	63%	60%	60%
% noemt openbare ruimte als buurtprobleem	23,3	22,5	23,3	23,5

Bron: Inwonersenquête IB Onderzoek 2014, Stadswerken gemeente Utrecht, BMU. | * Vanaf 2014 is een nieuw registratiesysteem in gebruik genomen.

Speelgelegenheid

Speelgelegenheid in de openbare ruimte

Kijken we naar de tevredenheid over speelplaatsen in de openbare ruimte, dan zien we dat 60% van de ouders (zeer) tevreden is over de speelplaatsen in hun buurt. Dit cijfer is gelijk gebleven ten opzichte van een jaar eerder. 21% van de ouders is niet tevreden, waarbij ouders die wonen in de Binnenstad, Zuidwest en Noordwest vaker ontevreden zijn dan ouders in Zuid en Leidsche Rijn. Uit de Jeugdmonitor blijkt dat de tevredenheid over speelplekken bij basisschoolkinderen (10-12 jaar) zelf wat hoger ligt. Ruim tweederde (70%) van deze groep kinderen vindt dat er in de eigen buurt veel plekken zijn om buiten te spelen. 10% vindt dat er te weinig plekken zijn. Bijna de helft (46%) van de leerlingen heeft in de week voor het onderzoek een uur of langer buiten gespeeld. 82% van de kinderen voelt zich (heel) veilig op de plekken waar zij buiten spelen.

Meer Weten

- <https://opendata.utrecht/dataset/kwaliteit-openbare-ruimte>.

Economie & inkomen

Economie

Volgens het CBS is de Nederlandse economie in 2014 met 0,9% gegroeid. Ook in Utrecht is de weg naar economisch herstel nu ingezet met een groei van 1,4%. Een andere indicator is het ondernemersvertrouwen. De afgelopen jaren was deze indicator negatief, wat wil zeggen dat een meerderheid van de bedrijven een negatieve toekomstverwachting had over de eigen bedrijfsresultaten.

Voor 2015 is een meerderheid van de bedrijven positief. Het aantal banen in Utrecht is het afgelopen jaar stabiel gebleven, terwijl dit in veel andere steden en regio's daalde. De meeste sectoren laten in 2014 een groei zien, maar in de bouw daalt de werkgelegenheid nog steeds.

Trends

Nederlandse economie groeit weer

Volgens het CBS is de Nederlandse economie in 2014 met 0,9% gegroeid. Dit is de eerste jaar-op-jaar groei na twee jaren van krimp. Vanaf het tweede kwartaal van 2014 groeit de nationale economie weer. In het eerste kwartaal groeide de economie met 0,4% ten opzichte van een kwartaal eerder en is de economie 2,4% groter dan in het eerste kwartaal van 2014. Dit is meer

dan de groei in de Europese Unie (1,4%). De groei is vooral te danken aan hogere investeringen, een toegenomen export en een toename van de consumptie door consumenten. Ook de consumptie van de overheid is licht toegenomen. Voor 2015 en 2016 verwacht het Centraal Planbureau een economische groei van respectievelijk 1,7% en 1,8%. Daarmee is sprake van een groei die weer richting het langjarig gemiddelde van twee procent gaat. De verwachte groei wordt gedragen door dezelfde factoren als de groei in 2014. De Utrechtse economie presteert relatief goed. In 2014 groeit de economie in de stad met 1,4%, iets meer dan in de andere grote steden. De groei komt vooral door de ICT. De provinciale economie groeit in 2014 met 1,7%. Dit is na Flevoland de hoogste groei in Nederland en evenveel als Noord Brabant.

Kerncijfers

	2010	2011	2012	2013	2014
aantal banen	227.098	230.614	233.260	229.777	230.069
aantal vestigingen	25.504	27.938	29.258	30.891	32.754
ondernemersvertrouwen provincie Utrecht (excl. exportverwachting)	38	2	-30	-26	26
ondernemersvertrouwen stadsgewest ^a Utrecht (excl. exportverwachting)	-	-	-	-	17
aantal nieuw opgerichte bedrijven ^{1*}	5.059	5.457	5.138	5.306	4.736
aantal nieuw opgerichte bedrijven prov. Utrecht ^{1*}	15.430	16.228	15.268	16.196	14.333
aantal opheffingen ^{2*}	1.994	2.896	2.823	3.161	2.372
aantal opheffingen provincie Utrecht ^{2*}	6.927	10.104	9.625	10.222	7.481
% inwoners tevreden over winkelvoorzieningen in de buurt	71	71	68	67	68

Bron: PAR, CBS (COEN), KvK. | ^a Bunnik, De Bilt, Houten, IJsselstein, Maarssen, Nieuwegein, Utrecht, Zeist. | ¹ nieuwe hoofdvestigingen, nevenvestigingen en overige oprichtingen. | ² hoofdvestigingen, nevenvestigingen en ambtshalve uitschrijvingen. | * 2014 t/m 8 november.

Werkgelegenheid

Lichte toename van het aantal banen

De werkgelegenheid in Utrecht is het afgelopen jaar nagenoeg gelijk gebleven. Per saldo zijn er tussen april 2013 en april 2014 zo'n 292 banen bijgekomen (+0,1%). In het jaar daarvoor was er nog sprake van een daling in de werkgelegenheid van 1,5%. In de jaren ervoor was telkens spraken van een toename. De werkgelegenheidsontwikkeling in de stad Utrecht onderscheidt zich positief ten opzichte van U10, provincie en Nederland, waar het aantal banen afnam. In andere grote steden nam de werkgelegenheid ook af. Alleen in Amsterdam is spraken van een toename.

Werkgelegenheid in Logistiek en ICT groeien het hardst

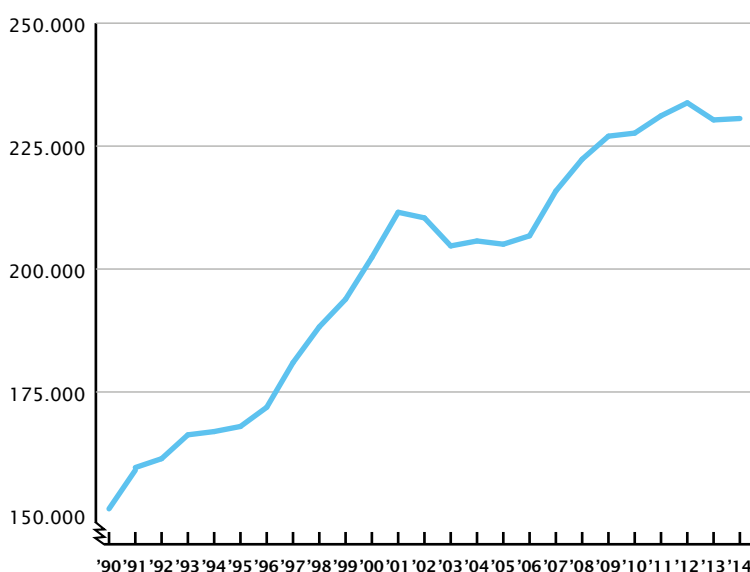
De werkgelegenheid nam duidelijk toe in een aantal sectoren. Vervoer en opslag nam met 8,7% toe, een toename met ruim 800 arbeidsplaatsen. Een aantal grote bedrijven is verantwoordelijk voor deze verschuiving. In de sector Informatie & Communicatie nam de werkgelegenheid toe met 5,1%, ofwel ruim 900 arbeidsplaatsen. De beweging zit met name in de ICT-dienstverlening. De sector Cultuur, Sport & Recreatie groeide met 3,2% naar 6.400 banen. Hier komt de groei met name door het grote aantal starters en veel kleine personeelswisselingen bij bedrijven in deze sector. Ook de overheidssector nam het afgelopen jaar in omvang toe. De groei kwam met name door de rijksoverheid en sectorale overheidsinstanties. Opvallend is dat de Horeca in Utrecht al jaren groeit, zo ook

het afgelopen jaar, per saldo met 260 arbeidsplaatsen (+2,8%). In de detailhandel nam het aantal banen in het afgelopen jaar ook toe (+4,0%).

De gehele handelssector kwam uit op een krimp, wat met name kwam door het vertrek van een enkel groot bedrijf (-2,4%). De bouwsector (-7,0%) heeft duidelijk nog last van de economische crisis.

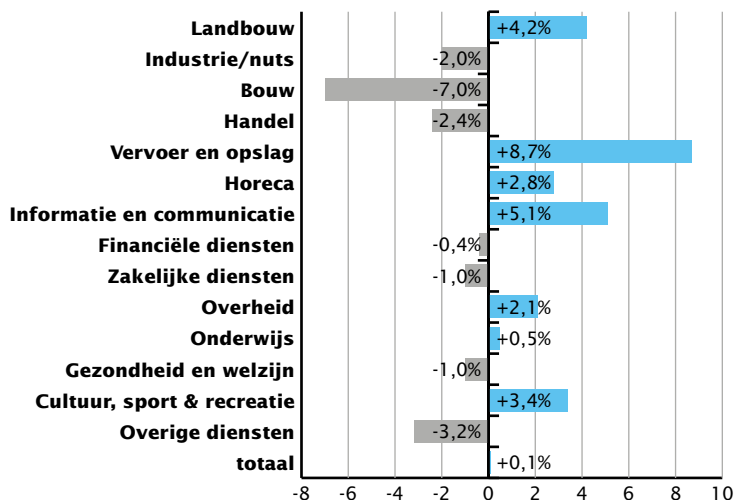
Werkgelegenheidsontwikkeling Utrecht 1990-2014

■ Totaal aantal banen

Bron: PAR, 2014

Ontwikkeling aantal banen naar sector 2012-2013

Bron: PAR, 2014

voor het eigen bedrijf ten aanzien van verwachte ontwikkelingen in omzet, personeel en investeringen. Daarbij valt op dat bedrijven in de stad Utrecht, met een ondernemersvertrouwen van 17, iets minder positief zijn dan bedrijven in de provincie, G4 en Nederland als geheel (ondernemersvertrouwen 26-28).

Tevredenheid winkelvoorzieningen

Tevredenheid winkelvoorzieningen blijft op peil

68% van de Utrechters is tevreden of zeer tevreden over de winkelvoorzieningen in de buurt. Dit aandeel is over de afgelopen drie jaar constant. In 2010/2011 lag dit aandeel een fractie hoger. De tevredenheid over de stedelijke winkelvoorzieningen ligt overigens aanmerkelijk hoger (90%). Het Nederlandse winkellandschap verandert momenteel sterk. De marges staan onder druk en er is sprake van een toenemende leegstand. Voor het overleven van winkelketens is het essentieel dat wordt geanticipeerd op verdere groei van het aandeel online verkopen. Daarnaast speelt locatie een belangrijke rol. Centra van steden met een recreatief winkelmilieu (zoals bijvoorbeeld de Utrechtse binnenstad) hebben de beste kansen. De winkelleegstand in Utrecht is 5,2%. Landelijk is deze 9,0%. In de Utrechtse binnenstad staat 3,1% van het winkelvloeroppervlak leeg.

Ondernemersvertrouwen

Nieuwe vestigingen: dynamische bedrijvigheid

Het aantal nieuw opgerichte vestigingen is al jaren hoog en lijkt niet negatief beïnvloed te zijn door de economische crisis van de afgelopen jaren. In 2014 zijn er tot half november 4.736 nieuwe vestigingen opgericht. Daarmee zal het aantal zeer waarschijnlijk hoger uitkomen dan 2013 (5.306). Eenzelfde ontwikkelingsbeeld zien we bij de provincie Utrecht en in Nederland. Het aantal bedrijfsopheffingen is de afgelopen jaren wel duidelijk toegenomen. Waarschijnlijk komt het aantal opheffingen in 2014 lager uit dan in 2013. Ook het aantal faillissementen komt in 2014 (99 t/m 10 november) waarschijnlijk lager uit dan in 2013 (144). Een dergelijke daling is ook te zien in Nederland en de provincie Utrecht.

Ondernemersvertrouwen weer positief

De afgelopen jaren waren ondernemers pessimistisch over de toekomst van het eigen bedrijf. Dit uitte zich in een negatief cijfer voor het ondernemersvertrouwen. Dit jaar is het cijfer weer positief. Het ondernemersvertrouwen geeft de resultante van negatieve en positieve verwachtingen

Export en innovatie

Relatief weinig export in Utrecht

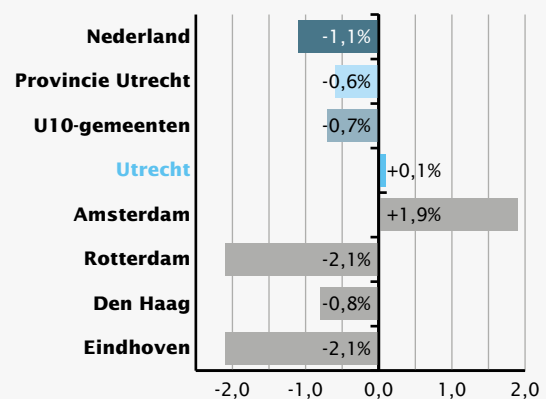
Internationale handel is voor Utrecht niet onbelangrijk, maar van alle provincies heeft Utrecht het kleinste aandeel van export in de regionale economie. In Utrecht is dit aandeel 15%. In acht provincies ligt dit aandeel boven de 20%. In Noord- en Zuid-Holland en in Gelderland ligt dit aandeel ook onder de 20%. In vergelijking met andere provincies gaat een groot deel van de internationale handel in de provincie Utrecht via het midden- en kleinbedrijf: 82% van de import en 79% van de export (CBS, Internationalisation monitor 2013). Meer dan de helft van de bedrijven is actief in de dienstverlening. In de handelssector gaat het meeste geld om.

Innovatiepotentieel provincie Utrecht het hoogst in Nederland

Uit onderzoek van het ING Economisch Bureau komt naar voren dat de provincie Utrecht het hoogste innovatiepotentieel heeft in Nederland. Dit is berekend op basis van het aantal hoger opgeleiden, het aantal kenniswerkers, het aantal innovatieve banen, de gemiddelde groei van het aantal innovatieve starters en het aantal zelfstandigen. Utrecht scoort op deze aspecten relatief hoog. Binnen Nederland hebben Utrecht en Noord-Holland het grootste potentieel, Zeeland en Drenthe het kleinste. Als het gaat om het benutten van dit potentieel, de innovatieprestaties, dan doet Noord-Brabant dit beter dan Utrecht. Zo is de bedrijvendynamiek in innovatieve sectoren in Utrecht minder hoog en het aantal innovatieve startende bedrijven is na Limburg, het laagste in heel Nederland. Overigens zijn de Utrechtse uitgaven aan publieke research en development (R&D) relatief hoog. De private R&D-uitgaven zijn relatief laag.

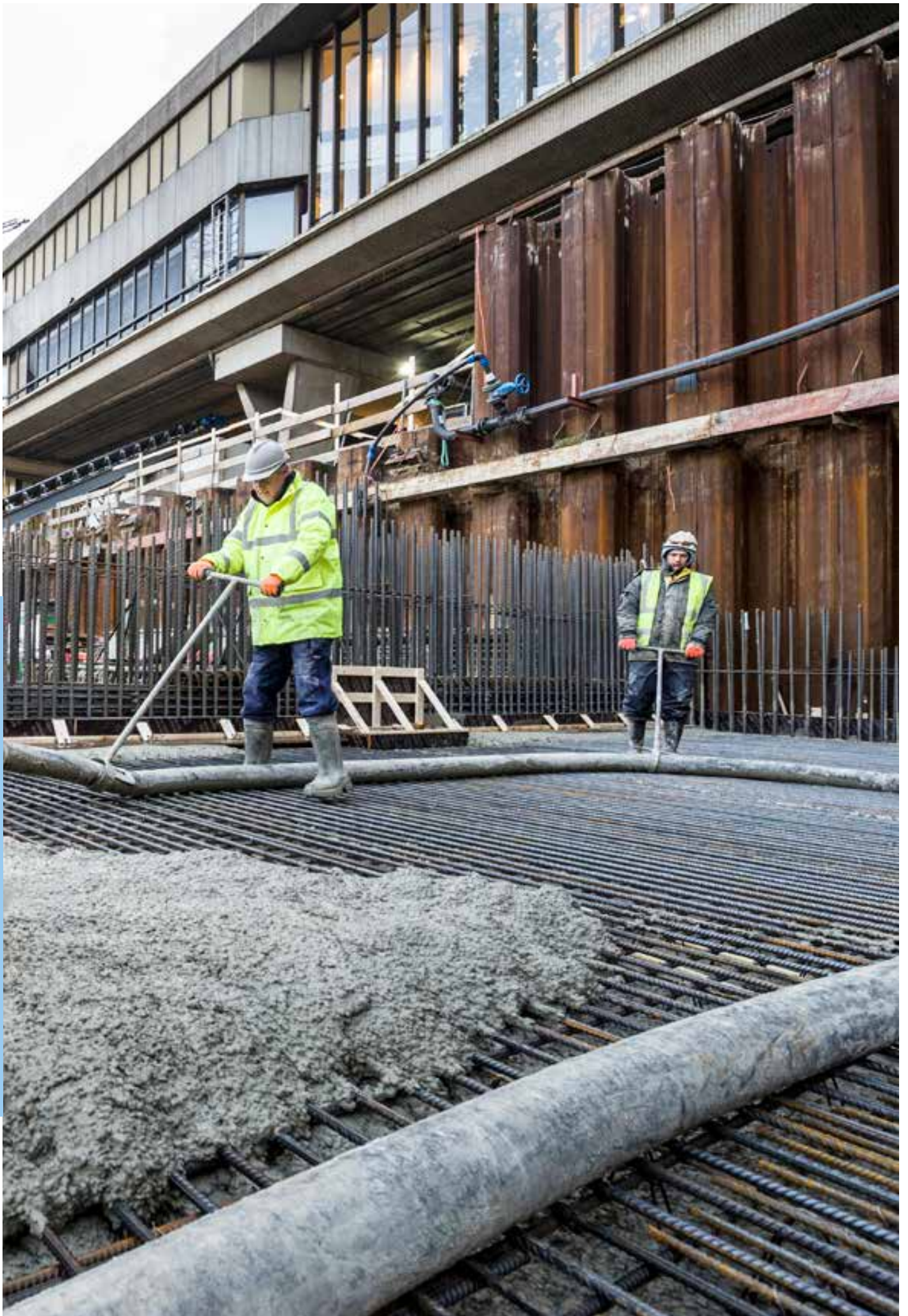
Landelijke ontwikkeling aantal banen

Bron: LISA, 2014

Meer weten?

- AWTI, 2014. Balans van de topsectoren 2014.
- CBS. Statline.cbs.nl.
- CBS, 2014. Internationalisation Monitor 2013.
- CBS, 2015. Economie eurozone blijft groeien, Webmagazine, vrijdag 13 februari 2015.
- CPB, 2014. Succes als startende zelfstandige.
- CPB, 2015 Centraal economisch Plan
- Dynamis, 2014. Sprekende cijfers. Retailmarkten.
- European Urban Knowledge Network, 2014. The inclusive city. Approaches to combat urban poverty and social exclusion in Europe.
- Gemeente Utrecht, Onderzoek, 2015. Vastgoedmonitor 2014.
- ING Economisch Bureau, 2014. Innovatiepotentieel niet in alle provincies benut. Kwartaalbericht Regio's, juni 2014.
- NJI, 2014. Arbeidstoeleiding kwetsbare jeugd.
- NWO e.a., 2014. Naar een innovatieve kennisinfrastructuur voor vitale en veerkrachtige steden. Programmastudie drijvende krachten stedelijke dynamiek en multilevel governance ten behoeve van het beoogde onderzoeksprogramma Smart Urban Regions of the Future.
- PBL, 2014. De bestendige binnenstad. Een verkenning van de leegstand, het leefklimaat, het voorzieningenniveau, het vestigingsklimaat en de economische structuur van de Nederlandse binnenstad.
- PBL, 2014. Buitenlandse kenniswerkers in Nederland. Waar werken en wonen ze en waarom?
- PBL, 2014. Regional quality of living in Europe.
- SCP, 2014. Bevrijd of beklemd? Werk, inhuur, inkomen en welbevinden van ZZP'ers.
- SCP, 2014. Burn-out: verbanden tussen emotionele uitputting, arbeidsmarktpositie en Het Nieuwe Werken.
- Technopolis Group, 2014. Verschuivende paradigma's in het ruimtelijk economisch beleid. Evaluatie doorwerking ruimtelijk economisch beleid in de regio.
- UWV, 2014. Rapportage (N)WW<25 jaar. Juli 2014.
- UWV, 2014. Rapportage (N)WW 50 plus.

Werk en inkomen

Vanaf 1 januari 2015 is landelijk de participatiewet in werking getreden. Met instrumenten als 'De baanafpraak' en overige re-integratiemiddelen wil Werk en Inkomen meer mensen – zowel met als zonder een beperking – naar werk toeleiden.

Dit ligt in lijn met de ambitie van Utrecht om een economisch vitale stad te zijn, waarin Utrechters werken of participeren naar vermogen en daarbij voldoende middelen bij elkaar brengen om in hun levensonderhoud te voorzien. Dit streven heeft het College concreet gemaakt in haar ambitie om in 2018 de gemeente met de laagste werkloosheid van Nederland te zijn. Op dit moment heeft Utrecht, net als de rest van Nederland, nog te maken met de naweeën van de economische crisis. Dit uit zich in Utrecht onder andere in een (beperkte) toename van de werkloosheid en groei van het aantal uitkeringsgerechtigden.

Arbeidsparticipatie

Potentiële beroepsbevolking blijft groeien, arbeidsparticipatie daalt

Utrecht heeft een groeiende, vooral jonge bevolking, wat weerspiegeld wordt in een toenemend

potentieel aan beroepsbevolking (15 t/m 64 jaar). In tegenstelling tot voorgaande jaren is de arbeidsparticipatie in Utrecht in 2014 echter gedaald. Zowel de groep die werkt (netto) als de groep die werkt of wil werken maar momenteel werkloos is (bruto), is kleiner geworden. Het is op dit moment nog niet mogelijk om in te schatten of deze daling incidenteel of structureel van aard is. De arbeidsparticipatie in Utrecht is overigens vergelijkbaar met Amsterdam en ligt nog steeds iets hoger dan in Rotterdam, Den Haag en het landelijk gemiddelde.

In werking treden participatiewet

Per 1 januari 2015 is de nieuwe participatiewet in werking getreden. Met deze participatiewet en de afspraken uit het sociaal akkoord krijgt de gemeente de opdracht om ook mensen met een arbeidsbeperking toe te leiden naar werk. De participatiewet is een samengaan van de Wet Werk en Bijstand, Wet sociale werkvoorziening en de Wet Werk en Arbeidsondersteuning Jonggehandicapten. Binnen de participatiewet maakt de gemeente gebruik van vier arrangementen om mensen toe te leiden naar werk. Hierbij wordt

Kerncijfers

	2011	2012	2013	2014
netto arbeidsparticipatie	69,7%	69,1%	69,9%	67,3%
bruto arbeidsparticipatie	73,5%	73,9%	76,3%	73,6%
potentiële beroepsbevolking 15 t/m 64 jaar ²	230.253	233.671	237.900	242.062
werkloosheidspercentage (CBS)	5,2%	5,9%	7,2%	7,6%
werkloze beroepsbevolking (CBS)	9.000	11.000	15.000	15.000
aantal nieuw ingediende vacatures UWV - regio Utrecht	-	16.843	16.206	22.824
spanningsindicator** arbeidsmarkt regio Utrecht (3 ^e kwartaal)	1,3 (gem.)	0,8 (ruim)	0,6 (ruim)	0,9 (ruim)
aantal personen met uitkering ¹	29.060	29.700	32.660	33.620
aantal huishoudens met bijstand ²	7.541	7.731	8.521	9.236
aantal WW-ers ¹	4.810	5.410	7.440	7.540
aantal arbeidsongeschikten ¹	13.580	13.530	13.720	13.870
aantal aanvragen schuldhulpverlening bij Werk en Inkomen ³	1.945	2.113	2.142	1.641
aantal huishoudens met Wettelijk Sociaal Minimum (WSM)	17.031	18.205	20.357*	22.406*
aandeel huishoudens met Wettelijk Sociaal Minimum (WSM)	10,4%	11,0%	12,1%*	13,1%*
aantal jongeren t/m 26 jaar ²	120.093	122.516	125.363	128.103
aantal niet-werkende-werkzoekenden 15 t/m 26 jaar	737	1.124	2.032	2.260 ⁴
aantal huishoudens met bijstand t/m 26 jaar	759	803	907	898
aantal jongeren met Wajong uitkering t/m 26 jaar	3.560	3.680	3.840	3.940 ⁴
% inwoners dat (zeer) slecht kan leven van het inkomen	6,5%	7,4%	8,0%	6,7%

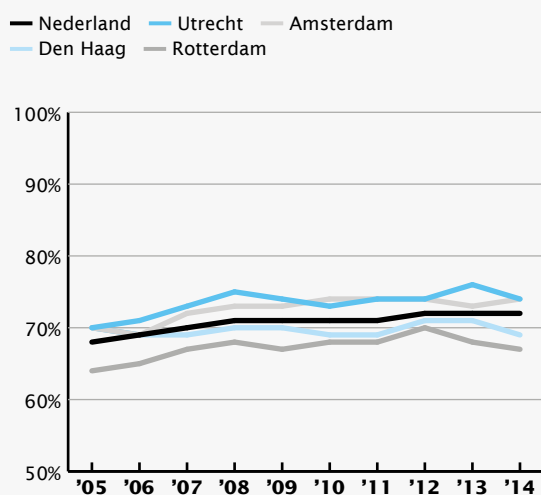
Bron: CBS, UWV, Werk en Inkomen, Inwonersenquête. | ¹ Stand per 1 september 2011, 2012, 2013 en 2014. | ² Stand per 1 januari 2012, 2013, 2014 en 2015.

³ dashboard Werk en Inkomen (minnelijk, wettelijk, budgetbeheer). | ⁴ Stand 2^e kwartaal 2014. | * Raming op basis van SCP armoedesignalement en bijstand.

** De spanningsindicator omvat het aantal openstaande vacatures gedeeld door het aantal niet-werkende werkzoekenden korter dan zes maanden.

Bruto arbeidsparticipatie Nederland en G4, 2005-2014

Bron: CBS, 2015

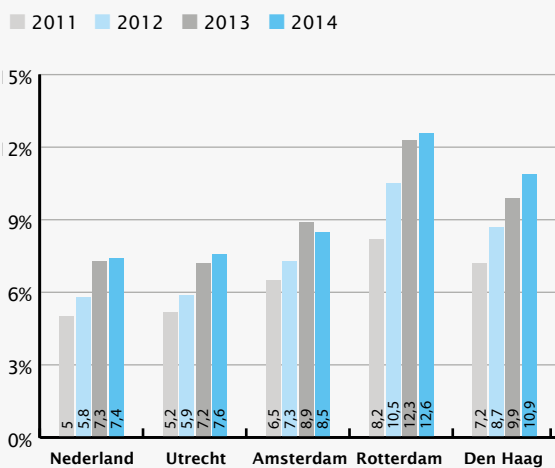
onder andere gekeken naar de afstand van een persoon tot de arbeidsmarkt en de geschatte loonwaarde. Onderdeel van de sociale afspraken is dat er in Utrecht in de komende twee jaar 1.145 banen worden gecreëerd in het kader van 'De baanafpraak'. De baanafpraak richt zich op het realiseren van extra banen speciaal bedoeld voor mensen die - vaak vanwege een beperking - niet op eigen kracht het Wettelijk Minimumloon kunnen verdienen. In de Utrechtse Werktafel maken de overheid en het bedrijfsleven afspraken over deze garantiebanen.

Werkloosheid blijft stijgen

De werkloosheid in Utrecht nam in 2014 nog verder toe. Het percentage stijgt in dat jaar tot 7,6% terwijl dit in 2011 nog iets boven de 5% lag. Dit werkloosheidspercentage ligt boven het landelijk gemiddelde (7,4%), maar tegelijkertijd onder het niveau van de andere G4-gemeenten. Enerzijds is in Utrecht het aantal mensen dat op zoek is naar werk gestegen, anderzijds is het aantal vacatures dat bij het UWV ingediend werd ook gestegen. De kans op het vinden van een baan in de regio wordt zodoende minder groot,

Werkloosheid (in procenten) G4 2011-2014

Bron: CBS

wat te zien is aan het afvlakken van de spanningsindicator (van 0.6 naar 0,9). In de regio blijft het aandeel vacatures voor hoogopgeleiden structureel toenemen. Hierbij komt dat op steeds meer vacatures mensen aangenomen worden met een hoger opleidingsniveau dan gevraagd, waardoor laagopgeleiden last hebben van verdringing op de arbeidsmarkt.

Uitkeringen

Aantal uitkeringen blijft stijgen

In totaal ontvangen op 1 juni 2014 33.620 Utrechters een uitkering voor arbeidsongeschiktheid, werkloosheid of bijstand. Dit is een stijging van bijna 3,0% ten opzichte van het voorgaande jaar.

Jongeren in uitkering

Utrecht heeft als stad een jonge bevolking, bijna een derde is onder de 26 jaar. Een deel van deze jongeren is afhankelijk van uitkeringen. Ten opzichte van 2011 zijn er 380 jongeren bijgekomen die afhankelijk zijn van een Wajong-uitkering, waarmee het totaal op 3.940 jongeren komt. Het aantal huishoudens tot 26 jaar dat een bijstandsuitkering heeft is voor het eerst in de afgelopen jaren (zeer) licht gedaald naar 898.

Armoede en schuldhulpverlening

Aantal huishoudens met Wettelijk Sociaal Minimum stijgt, ervaren armoede daalt licht

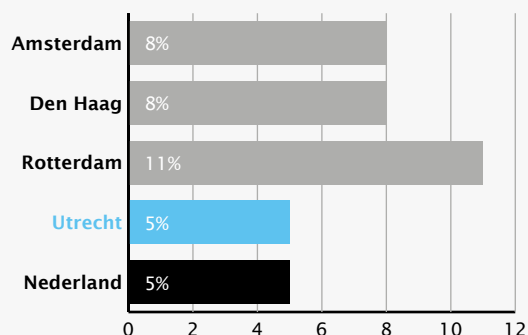
Ramingen op basis van SCP-cijfers laten zien dat er in 2014 in Utrecht ruim 2.000 huishoudens (10%) zijn bijgekomen met een inkomstenniveau op het Wettelijk Sociaal Minimum (WSM). Het percentage WSM-huishoudens neemt in Utrecht in 2014 daarmee toe van 12,1% naar 13,1% op het totaal aantal huishoudens. Naast deze stijgingscijfers zien we ook dat de ervaren armoede onder Utrechters iets daalt. Uit de inwonersenquête blijkt het percentage mensen dat aangeeft slecht rond te kunnen komen (ervaren armoede) af te nemen van respectievelijk 8,0% in 2013 naar 6,7% in 2014. Met name mensen met een uitkering ervaren nog altijd een slechte inkomenspositie, het zijn vooral de werkenden en gepensioneerden die beter rond lijken te kunnen komen (Factsheet armoede in Utrecht).

Ondersteuning bij schulden nu ook via buurtteams

Het aantal schuldhulpverleningsaanvragen bij Werk en Inkomen is in 2014 gedaald. Toch lijkt de schuldenproblematiek in 2014 nog onverminderd hoog. Buurtteams geven aan dat 70-90% van de mensen die zich bij hen meldt, (ook) financiële problemen heeft. Buurtteams, vrijwilligers en Werk & Inkomen werken samen om ondersteuning op maat te leveren bij schuldenproblematiek van inwoners.

Aandeel huishoudens met bijstandsuitkering, 2014

Bron: CBS

Sociaal economische index

Utrecht op derde plaats sociaal-economische index

Elk jaar ontsluit de Atlas voor Gemeenten verschillende ranglijsten over de 50 grootste gemeenten van Nederland op diverse thema's. De sociaal-economische index is hier een belangrijke van. Deze index geeft aan hoe de gemeente er, ten opzichte van andere gemeenten, voor staat op het gebied van uitkeringen, arbeidsmarkt, opleidingsniveau en het percentage vrouwen dat op de arbeidsmarkt participeert. In deze ranglijst staat Utrecht, net als voorgaande jaren, op de 3de plaats. Utrecht scoort wat dit betreft gunstiger dan steden als Amsterdam (18de), Rotterdam (41ste) en Den Haag (38ste).

Aandeel arme huishoudens* in U10

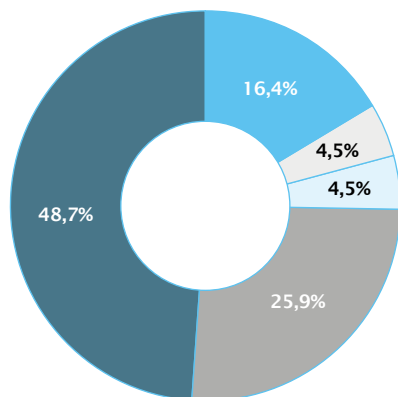
Gemeente	Aandeel
De Bilt	0,3%
Bunnik	1,1%
Houten	0,8%
IJsselstein	0,5%
Nieuwegein	0,2%
Stichtse Vecht	1,5%
Utrecht	13,2%
Vianen	0,4%
Woerden	1,0%
Zeist	2,1%

Bron: Staat van Utrecht/CBS, 2012

* Inkomen valt langer dan 1 jaar onder de lage-inkomensgrens

Percentage Utrechtse huishoudens met een Wettelijk Sociaal Minimum, naar type huishouden in 2012

■ Eenpersoonshuishouden
 ■ Paar zonder kinderen
 ■ Paar met kinderen
 ■ Eenoudergezin
 ■ Overig huishouden

Bron: RIO 2012

Meer weten?

- European Urban Knowledge Network, 2014. The inclusive city. Approaches to combat urban poverty and social exclusion in Europe.
- Gemeente Utrecht, 2015. Armoedemonitor 2015.
- Platform 31, 2014. Het huishoudboekje van de senior. Besteedruimte voor het All-inclusive pension.
- NIBUD, 2014. Nieuwe schuldenaren: huiseigenaren en werknemers in de problemen.
- SCP, 2014. Aan het werk vanuit een bijstands- of werkloosheidsuitkering. Inventariserend onderzoek van beleid gericht op toegang tot de arbeidsmarkt van niet-westerse werkzoekenden in zes grote gemeenten.
- SCP e.a., 2014. Armoedesignalement 2014.
- UWV, 2014. Regio in Beeld 2014 Midden-Utrecht.
- Atlas voor gemeenten, 2014.

Vastgoed

De economie groeit weer. Dit is echter nog niet duidelijk zichtbaar in de markt voor commercieel vastgoed. De vraag naar kantoorruimte wordt onder andere geremd door het invoeren van nieuwe kantoorconcepten met zuiniger ruimtegebruik.

De markt voor bedrijfsruimte is steeds meer een markt voor logistiek vastgoed geworden met een grootschalige ruimtevraag. De winkelmarkt wordt gekenmerkt door lagere marges, de groei van online aankopen en hevige onderlinge concurrentie. Utrecht neemt tot nu toe een relatief gunstige positie in met een bescheiden leegstand bij een gegroeid winkelvloeroppervlak.

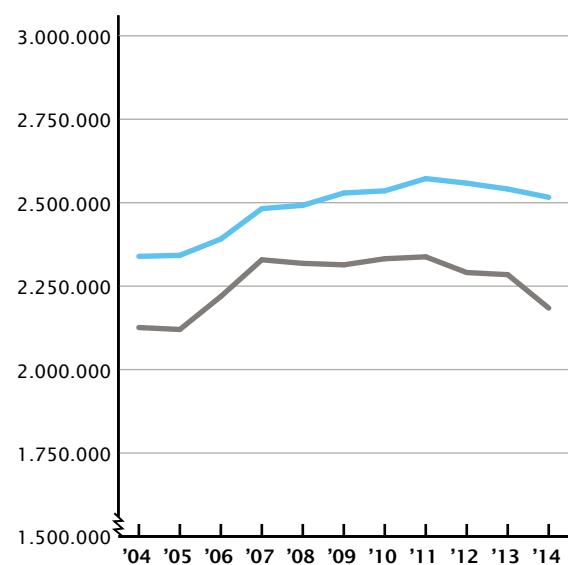
Kantorenmarkt

Meer leegstand kantoren

Na jaren met een geleidelijke groei van de leegstand in Utrechtse kantoren, van 6,2% begin 2008 naar 10,1% begin 2014, is er het afgelopen jaar een sprongsgewijze groei naar 13,2% leegstand. Die procentuele groei komt niet alleen door toename van het leegstandsvolume (met 75.400 m² vvo), maar (in beperkte mate) ook door het slinken van de kantorenvorraad. Achterliggende oorzaken zijn stagnatie in de groei van het aantal

Kantoorruimte Utrecht 2004-2014 (in m² vvo)

■ kantoorvolume in m² ■ in gebruik in m²

Bron: IB Onderzoek, 2014

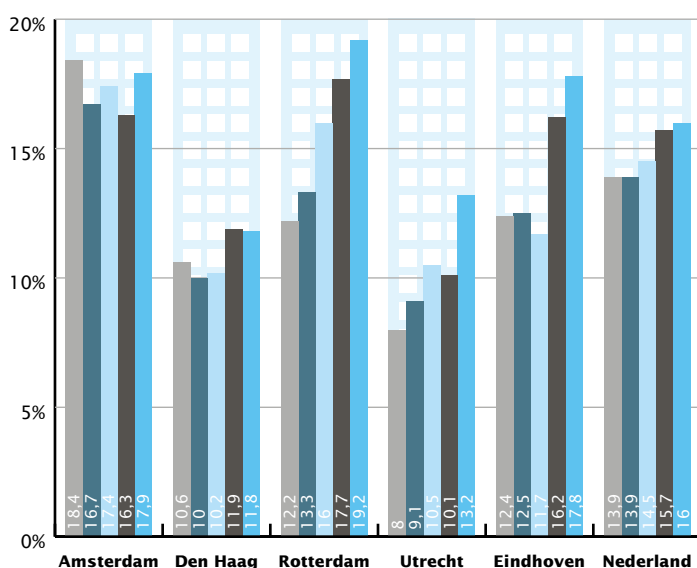
Kerncijfers

Indicatoren Vastgoed	2011	2012	2013	2014
opname kantoorruimte Utrecht (m ² vvo)	78.100	72.900	84.900	85.200
aanbod kantoorruimte (einde jaar; m ² vvo)	290.400	349.200	314.100	353.300
kantorenvorraad (einde jaar; m ² vvo)	2.572.200	2.558.500	2.540.900	2.516.200
laagstand kantoorruimte (einde jaar, in m ² vvo)	234.400	267.800	256.500	331.900
leegstandspercentage kantoorruimte (% vvo per einde jaar)	9,1	10,5	10,1	13,2
gemiddelde huurprijzen eersteklas kantoorruimte (€)	200	200	195	195
opname bedrijfsruimte (m ² vvo)	165.100	84.000	44.200	27.900
aanbod bedrijfsruimte (einde jaar; m ² vvo)	94.600	211.300	219.600	188.700
gemiddelde huurprijzen eersteklas bedrijfsruimte (€ per m ²)	65	65	60	65
leegstandspercentage winkels (% vvo per einde jaar)	4,6	4,9	5,0	5,2
leegstandspercentage winkels Utrecht Centrum	2,8	2,9	2,8	3,1
winkelvloeroppervlak Utrecht Centrum (m ² vvo)	140.597	140.735	138.113	136.252

Bron: Vastgoedmonitor Utrecht.

Leegstandspercentages grootste kantoorsteden en Nederland

■ eind 2010 ■ eind 2011 ■ eind 2012 ■ eind 2013 ■ eind 2014

Bron: IB Onderzoek, 2014

kantoorbanen en zuiniger ruimtegebruik (dalend aantal m² vvo per kantoorbaan). Door de snelle groei van het Utrechtse leegstandspercentage is dat dichterbij het landelijk gemiddelde gekomen, maar het ligt daar nog wel duidelijk onder. Van de grote steden (inclusief Eindhoven) heeft Utrecht na Den Haag de laagste leegstand. Binnen de stad hebben de bedrijventerreinen Oudenrijn (37%) en Lage Weide (33%) nog steeds het hoogste leegstandspercentage wat betreft kantoren. Kanaleneiland behoudt het hoogste aantal vierkante meters leegstaande kantoren (75.800 m² vvo) en heeft ook het grootste metrage (37.300 m² vvo) dat al drie jaar of langer wordt aangeboden. Relatief weinig leegstand is er in het Stationsgebied en omgeving en in de Oude Binnenstad. Het Utrechtse Stationsgebied staat hoog op de landelijke ranglijst van kansrijke kantoorlocaties.

Slinkende kantorenvorraad

Ondanks oplevering van het Stadskantoor (57.400 m² vvo) is de kantorenvorraad in 2014 met 24.700 m² vvo geslonken. Het volume dat aan de kantorenmarkt is onttrokken is groter dan de toegevoegde nieuwbouw. De afgelopen drie jaar is er een gestage daling van het kantoorvolume. Per januari 2015 is het volume 56.000 m² vvo lager dan per januari 2012. Het kantooroppervlak dat feitelijk in gebruik is, daalt nog sneller. Naast het slinken van de kantorenvorraad is er de toename van de leegstand. Daardoor is in 2014 de kantoorruimte in gebruik gedaald met 100.100 m² vvo. In de afgelopen drie jaar is het volume in gebruik gedaald met 153.500 m² vvo.

Bedrijvenmarkt

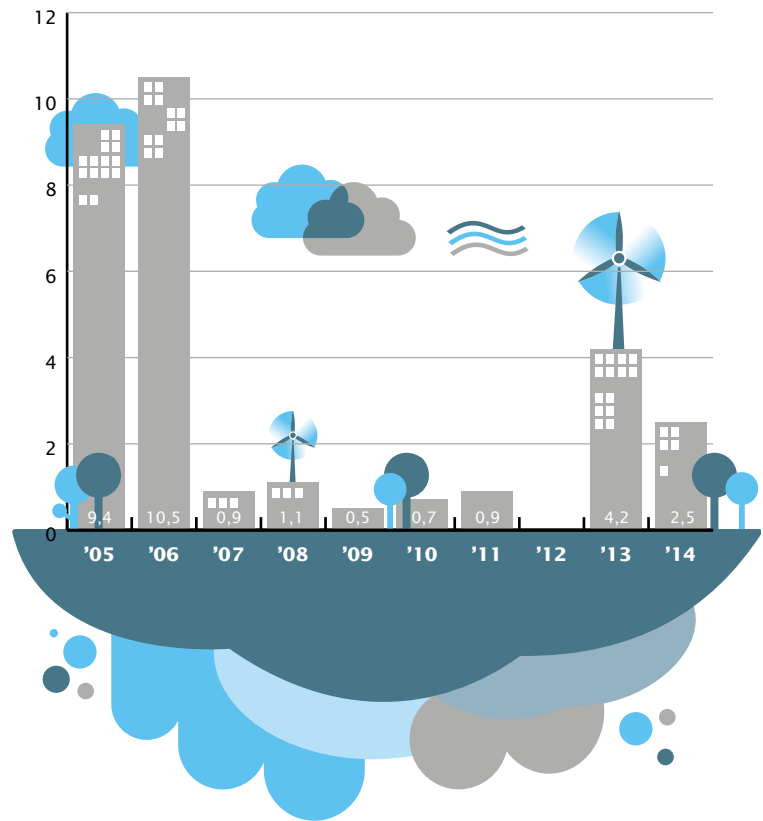
Ruimere bedrijfsruimtemarkt

De Utrechtse markt voor bedrijfsruimte is de afgelopen jaren steeds ruimer geworden. Het aanbod eind 2014 is bijna zeven keer zo hoog als de opname in dat jaar. Qua volume bevindt het meeste aanbod zich op het bedrijventerrein Lage Weide, en dat is het terrein waar verreweg de hoogste huur (€65) wordt betaald. De bedrijfsruimtemarkt is steeds meer een logistieke markt met een relatief hoge ruimtevraag en daarvoor biedt Lage Weide gezien de schaal en ligging binnen Utrecht de beste mogelijkheden.

Weer bedrijventerrein uitgegeven

Na de periode 2007-2012 met een zeer laag uitgifteniveau is 2014 het tweede jaar op rij met een substantiële uitgifte. Met een uitgifte van 2,5 hectare blijft die wel achter bij de uitgifte van 4,2 hectare in 2013. De uitgifte in 2014 is gerealiseerd in Oudenrijn en met name Haarrijn. Van de 12,5 hectare van Haarrijn is nu 4,0 hectare uitgegeven. In totaal heeft Utrecht nog 18,1 hectare bouwrijp uitgeefbaar bedrijventerrein.

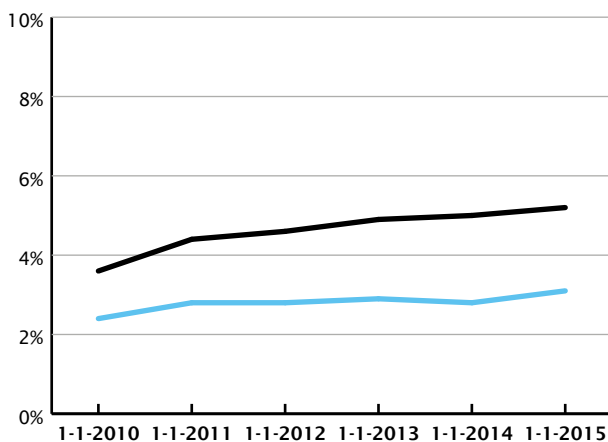
Uitgifte bedrijventerrein (hectare netto)

Bron: DTZ Zadelhoff; Onderzoek Utrecht

Percentage leegstaand winkelvloeroppervlak (wvo)

■ Stad Utrecht ■ Utrecht centrum

Bron: Locatus onlinebestand, 2015

Winkelmarkt

Winkelmarkt verandert snel

Landelijk staan de marges van winkels onder druk, met name voor winkels in non-foodartikelen. Dat is een gevolg van de gedaalde bestedingen maar ook van groei van online aankopen. Winkels die nog onvoldoende hebben aangehaakt bij de verschuiving naar online bestedingen verliezen marktaandeel. Er is sprake van faillissementen en groeiende leegstand, met name in de centra van kleine en middelgrote steden. De landelijk meest populaire winkelstraten uitgezonderd staan winkelhuren onder druk.

Positie Utrecht relatief gunstig

Utrecht neemt met een gemiddelde leegstand van 5,2% van het winkelvloeroppervlak (wvo) een relatief gunstige positie in. Landelijk is de leegstand met een gemiddelde van tegen de 9% aanmerkelijk hoger. Van de Utrechtse wijkwinkelcentra heeft Amsterdamsestraatweg-midden

met 8,6% de hoogste leegstand. Utrecht Centrum hoort bij de stadscentra waar een recreatief winkelklimaat wordt geboden. Het leegstaand winkelvloeroppervlak (wvo) is wel licht gegroeid, maar is met 3,1% nog steeds zeer bescheiden. In de belangrijkste winkelstraten is het huurniveau nagenoeg op peil gebleven. Naar de randen van het centrum toe zijn er wel duidelijk huurverlagingen.

Utrecht science park

Het Utrecht Science Park (USP) groeit

Het Utrecht Science Park (USP) is een groeipool binnen de Utrechtse economie. In de afgelopen tien jaar is het aandeel in de Utrechtse werkgelegenheid gegroeid van 8,7% naar 9,1%. Het huidige vastgoedvolume (exclusief de woonfunctie) omvat 1.068.500 m² bvo. Aan nieuwbouw is er in de periode 2014-2018 de nu bekende oplevering van 199.200 m² bvo. Daar staat een onttrekking van 89.900 m² bvo tegenover. Per saldo groeit het vastgoedvolume met 109.300 m² bvo, wat gelijkstaat aan 10,2% van het huidige volume. De meest grootschalige ontwikkelingen zijn de realisatie van het Prinses Máxima Centrum (38.000 m² bvo) en de vestiging van RIVM/CBG (een bouwvolume van in totaal 70.000 m² bvo). Bij de universiteit (UU) en hogeschool (HU) ligt het accent op intensivering van het ruimtegebruik. Voor de UU betekent dat vervanging van oudbouw uit de jaren zeventig door kleinere nieuwbouwvolumes, met per saldo een krimp met bijna 3% van het huidig vloeroppervlak. Terwijl de HU volledig naar De Uithof verhuist en gebouwen elders in de stad afstoot, blijft het in De Uithof gebruikte bouwvolume nagenoeg gelijk.

Percentage leegstaande winkelpanden in de U10-gemeenten

Gemeente	Percentage
Zeist	8,0%
De Bilt	7,2%
Stichtse Vecht	6,4%
Woerden	6,3%
Vianen	5,1%
Houten	4,9%
Utrecht	4,7%
Nieuwegein	3,9%
Bunnik	2,8%
IJsselstein	1,6%

Bron: Staat van Utrecht/Locatus, 2014

Meer weten?

- Bak, R, 2014. Logistiek vastgoed in cijfers 2013.
- CBS e.a., 2014. Leegstand van winkels 2004-2014.
- DTZ Zadelhoff, 2014. De strijd om de harde A1. Ontwikkelingen in het A1-winkelgebied.
- DTZ Zadelhoff, 2015. Nederland compleet januari 2015.
- ING, 2014. Winkelgebied 2025. Samen in beweging. Eindrapport.
- NVM Business, 2014. Winkelmarkten in grote steden 2014. Een stand van zaken.
- PBL, 2014. Leegstand van kantoren 1991-2014.
- Platform 31, 2014. Game, set, match. Kansen voor huisvesting van arbeidsmigranten in leegstaand vastgoed.
- Ranking kantoorlocaties 2014. Randstad 2040: steden als focuspunt van economische activiteit.
- Stec Groep, 2014. Quickscan kantorenmarkt provincie Utrecht.
- NVM Business, 2014. Kantorenmarkt Randstad 2014.
- Onderzoek gemeente Utrecht, 2015. Vastgoedmonitor 2014.

A photograph of a group of people participating in a community cleanup activity. The scene is outdoors on a paved area. In the foreground, several people are using brooms to sweep. A large, semi-transparent yellow rectangle is overlaid on the center of the image, containing the title text in white. The background shows more people and a yellow sign with some illegible text.

Sociale leefomgeving & onder- steuning

Onderwijs

De gezamenlijke inzet van de gemeente en de Utrechtse schoolbesturen ten aanzien van het onderwijsbeleid is verwoord in de Utrechtse Onderwijs Agenda (UOA). In 2014 is de UOA een nieuwe periode ingegaan (UOA 2014-2018).

Onder het motto 'een passende schoolloopbaan voor iedere jongere' wordt in de komende jaren ingezet op schoolloopbanen met perspectief voor iedere jongere, een hoge kwaliteit en een breed aanbod van het onderwijs en een aantrekkelijke stad met alle mogelijkheden voor leren en ontwikkelen. De gemeente, schoolbesturen en partners als welzijnsinstellingen, Hogescholen en de Universiteit Utrecht werken hierbij nauw samen. Het aantal Utrechtse schoolgaande kinderen blijft onverminderd toenemen. Het aandeel achterstandsl leerlingen in het Utrechts basisonderwijs ligt nog altijd iets hoger dan het landelijk gemiddelde. Het aandeel doelgroeppeuters dat een voorschool bezoekt is in het afgelopen jaar fors gestegen. Het aandeel jongeren met een startkwalificatie is al een aantal jaar stabiel.

Leerlingpopulaties

Aantal leerlingen en studenten blijft voorlopig nog doorstijgen

In het schooljaar 2014/2015 volgen 44.135 leerlingen basis- of voortgezet onderwijs op Utrechtse scholen. Dit zijn bijna 1.000 leerlingen meer dan in het voorgaande jaar. In de afgelopen jaren is het aantal schoolgaande kinderen in Utrecht, zowel in het basis- als in het voortgezet onderwijs, jaarlijks toegenomen. Ten opzichte van 2014 zien we alleen een terugloop van het aantal leerlingen in het (voortgezet) speciaal onderwijs. Een mogelijke verklaring hiervoor is de invoering van de Wet passend onderwijs per 1 augustus 2014. Deze wet legt scholen een zorgplicht op om voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben een passende plek te vinden, hetzij op de eigen of een andere reguliere school, hetzij op een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs.

Kerncijfers

	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Aantal Utrechtse leerlingen BO/VO*	40.905	42.161	43.261	44.135
- Basisonderwijs (BO)	27.058	27.823	28.486	29.172
- Speciaal basisonderwijs (SBO)	422	444	488	513
- Voortgezet onderwijs (VO)	11.329	11.824	12.264	12.524
- (voortgezet) speciaal onderwijs ((V)SO)	2.096	2.070	2.023	1.936
% achterstandsleerlingen in het BO**				
- Utrecht	18%	17%	15%	14%
- Overige G4	26%	24%	22%	19%
- Nederland	12%	12%	11%	10%
gemiddelde Cito-scores	535,9	535,8	535,2	-
% 17 t/m 22-jarigen met startkwalificatie	91%	94%	93%	93%
% doelgroeppeuters dat voorschool bezoekt***	-	-	78%	87%
% tevreden met basisonderwijs in de buurt	61%	65%	62%	66%
% tevreden met voortgezet onderwijs in de stad	-	-	59%	61%

Bron: Onderwijs gemeente Utrecht, Cito, DUO. | * alle leerlingen op Utrechtse scholen. | ** achterstandsleerlingen zijn leerlingen van wie beide ouders (zeer) laag opgeleid zijn. | *** in 2013 is een verbetering doorgevoerd in de berekening van het aandeel doelgroeppeuters. Vergelijking met eerdere jaren is daardoor niet zinvol.

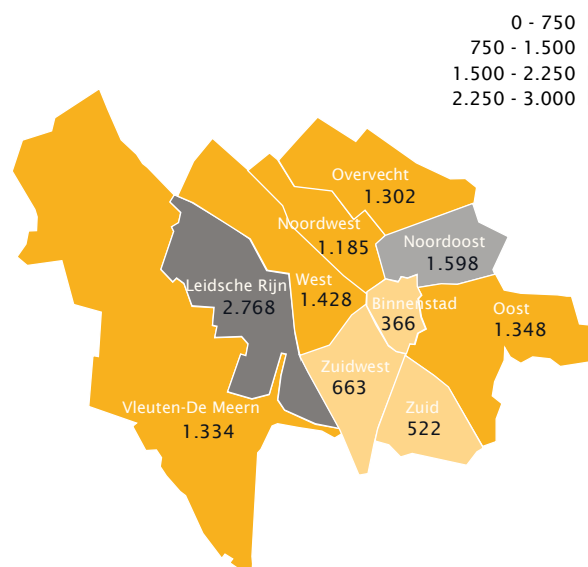
Naast basis- en voortgezet onderwijs biedt Utrecht jongeren ook onderwijs op MBO-, HBO- en universitair niveau. Het aantal leerlingen dat in Utrecht een MBO-opleiding volgt is in het afgelopen jaar met 1.000 gedaald naar ruim 25.000 leerlingen. Het aantal studenten in het hoger onderwijs in Utrecht is opnieuw gestegen. Bijna 42.000 studenten volgen een opleiding aan een Utrechtse HBO-instelling en bijna 30.500 studenten een studie aan de Universiteit Utrecht.

De verwachting is dat in de komende 15 jaar het aantal leerlingen in Utrecht nog sterk zal stijgen. Volgens de meest recente bevolkingsprognose groeit het aantal leerlingen in het basisonderwijs in de periode 2014-2030 met 22% (bijna 6.500 leerlingen) en in het voortgezet onderwijs met 42% (ruim 6.000 leerlingen). De verwachte leerlinggroei is met name sterk in Leidsche Rijn. Voor Vleuten-De Meern is de verwachting dat het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs sterk zal groeien, terwijl het aantal leerlingen in het basisonderwijs licht daalt.

Bereik voor- en vroegschoolse educatie op 87%

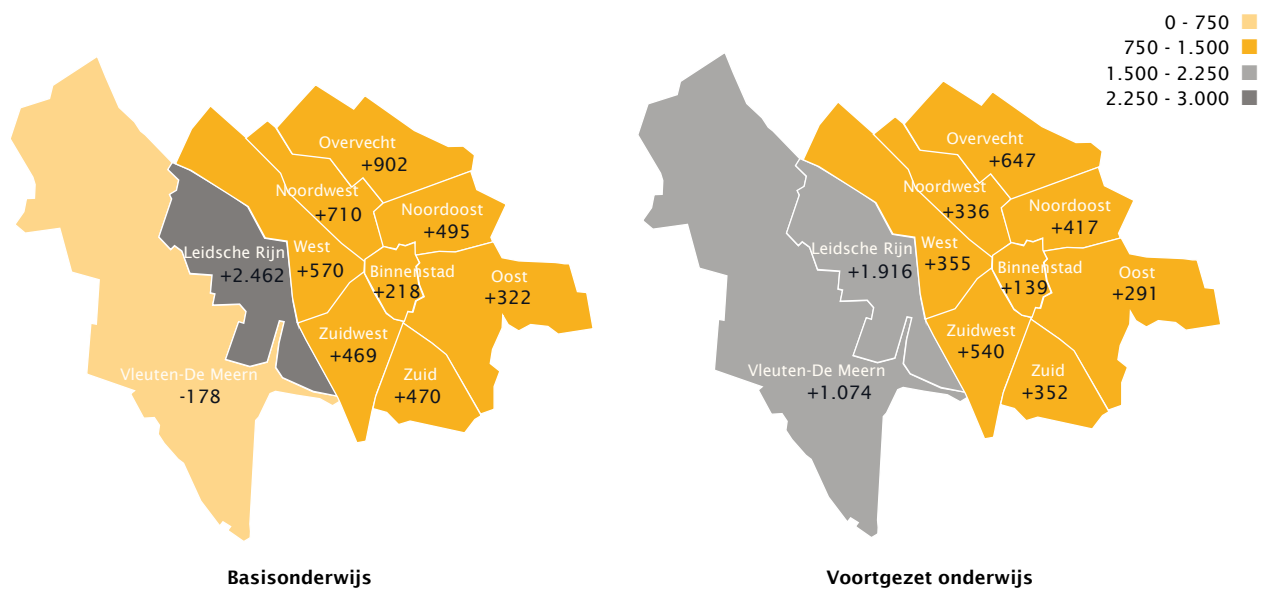
In 2014 bereiken de voorscholen 87% van hun doelgroep. Dit is een duidelijke toename ten opzichte van een jaar eerder (78%). Voorschoolse educatie is gericht op kinderen van 2,5 tot 4 jaar en wordt aangeboden binnen peuterspeelzalen en binnen de kinderopvang. De doelstelling voor 2015 is een bereik van 95%.

Aantal leerlingen Utrechts voortgezet onderwijs naar woonwijk

Bron: DUO, 2014

Verwachte leerlingontwikkeling basisonderwijs en voortgezet onderwijs naar wijk, 2014-2030

Bron: IB Onderzoek gemeente Utrecht 2014

Resultaten

Utrecht scoort goed op Cito-toets

Utrechtse basisscholieren behalen in 2014 een gemiddeld Cito-score van 535,2. Hiermee scoren zij ruim boven het gemiddelde van de G4 (533,6). Ook in vergelijking met het landelijk gemiddelde (534,8) scoren Utrechtse basisscholieren relatief hoog. Cijfers over Cito-uitkomsten in 2015 kunnen pas volgend jaar in de Utrecht Monitor worden opgenomen. Vanaf dit jaar worden de Cito-eindtoetsen voor het basisonderwijs pas in april afgenomen.

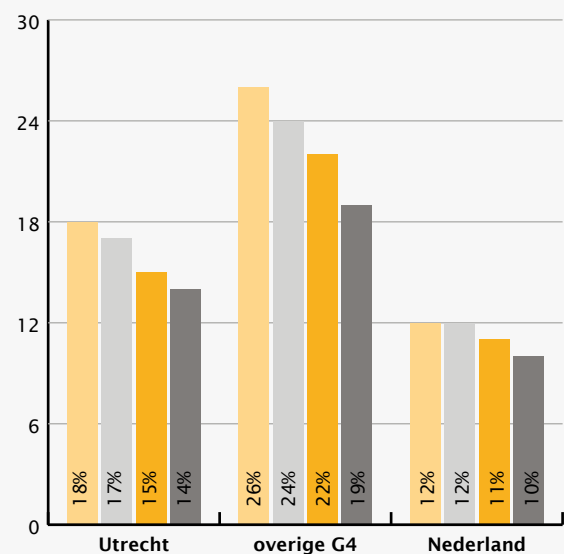
93% jongeren met startkwalificatie of in opleiding

In 2014 beschikt 93% van de Utrechtse jongeren tussen de 17 en 22 jaar over een startkwalificatie, of zit nog op school om deze te behalen. Dit aandeel is ongewijzigd ten opzichte van een jaar eerder. Een startkwalificatie is een diploma van de havo, het vwo of het mbo niveau twee of hoger. De doelstelling voor 2015 bedraagt 95%. In vergelijking met het landelijk gemiddelde ligt het aandeel voortijdig schoolverlaters in het voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs in Utrecht relatief laag. Vooral mbo-instellingen in Utrecht doen het relatief goed. Van de Utrechtse mbo'ers verlaat 3% de school voortijdig. Landelijk ligt dit aandeel op 5%.

Percentage achterstandsleerlingen in het basisonderwijs

2011 2012 2013 2014

Bron: DUO, 2014

Geen zwakke basisscholen in Utrecht

Per 1 januari 2015 kent de gemeente Utrecht geen enkele zwakke basisschool meer. Van alle afdelingen (richtingen) in het Utrechts voortgezet onderwijs krijgt 20% de kwalificatie zwak. Een jaar geleden betrof dit nog bijna 25%. In vergelijking met de andere G4-steden en het landelijk gemiddelde kent Utrecht nog steeds relatief veel zwakke afdelingen in het voortgezet onderwijs. Mogelijk zijn de geconstateerde verschillen te verklaren uit het minder streng hanteren van plaatsingscriteria in het verleden.

Bereik Brede Scholen toegenomen

Het aantal Brede Scholen in het basisonderwijs is in het afgelopen jaar gedaald van 12 naar 11. Het aantal locaties is met 41 gelijk gebleven. Met bijna 11.000 leerlingen is het bereik van de Brede School in het basisonderwijs iets toegenomen ten opzichte van een jaar eerder. Het voortgezet onderwijs in Utrecht kent, net als een jaar geleden, 10 Brede Scholen met een bereik van circa 5.000 leerlingen.

Migratie

Derde deel vo-leerlingen buiten Utrecht op school

In totaal 68% van de Utrechtse leerlingen in het voortgezet onderwijs volgt onderwijs in de stad zelf. De overige 32% gaat naar een school buiten de gemeentegrenzen. Dit betreft vooral scholen in Stichtse Vecht, Woerden, De Bilt, Nieuwegein en Zeist. Omgekeerd is 20% van alle leerlingen op Utrechtse scholen voor voortgezet onderwijs afkomstig van buiten de stad. Deze leerlingen komen voornamelijk uit Stichtse Vecht, Houten, De Bilt en Woerden.

Kenmerken

Utrecht voorloper Vreedzame Scholen

Van alle Utrechtse basisscholen neemt 66% deel aan het programma De Vreedzame School (al dan niet via De Vreedzame Wijk). Hiermee neemt Utrecht een unieke positie in binnen Nederland. Ook is er één Vreedzame School voor voortgezet onderwijs. De Vreedzame School is een compleet programma voor scholen gericht op sociale competenties en democratisch burgerschap. Vreedzame Scholen verbreden zich in toenemende mate tot Vreedzame Wijken, waarbij scholen, welzijnsorganisaties, kinderdagverblijven, sportfaciliteiten en andere jeugdvoorzieningen in de wijk volgens dezelfde pedagogische uitgangspunten werken aan een positief sociaal klimaat in de wijk.

Percentage voortijdig schoolverlaters U10-gemeenten*

Gemeente	Percentage
De Bilt	3,1%
Bunnik	1,8%
Houten	2,4%
IJsselstein	3,4%
Nieuwegein	4,2%
Stichtse Vecht	3,1%
Utrecht	4,1%
Vianen	4,0%
Woerden	2,3%
Zeist	3,9%
Nederland	3,2%

Bron: Staat van Utrecht / Kinderen in Tel 2014
*Cijfers over 2012

Percentage achterstandsl leerlingen U10-gemeenten

Gemeente	
De Bilt	4,9%
Bunnik	0,5%
Houten	2,3%
IJsselstein	8,9%
Nieuwegein	11,6%
Stichtse Vecht	6,4%
Utrecht	16,4%
Vianen	8,2%
Woerden	7,7%
Zeist	8,0%

Bron: Staat van Utrecht / Kinderen in Tel 2014
*Cijfers over 2012

Meer weten?

- Brancheorganisatie Kinderopvang, 2014. Kinderopvang 2014. Feiten, cijfers en ontwikkelingen.
- Kohnstamm Instituut, 2014. Gastouders in beeld. Een inventarisatiestudie onder gastouders in Nederland.
- NIVEL, 2014. Het risicomodel in het toezicht op de kinderopvang anno 2014.
- NJI, 2014. Passend onderwijs en jeugdhulp: een gedeelde verantwoordelijkheid. Notitie denktank transformatie jeugdinstel.
- NJI, 2014. Top tien ondersteuningsvragen in het onderwijs.
- NJI, 2014. Vroegsignalering en ondersteuning in de kinderopvang. Monitor naar de samenwerking tussen de ouder-kindadviseur en de Alert4you coach in de kinderopvang.
- Regioplan, 2014. Jaarbericht brede scholen en integrale kindcentra 2013.
- Regioplan, 2014. Jaarbericht brede scholen en integrale kindcentra 2013.
- Regioplan, 2014. Kinderopvang en sociaalmedische indicatie. Een scenariostudie.
- SCP, 2014. Krimp in de kinderopvang. Ouders over kinderopvang en werk.
- SCP, 2014. Leergeld. Veranderingen in de financiële positie van het voortgezet onderwijs en verschillen tussen schoolbesturen.

Jeugd

Het is de ambitie van de gemeente dat Utrechtse kinderen veilig en gezond kunnen opgroeien en zich maximaal kunnen ontwikkelen en ontplooiën. De zorg voor jeugd is in de afgelopen periode voor de gemeente in een nieuw, en veel breder perspectief komen te staan. Hadden gemeenten vroeger vooral de taak om de 'welzijnspoot' in het jeugdbeleid te behartigen, met de komst van de Jeugdwet op 1 januari 2015 zijn daar ook de klassieke Jeugdzorg, Jeugd-GGZ en zorg voor kinderen met een beperking bijgekomen (zie hoofdstuk Sociale Ondersteuning).

In dit hoofdstuk kijken we naar de vraag hoe het met de jeugd in het algemeen gaat, vooral ook op basis van informatie die jeugdigen zelf geven. In 2014 blijkt 4% van de Utrechtse kinderen op te groeien in een gezin met lage welvaart en heeft 10% van alle kinderen te maken met een langdurig zieke en/of verslaafde ouder. Het (overmatige) social media-gebruik is bij 5% van de kinderen reden tot zorg. 89% van de basisschoolleerlingen uit groepen 7 en 8 zijn lid van een vereniging. Bijna alle Utrechtse jongeren (16-26 jaar) geven aan goed voor zichzelf te kunnen zorgen, voor minder dan 1% gaat dit niet op.

Leefklimaat kinderen

Vier op vijf kinderen positief over betrokkenheid ouders

Uit de Utrechtse Jeugdmonitor (2014) blijkt dat vier op de vijf basisschoolleerlingen uit groepen 7 en 8 (82%) heel positief is over de betrokkenheid van hun ouders. Eén op de elf leerlingen (9%) geeft aan de relatie met hun ouders als relatief minder goed te ervaren. Eén op de zes leerlingen (17%) geeft aan thuis één of meerdere problemen te ervaren. Hierbij moet gedacht worden aan het thuis ongezellig vinden of zich alleen voelen, maar ook veel ruzie thuis, mishandeling en denken aan weglopen van huis. Eén op de tien kinderen heeft een langdurig zieke en/of verslaafde ouder (10%). In 2010 was dit nog 15%. Kinderen met een langdurig zieke en/of verslaafde ouder ervaren hun eigen gezondheid minder vaak als (heel)

Kerncijfers

	2011	2012	2013	2014
% leerlingen groep 7/8 basisonderwijs dat wel eens alcohol heeft gedronken	*	27%	*	19%
% jeugdigen (basisschool) dat deelneemt aan georganiseerde vrijetijdsbesteding**	*	92%	*	92%
% ouders dat aangeeft soms/vaak problemen te ervaren met de opvoeding	23%	-	21%	-

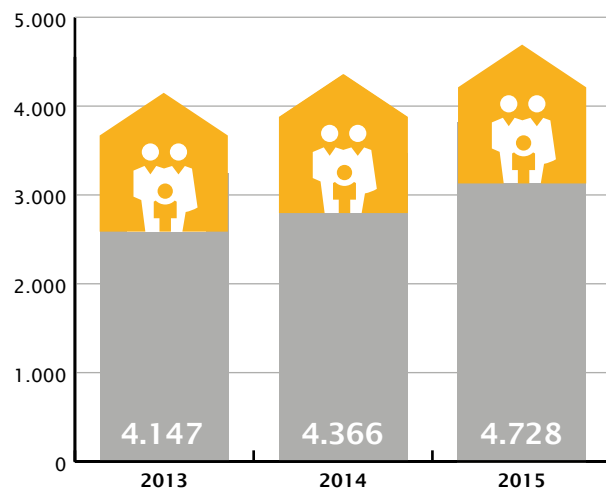
Bron: Onderzoek/Volksgezondheid 2014. | * Geen data vanwege tweejaarlijkse meting. | ** Betreft indicatoren: lid van een sportvereniging, lid van andersoortige vereniging en bezoekt wel eens een buurthuis.

goed en hebben een verhoogd risico op psychosociale problemen. Ook ervaren ze vaker één of meer problemen thuis. Uit cijfers van het CBS blijkt dat 477 minderjarige Utrechtse kinderen in 2013 betrokken waren bij een nieuw uitgesproken echtscheiding, een cijfer waarin het aantal kinderen uit niet-geregistreerde partnerschappen nog niet is meegenomen.

4% Utrechtse kinderen groeit op in lage welvaart

Het aantal kinderen dat opgroeit in een gezin met een bijstandsuitkering neemt in 2014 verder toe. In 2013 waren dit er ruim 4.100, per 1 januari 2015 zijn dat er ruim 4.700. In de Jeugdmonitor (2014) wordt aan de hand van vragen over onder andere autobezit, computerbezit, het hebben van een eigen slaapkamer en aantal uithuizige vakanties gekeken naar het welvaartsniveau waarin Utrechtse kinderen opgroeien. Het merendeel van de

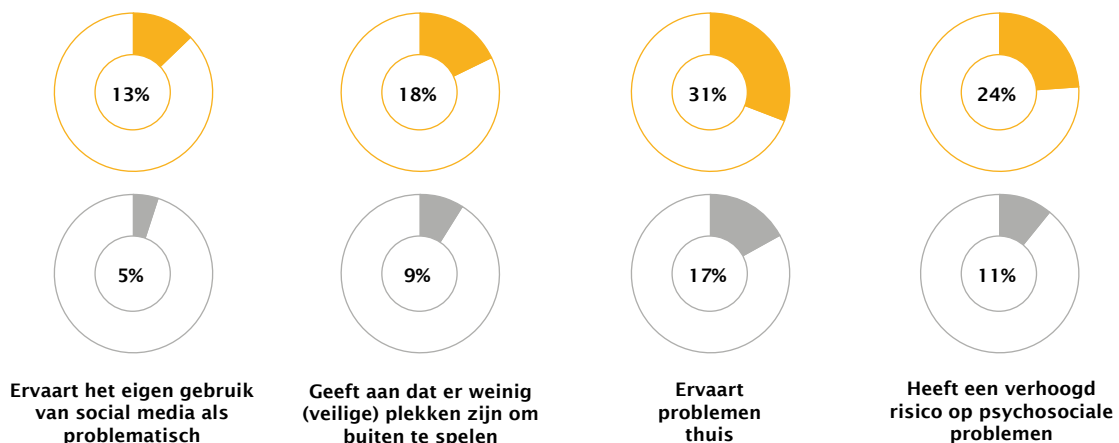
Aantal Utrechtse kinderen t/m 16 jaar opgroeiend in een huishouden met bijstand

Bron: Werk en Inkomen gemeente Utrecht, 2015

Gezondheidsverschillen tussen kinderen (groep 7/8) uit gezinnen met een lage gezinswelvaart en Utrecht gemiddeld

■ Gezinnen met een lage gezinswelvaart ■ Gemiddeld

Bron: Jeugdmonitor Utrecht 2013-2014, Volksgezondheid gemeente Utrecht

kinderen groeit op in een gezin met een hoog welvaartsniveau (63%), bijna een derde (32%) in een gezin met een gemiddeld welvaartsniveau en 4% van de Utrechtse kinderen groeit op in een gezin met een lage welvaart. Kinderen uit gezinnen met een lage welvaart scoren lager op verschillende gezondheidsaspecten en hebben een verhoogd risico op psychosociale problemen. Eenoudergezinnen hebben relatief vaak te maken met een laag inkomen (SCP). In Utrecht woont in 2013 10,8% van de jongeren (11.604 jongeren tussen 0-25 jaar) in eenoudergezinnen. In vergelijking met de andere grote steden is dit aandeel laag. In Amsterdam, Rotterdam en Den Haag is dit respectievelijk 23,0%, 23,4% en 19,6% van de jongeren in de stad (CBS Jeugdmonitor 2014).

Gebruik van sociale media bij 5% van de kinderen zorgelijk

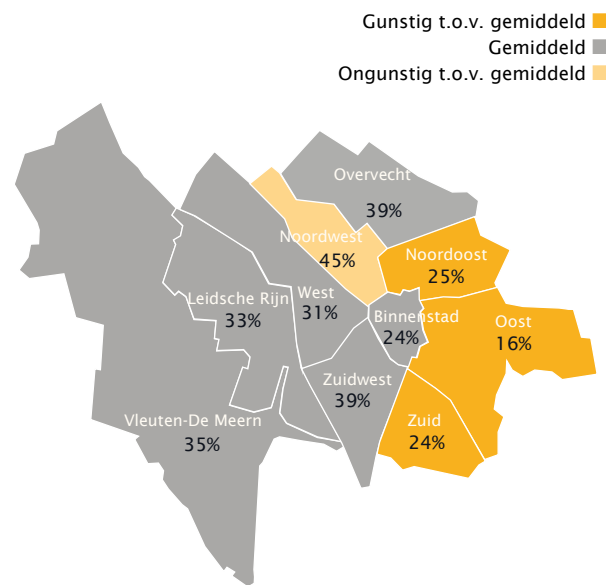
Een derde van de Utrechtse kinderen in groep 7/8 van het basisonderwijs zit dagelijks meer dan twee uur achter de computer of voor de tv. In de wijk Noordwest geldt dit voor bijna de helft van de kinderen (45%). Bij ongeveer 5% van de Utrechtse kinderen is het gebruik van sociale media (zoals Facebook, WhatsApp en Twitter) zorgelijk te noemen. Ze kunnen moeilijk maat houden en gebruiken social media om zich beter te voelen. Bij gezinnen met een lage gezinswelvaart (13%) en leerlingen uit de wijk Overvecht (10%) is het gebruik van sociale media vaker dan gemiddeld zorgelijk. Wat overige activiteiten betreft blijkt 89% van de leerlingen uit groep 7/8 lid te zijn van één of meerdere verenigingen. Vaak gaat het om sportverenigingen. 37% van de leerlingen is echter (ook) lid van een niet-sportvereniging. Bij autochtone leerlingen gaat het relatief vaak om zang-, muziek-, of toneelverenigingen of verenigingen voor natuur en milieu. Bij kinderen van Turkse of Marokkaanse herkomst betreft het regelmatig een vereniging binnen (de kerk) of moskee.

4% Utrechtse kinderen wordt vaker gepest

Iets minder dan een vijfde van de leerlingen (18%) uit groep 7/8 van de basisscholen in Utrecht geeft aan zich het afgelopen jaar schuldig te hebben gemaakt aan vandalisme of stelen. In 2008 was dit nog 27%. Voor 10% van de leerlingen geldt dat zij in de drie maanden voor het onderzoek wel eens een ander hebben gepest. 16% van de leerlingen geeft aan wel eens te worden gepest. Eén op de vijfentwintig leerlingen wordt minimaal één keer per week gepest (4%). Het aandeel leerlingen dat pest en gepest wordt neemt af sinds schooljaar 2011-2012. Veel Utrechtse scholen

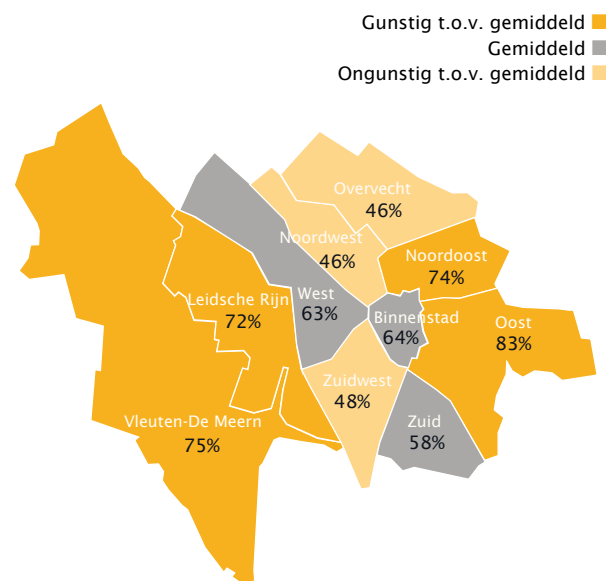
werken met de methodiek van de 'Vreedzame school', waarbij kinderen vaardigheden leren voor conflicthantering. Deze sluit aan bij de 'Vreedzame stad' waarin ook ouders en vertegenwoordigers van georganiseerde vrijetijdsbesteding en het publieke domein een rol hebben in het aanleren van vaardigheden voor conflicthantering en (democratisch) burgerschap.

Percentage leerlingen dat buiten schooltijd veel (meer dan twee uur per dag) achter de computer of voor de tv zit, naar wijk

Bron: Jeugdmonitor Utrecht 2013-2014, Volksgezondheid gemeente Utrecht

Percentage leerlingen dat opgroeit in een gezin met een hoge welvaart, naar wijk

Bron: Jeugdmonitor Utrecht 2013-2014, Volksgezondheid gemeente Utrecht

Leefklimaat jongeren

31% Utrechtse jongeren tevreden over voorzieningen in eigen buurt

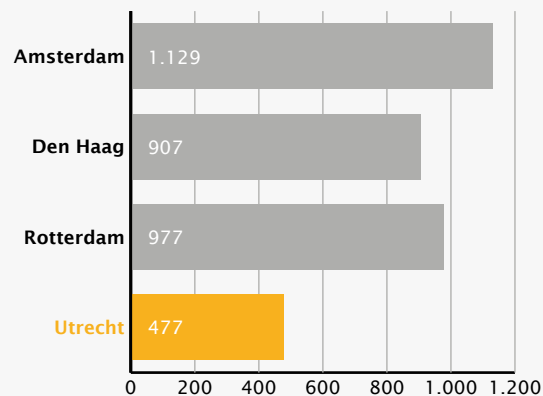
Jongeren (16-26 jaar) zijn iets vaker tevreden (31%) dan ontevreden (26%) over voorzieningen voor hen in de buurt. Jongeren vinden over het algemeen hun eigen woonbuurt (heel) prettig (89%) en zijn positief gestemd over de toekomst van hun buurt. 7% van de jongeren denkt dat hun buurt in de toekomst slechter zal worden. Jongeren zijn minder vaak actief voor hun buurt dan Utrechters gemiddeld, 22% is het afgelopen jaar actief geweest voor de leefbaarheid en veiligheid in hun buurt. Zij voelen zich ook minder verantwoordelijk voor hun buurt (71%) dan de gemiddelde Utrechter (86%).

87% van de Utrechtse jongeren tevreden met leven

Van de Utrechtse jongeren (16-26 jaar) geeft 87% aan tevreden te zijn met zijn leven, 91% kan goed voor zichzelf zorgen, 90% kan zichzelf goed redden en 94% heeft mensen waarbij hij terecht kan. Slechts 1% van de jongeren zegt zichzelf niet goed te kunnen redden. Bekijken we het welbevinden van Utrechtse jongeren (16-26 jaar) in zijn totaliteit dan zien we dat zij iets hoger dan de gemiddelde Utrechter scoren op persoonlijk welbevinden (7,8) en zelfredzaamheid (7,8). Persoonlijk welbevinden gaat om zich gelukkig voelen en tevreden zijn met je leven. Op maatschappelijk welbevinden scoren jongeren hetzelfde als Utrechters gemiddeld (7,6). Van de Utrechtse jongeren voelt 7% zich sociaal geïsoleerd, dit is vergelijkbaar met het gemiddelde over alle Utrechters (9%).

Minderjarige kinderen betrokken bij echtscheiding* in 2013

Bron: CBS Jeugdmonitor 2014

Meer weten?

- CBS: Jeugdstatline.cbs.nl
- CBS, 2014. Jaarrapport 2014 landelijke jeugdmonitor.
- Gemeente Utrecht, Volksgezondheid 2014. Gemeentelijke rapportage jeugdmonitor 2013-2014.
- Gemeente Utrecht, 2014. Volksgezondheidsmonitor.
- Landelijk Pedagogienplatform kindercentra, 2014. Bouwstenen voor een pedagogisch kwaliteitskader kinderopvang.
- NJI, 2014. Wat werkt bij het bevorderen van een positieve ontwikkeling? De top tien beschermende factoren en handvatten voor het jeugdbeleid.
- SCP, 2014. Jongeren en seksuele oriëntatie. Ervaringen van en opvattingen over lesbische, homoseksuele, biseksuele en heteroseksuele jongeren.
- Trimbosinstituut, 2014. Kennis, opvattingen en gebruik van e-sigaretten onder jongeren. Een verkennend onderzoek.
- Universiteit Utrecht e.a., 2014. HBSC 2013. Gezondheid, welzijn en opvoeding van jongeren in Nederland.
- VJI, 2014. Jongerenwerk als schakel in positief jeugdbeleid.
- VNG, 2014. Factsheet J-CGZ in de wijk.

Gezondheid

Onder de noemer 'Bouwen aan een gezonde toekomst' zet Utrecht zich in om samen met inwoners en maatschappelijke partners een zo gezond en duurzaam mogelijke stad te realiseren. Gezondheid wordt daarbij steeds breder opgevat en gezien als het vermogen regie te voeren over alle fysieke, emotionele en sociale uitdagingen die het leven stelt. Veerkracht staat daarbij centraal.

Utrecht heeft te maken met veel gezondheidsverschillen per wijk en wil deze in de toekomst zoveel mogelijk verkleinen, onder andere door te werken aan een gezonde start voor jonge kinderen en een gezonde wijk. Eén op de 25 Utrechters heeft te maken met een stapeling van zeven tot elf gezondheidsproblemen en/of -risico's. Utrechters tussen de 27 en 44 jaar scoren het hoogst op zelfredzaamheid, persoonlijk welbevinden en maatschappelijk welbevinden. Naast een gezonde start en gezonde wijk werkt Utrecht door een brede en samenhangende aanpak aan de gezonde stad.

Kinderen

Hoogopgeleide moeders geven vaker en langer borstvoeding

Van het totaal aantal Utrechtse kinderen dat in 2012 werd geboren (ruim 5.000) kreeg 79% borstvoeding. Voor 57% van alle kinderen duurde de periode van borstvoeding krijgen tussen de drie en zes maanden, voor 31% duurde de periode minimaal zes maanden. Hoe hoger het opleidingsniveau van de moeder, hoe vaker en langduriger kinderen borstvoeding kregen.

Ontbijtnorm basisschoolkinderen beter gehaald

Uit onderzoek (Jeugdmonitor 2014) onder basisschoolleerlingen (10-12 jaar) blijkt dat de meeste kinderen regelmatig ontbijten (94% ontbijt vijf dagen of meer per week) en de helft iedere dag fruit eet. In beide gevallen is sprake van een toename in vergelijking met 2008.

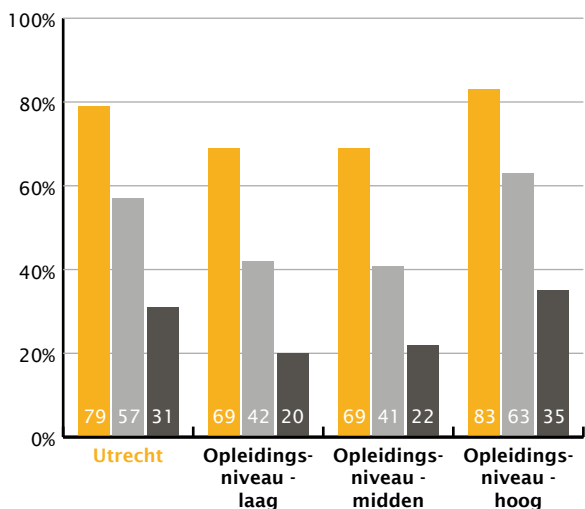
Kerncijfers

	2010	2012	2013	2014
% Utrechters met een goede ervaren gezondheid score persoonlijk welbevinden	***	78%	**	***
% Utrechters met overgewicht (BMI 25-30)	29%	28%	**	**
% Utrechters dat lijdt aan obesitas (BMI > 30)	10%	10%	**	**
% Utrechters dat voldoende beweegt	67%	63%	**	**
% Utrechters dat voldoet aan ontbijtnorm	86%	85%	**	**
% Utrechters dat rookt	23%	24%	**	**
% Utrechters dat overmatig drinkt	13%	9%	**	**
% Utrechters met hoog risico op psychische problemen	7%	8%	**	**
% leerlingen groep 7/8 met goed ervaren gezondheid	**	89%	**	91%
% leerlingen groep 7/8 met verhoogd risico op psychosociale problemen	**	14%	**	11%

Bron: Inwonersenquête IB Onderzoek, Gezondheidspeiling en Jeugdmonitor Volksgezondheid. | ** gegevens uit de gezondheidspeiling VMU komen tweejaarlijks beschikbaar. | *** Niet vergelijkbaar ivm verschillende antwoordcategorieën.

Percentage Utrechtse baby's dat borstvoeding krijgt naar duur en opleidingsachtergrond moeder

- Start met het geven van borstvoeding
- Minimaal 3 maanden borstvoeding
- Minimaal 6 maanden borstvoeding

Bron: VMU 2014

Negen op tien kinderen ervaart eigen gezondheid als (heel) goed

Als we naar de gezondheid van Utrechtse kinderen (10-12 jaar) kijken, zien we dat het merendeel (91%) in 2014 zijn gezondheid als (heel) goed ervaart. Kinderen met een Turkse achtergrond en kinderen uit gezinnen met een lage welvaart ervaren hun gezondheid gemiddeld genomen als minder goed. Voor volwassenen geldt dat 78% zijn of haar gezondheid als goed ervaart (2012).

Gezondheidsontwikkelingen

Gezondheidsverschillen tussen verschillende groepen Utrechters soms groot

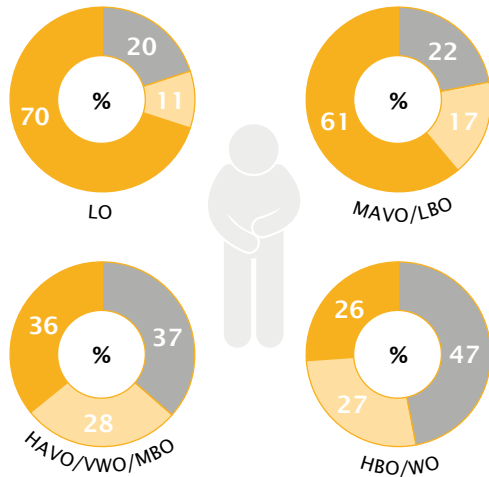
Er zijn in de VMU 2014 grote gezondheidsverschillen geconstateerd tussen Utrechters uit verschillende wijken. De absolute levensverwachting verschilt vier jaar tussen de hoogst en laagst scorende wijk, de levensverwachting in goed ervaren gezondheid twaalf jaar. De levensverwachting in goed ervaren gezondheid in de wijk Noordoost is bijvoorbeeld 72 jaar en in Overvecht 60 jaar. Daarnaast zien we grote verschillen in gezondheid tussen laag- en hoger opgeleiden. Zo blijken laagopgeleide Utrechters van 65 jaar en ouder bijna allemaal één of meer chronische aandoeningen te hebben (zoals diabetes, COPD, hart- en vaatziekten, depressie). Bij hoger opgeleiden is dit 81%. Ook onder de bevolking tussen de 19 en 65 jaar zijn er grote verschillen en hebben hoogopgeleiden beduidend minder vaak één of meer chronische aandoening dan lager opgeleiden.

Bij 4% van de Utrechtse volwassenen is sprake van stapeling gezondheidsrisico's

Kijken we naar alle (volwassen) Utrechters dan zien we dat bij 19% van hen géén sprake is van gezondheidsproblemen en/of -risico's zoals het hebben van een (psychische) aandoening, onvoldoende regie op het eigen leven ervaren of financiële problemen ondervinden. Bij 59% van de Utrechters is sprake van 1-3 risicofactoren, bij 18% is sprake van 4-6 risicofactoren en bij 4% van

Chronische aandoeningen onder Utrechtse volwassenen (19-65 jarigen) naar opleidingsniveau (in %)

- geen lichamelijke of psychische ziekte of aandoening
- 1 lichamelijke en/of psychische ziekte of aandoening
- minimaal 2 lichamelijke of psychische ziekten of aandoeningen

Bron: VMU 2014

de Utrechters is sprake van 7-11 risicofactoren. De stapeling van gezondheidsproblemen en -risico's komt vaker voor als inwoners ouder zijn, lager opgeleid, een allochtone achtergrond hebben, een eenpersoonshuishouden of eenoudergezin vormen.

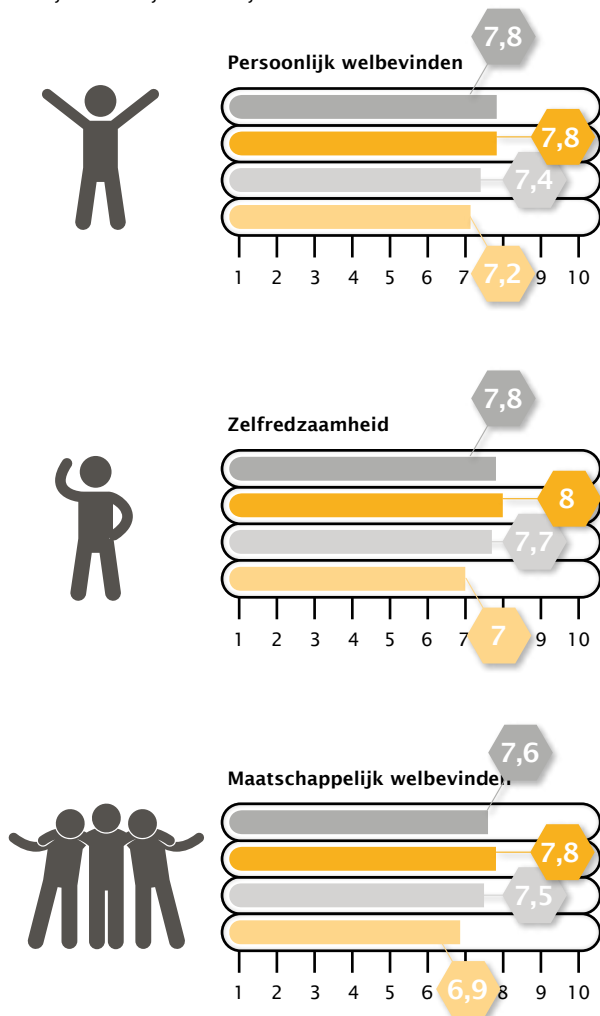
Economische crisis brengt nieuwe groep daklozen voort

Door de economische crisis is er in de vier grote steden een nieuwe groep daklozen zichtbaar. Deze groep is meer zelfredzaam dan andere dak- en thuislozen die vaak ook kampen met psychiatrische en/of verslavingsproblematiek. Omdat de maatschappelijke opvang en gerelateerde integrale trajecten (MO) een beperkte capaciteit hebben en een relatief dure en intensieve vorm van hulpverlening vormen, krijgt de meest kwetsbare groep daklozen voorrang om gebruik te maken van deze voorzieningen. De meer zelfredzame groep wordt verwezen naar de reguliere hulpverlening, om zelf huisvesting en eventueel andere benodigde zorg te organiseren. Twee jaar later blijkt tweederde van hen weer ingeschreven op een zelfstandig adres. Mannen in de leeftijdsgroep van 30-50 jaar hebben de minste kans om binnen deze periode een zelfstandig adres te vinden (Hensen, 2014).

Welbevinden naar leeftijd

■ 16-26 jr ■ 27-44 jr ■ 45-64 jr ■ 65+

Bron: Inwonersenquête IB Onderzoek, 2014

Percentage inwoners (19-64 jarigen) in U10 dat zijn/haar gezondheid als goed beoordeelt (2012).

Gemeente	Percentage
De Bilt	82%
Bunnik	83%
Houten	84%
IJsselstein	83%
Nieuwegein	79%
Stichtse Vecht	83%
Utrecht	82%
Vianen	82%
Woerden	84%
Zeist	82%
Nederland	81%

Bron: Staat van Utrecht, GGD Regio Utrecht, gemeente Utrecht

Meer weten?

- CBS, 2014. Gezondheid en zorg in cijfers 2014.
- Gemeente Utrecht, Volksgezondheid, 2014. Meetellen in Utrecht. Drie jaar onderzoekspanel.
- Gemeente Utrecht, Volksgezondheid, 2014. Utrechts gezondheidsprofiel Volksgezondheidsmonitor Utrecht 2014.
- Hensen, M. e.a., 2014. Zelfredzaam dak- of thuisloos in de G4. Een onderzoek naar de mate van zelfredzaamheid van personen die zich in 2011 hebben gemeld met een adresprobleem en geen OGGZ hulptraject krijgen. Academische werkplaats G4-user.
- Huber, M.A.S., 2014. Towards a new dynamic concept of health: Its operationalisations and use in public health and healthcare and in evaluating health effects of food. Maastricht University.
- RIVM, 2014. Volksgezondheidstoekomstverkenning (VTV). Een gezonder Nederland – www.eengezondere nederlandse.nl.
- RIVM, 2014. Zorgbalans 2014. De prestaties van de Nederlandse gezondheidszorg.
- SCP 2014. Zorg beter begrepen. Verklaringen voor de groeiende vraag naar zorg voor mensen met een verstandelijke beperking.
- Trimbosinstituut, 2014. Factsheet rookgewoonten. Actuele informatie over roken in Nederland in 2013.
- Trimbosinstituut, 2014. GGZ- en verslavingspreventie in het nieuwe zorglandschap.
- Trimbosinstituut, 2014. GGZ in tabellen 2012.
- Trimbosinstituut, 2014. Nationale Drug Monitor. Jaarbericht 2013/2014.
- Trimbosinstituut, 2014. Persoonlijk en maatschappelijk herstel van mensen met ernstige psychische aandoeningen. Ontwikkelingen in praktijk en beleid.
- Trimbosinstituut, 2014. Versterking van de GGZ in de huisartsenpraktijk. Terugblik, stand van zaken en vooruitblik.

Sociale binding

De gemeente Utrecht streeft er naar een sterke civil society te vormen waarbinnen inwoners zich betrokken en verantwoordelijk voelen ten opzichte van elkaar en hun omgeving. In 2014 blijken de scores voor sociale cohesie, maatschappelijk welbevinden en zelfredzaamheid vergelijkbaar met een jaar eerder.

Sociaal kwetsbare Utrechters blijken minder positief over de sociale cohesie in hun buurt dan Utrechters gemiddeld. Het aandeel bewoners dat aangeeft actief te zijn in de buurt laat in 2014 een stijging zien, het aandeel inwoners dat zich vrijwillig inzet voor diensten of organisaties daalt echter licht. 95% van de Utrechters geeft aan toegang tot het internet te hebben, 31% van hen heeft (enige) moeite met het doen van digitale aanvragen of het via internet maken van afspraken bij instanties.

gestemd over de ontwikkeling van hun directe omgeving (31% versus 12%). De verbondenheid met andere mensen in de buurt (sociale cohesie) ligt jaarlijks op hetzelfde niveau. Een ruime meerderheid maakt wel eens een praatje met iemand uit de buurt, waaronder 60% wekelijks. In 2014 is Utrechters gevraagd hoe intensief ze omgaan met hun buurtgenoten. Bij 6 van de 10 Utrechters let iemand uit de buurt op als ze van huis gaan en bijna 5 van de 10 hoort via een buurtgenoot als er iets belangrijks gebeurt in de buurt. Steun van buurtgenoten bij droevige gebeurtenissen komt minder vaak voor (31%).

Sociale cohesie

Sociale cohesie onder buurtbewoners door jaren heen vrij stabiel

Door de jaren heen kent Utrecht een grote meerderheid van inwoners die prettig wonen in hun buurt (90%). Bovendien raken in de periode 2011-2014 meer Utrechters positief dan negatief

Discriminatie het vaakst vanwege huidskleur of etniciteit

De geleidelijke toename van ervaren discriminatie in de afgelopen jaren is in 2014 tot een halt gekomen. Evenals in 2013 voelt in 2014 een kleine 14% van de Utrechters zich wel eens gediscrimineerd. De redenen zijn onveranderd in volgorde: discriminatie vanwege huidskleur, etniciteit of afkomst komt het meest voor (7% van de Utrechters), gevolgd door geloof (3%), leeftijd (2%) en geslacht (2%). Van de Utrechters geeft 1% aan

Kerncijfers

	2011	2012	2013	2014
% inwoners verantwoordelijk voor de buurt	86%	86%	85%	86%
% inwoners actief in de buurt	33%	34%	33%	37%
% inwoners dat zich vrijwillig inzet voor diensten of organisaties	41%	40%	42%	39%
% inwoners dat intensieve mantelzorg verleent	-	9%	-	-
% inwoners dat zich gediscrimineerd voelt in afgelopen 12 maanden	11%	13%	14%	14%
% inwoners in sociaal isolement	8%	8%	9%	9%
% inwoners tevreden met beschikbaarheid van ruimtes voor bewonersactiviteiten in de buurt	33%	37%	31%	32%
% inwoners ontevreden met beschikbaarheid van ruimtes voor bewonersactiviteiten in de buurt	19%	19%	22%	19%
score sociale cohesie	5,8	5,7	5,8	5,7
score maatschappelijk welbevinden	7,8	7,8	7,6	7,6
score zelfredzaamheid	7,8	7,8	7,7	7,7
aantal misdrijven huiselijk geweld	784	696	663	542
opgelegde tijdelijke huisverboden	50	62	71	-
aantal huisuitzettingen	49	71	105	82

Bron: IB Onderzoek, Volksgezondheid gemeente Utrecht

Rapportcijfer sociale cohesie

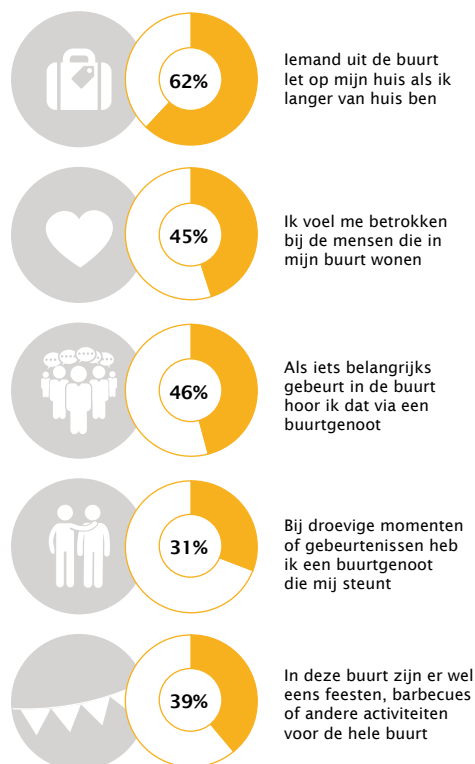
Bron: CBS, 2013

gediscrimineerd te worden vanwege seksuele geaardheid of handicap. Kijken we specifiek naar de groep jongeren van 16 t/m 24 jaar dan zien we dat zij zich relatief vaker gediscrimineerd voelen (20%) dan Utrechters gemiddeld (14%).

Aantal geregistreerde misdrijven huiselijk geweld daalt

Eén op de 14 volwassen Utrechters (7%) is ooit slachtoffer geweest van huiselijk geweld. Het slachtoffer van huiselijk geweld is vaak de partner (vrouw, 36%), ex-partner (vrouw, 17%) of overige familieleden (15%). In 8% van de gevallen gaat het om kinderen van 1 tot 19 jaar. Het aantal misdrijven huiselijk geweld laat een daling zien van 696 in 2012 naar 542 in 2014.

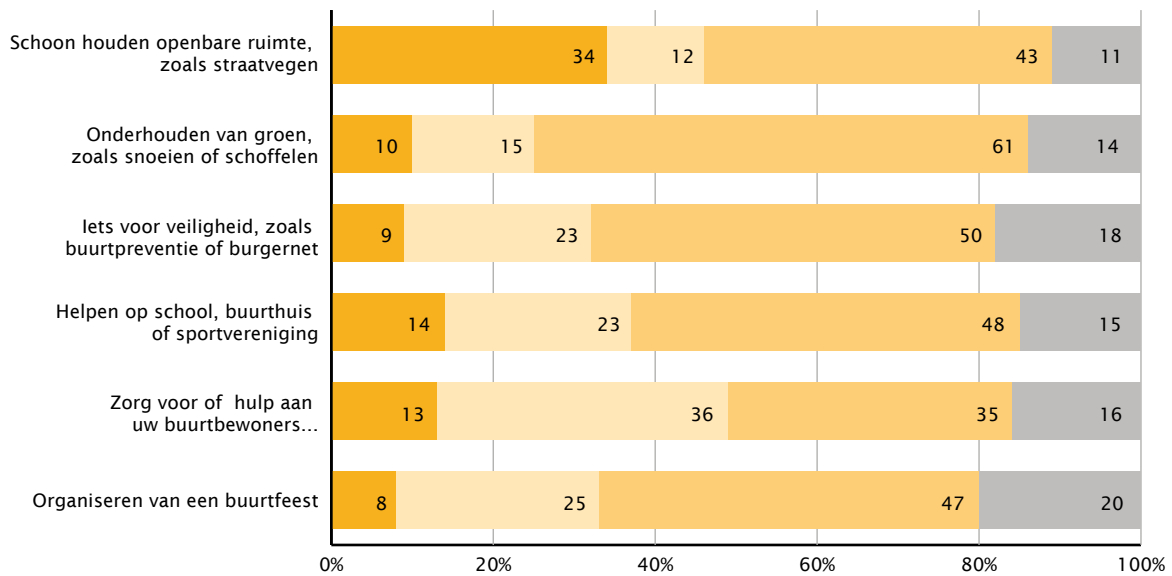
Utrechters over betrokkenheid bij hun buurt (% eens of zeer eens)

Bron: Inwonersenquête IB Onderzoek, 2014

Bereidheid tot actief zijn in eigen buurt (in procenten)

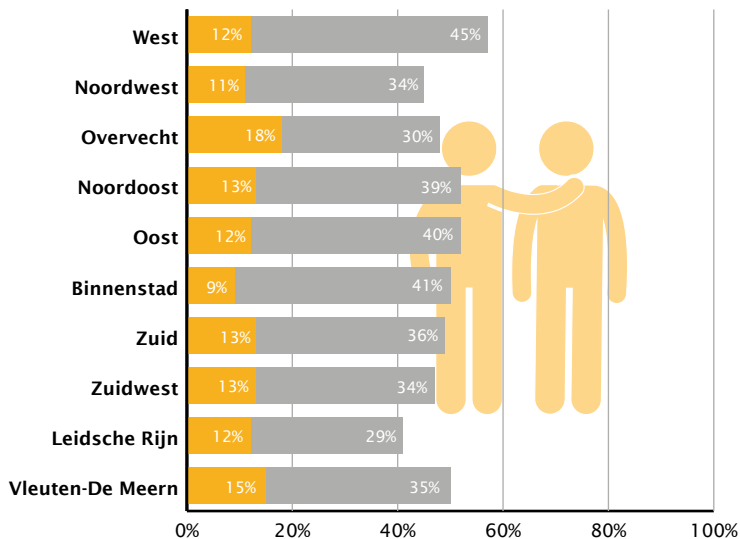
■ Doe ik al ■ Wil ik doen ■ Nee, dat wil ik niet doen

Bron: IB Onderzoek gemeente Utrecht

Utrechters die willen zorgen voor, of hulp geven aan hun buurtbewoners (% per wijk)

■ Doe ik al ■ Wil ik doen

Bron: Inwonersenquête IB Onderzoek, 2014

Maatschappelijke participatie

Participatie sociaal kwetsbare Utrechters in de buurt

Utrechters die kampen met problemen op meerdere terreinen zoals psychische problemen, schulden, verslaving en/of dakloosheid, zijn minder positief over de sociale cohesie in de buurt waar zij wonen dan andere Utrechters. Het merendeel doet zelden of nooit iets met of voor buurtgenoten, terwijl zij dat wel graag willen. Het aangaan van sociale contacten buiten het eigen netwerk blijkt echter lastig te zijn. Sociaal kwetsbare mensen nemen vooral deel aan activiteiten die speciaal voor hen georganiseerd worden. Bijna een derde van hen voelde zich in het afgelopen jaar achtergesteld, beoordeeld of gediscrimineerd. Dit komt naar voren uit het Panel Meetellen in Utrecht (2014), dat een stem geeft aan sociaal kwetsbare Utrechters.

34% van Utrechters helpt bij schoonhouden van de buurt

Aan Utrechters is gevraagd welke activiteiten ze in hun buurt doen of willen doen. Activiteiten die buurtbewoners het meest doen zijn schoonhouden van de buurt (34%), gevolgd door helpen op school, buurthuis of sportvereniging (14%) en hulp geven aan buurtbewoners (13%).

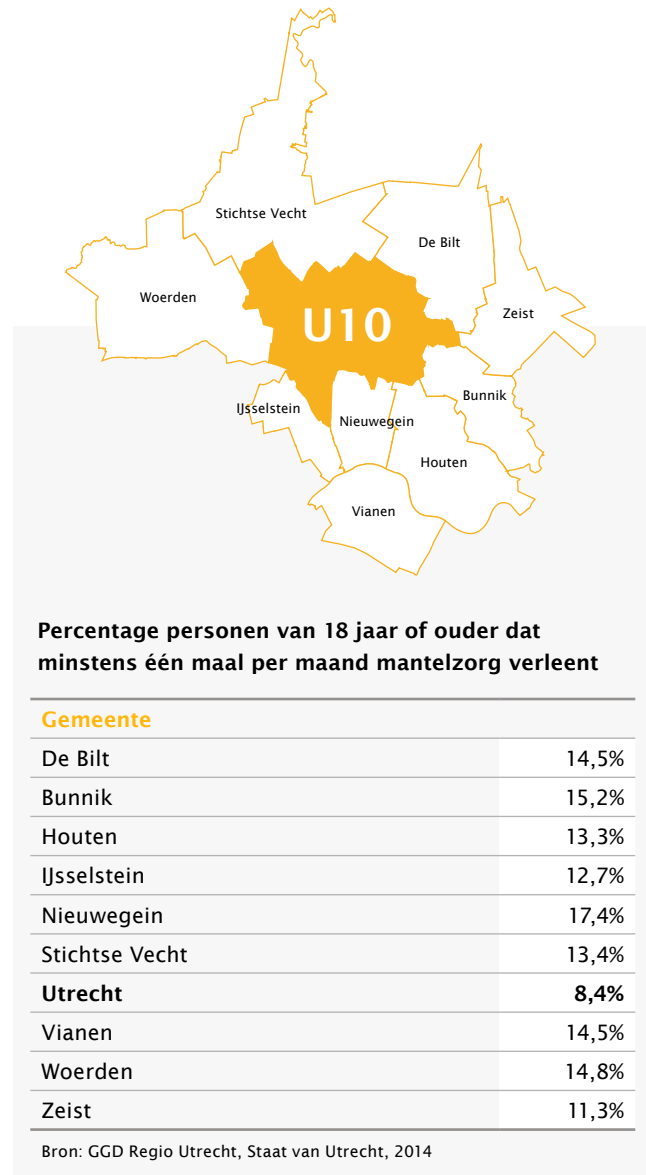
Op het gebied van zorg en hulp aan buurtbewoners ligt daarnaast nog de grootste potentie. Een derde van de Utrechters geeft aan buurtbewoners te willen helpen maar dat nu nog niet te doen.

Aandeel vrijwilligers blijft vrij constant

Twee op de vijf Utrechters verricht vrijwilligerswerk. Het aandeel schommelt jaarlijks rond de 40%. De meest populaire activiteiten zijn hulp bij sportverenigingen (11%) en scholen (8%). Het aandeel mantelzorgers in Utrecht is eveneens stabiel; 15% verleent mantelzorg aan vrienden, familie en/of burens. Bijna een op de tien verleent intensieve mantelzorg van meer dan 8 uur per week of langer dan 3 maanden. Een op de acht mantelzorgers voelt zich zwaar belast.

31% internetgebruikers heeft enige moeite met digitale snelweg

Uit de Inwonersenquête 2014 blijkt dat veel Utrechters toegang hebben tot internet (95%) en dat veel Utrechters er ook dagelijks gebruik van maken (90%). In het algemeen gaat informatie zoeken en e-mailen zonder veel grote moeite. Ingewikkelder zijn activiteiten zoals winkelen op internet, gebruik van social media en vooral het doen van aanvragen of het maken van afspraken bij instanties. Bij dit laatste heeft 31% van de Utrechtse internetgebruikers in ieder geval enige moeite. Tegelijkertijd geeft 80% aan geen hulp nodig te hebben van partner, familie of vrienden bij het gebruik van internet. Hulp wordt er door de helft van de internetgebruikers juist wel aan partner, familie of vrienden geboden.

Meer weten?

- G4USER, 2014. Monitor OGGZ 2014. Rapport zelfredzame dak- en thuislozen G4.
- Gemeente Utrecht, Volksgezondheid 2014. Factsheet sociaal uitgesloten in de grote stad.
- Gemeente Utrecht, Volksgezondheid 2014. Meetellen in Utrecht. Drie jaar onderzoekspanel.
- CBS, 2014. Jaarrapport Integratie 2014.
- PGGM, 2014. Mantelzorg en dementie in de beleving van PGGM&CO-leden.
- Platform 31, 2014. Vrijwilligerswerk door bijstandsccliënten. Een verkennend onderzoek naar de gemeentelijke praktijk.
- SCP, 2015. Concurrentie tussen mantelzorg en betaald werk.
- SCP, 2014. De acceptatie van homoseksualiteit door etnische en religieuze groepen in Nederland.
- SCP, CBS, 2014. Emancipatiemonitor 2014.
- SCP e.a., 2014. Gescheiden werelden? Een verkenning van sociaal-culturele tegenstellingen in Nederland.
- SCP, 2014. Hulp geboden. Een verkenning van de mogelijkheden en grenzen van (meer) informele hulp.
- SCP, 2014. Jongeren en seksuele oriëntatie. Ervaringen van en opvattingen over lesbische, homoseksuele, biseksuele en heteroseksuele jongeren.
- SCP, 2014. Verenigd in verandering. Grote maatschappelijke organisaties en ontwikkelingen in de Nederlandse civil society.
- SCP, 2014. Verschil in Nederland. Sociaal en Cultureel rapport 2014.
- SCP, 2015. Vrouwen, mannen en de hulp aan (schoon)ouders.
- SCP, 2015. Wel trouwen, niet zoenen. De houding van de Nederlandse bevolking tegenover lesbische, homoseksuele, biseksuele en transgender personen.
- Universiteit van Amsterdam, 2014. Kunnen we dat niet aan vrijwilligers overlaten?

Sociale ondersteuning

Utrecht heeft net als alle andere Nederlandse gemeenten met de komst van de Participatiewet, Jeugdwet en vernieuwde Wmo te maken gekregen met een omvangrijk nieuw stelsel aan wet- en regelgeving in het sociale domein. Zowel van burgers als van lokale overheden wordt vernieuwde inzet verwacht, waarin het begrip participatie een belangrijke rol speelt.

De gemeente Utrecht is sinds 2012 aan de slag gegaan met het ontwikkelen van buurtteams (buurtteams Sociaal en buurtteams Jeugd & Gezin) om meer laagdrempelig en doelgericht ondersteuning te bieden aan inwoners die tegen problemen aanlopen. De eerste evaluaties van deze buurtteam-pilots laten een positief beeld zien. Wmo-cliënten zijn daarnaast over het algemeen tevreden met de dienstverlening vanuit de gemeente (7,1). Meer dan vier op de vijf cliënten is tevreden over de (via gemeente aangeboden) hulp bij de huishouding (84%), woonvoorzieningen (89%), rolstoelen en scootmobielen (83%) en Regiotaxi (81%).

Kinderen en jeugd

97% van 0-4 jarigen in beeld bij Utrechtse Jeugdgezondheidszorg

Bijna alle Utrechtse kinderen blijken in beeld bij de Jeugdgezondheidszorg, waaronder het oude consultatiebureau valt en de schoolartsen. Uit registraties blijkt dat zij met 97% van de 0-4 jarigen contact hebben en met 90% van de 5-19 jarigen (VMU 2014). Het merendeel van de Utrechtse kinderen (90%) groeit op zonder professionele hulp of ondersteuning op het gebied van jeugd(welzijns)zorg of Jeugd-GGZ. Uit de Inwonersenquête blijkt dat in 2014 bijna één op de vijf ouders gebruik heeft gemaakt van het Centrum voor Jeugd en gezin (17%). Eén op de twintig ouders heeft in het afgelopen jaar gebruik gemaakt van geïndiceerde jeugdzorg via Bureau Jeugdzorg. Een kleine 3% van de ouders heeft in het afgelopen jaar gebruik gemaakt van een buurtteam (ofwel buurtteam Jeugd en Gezin, ofwel buurtteam Sociaal)

Kerncijfers

	2011	2012	2013	2014
% ouders dat gebruik maakt van geïndiceerde jeugdzorg (via Bureau JZ)	4%	5%	4%	5%
Rapportcijfer Wmo-dienstverlening totaal	-	7,3	7,1	-
Aantal buurtteams sociaal	0	2	6	9
Aantal buurtteams Jeugd & Gezin	0	2	6	9

Bron: IB Onderzoek, Werk & Inkomen gemeente Utrecht.

Buurtteams

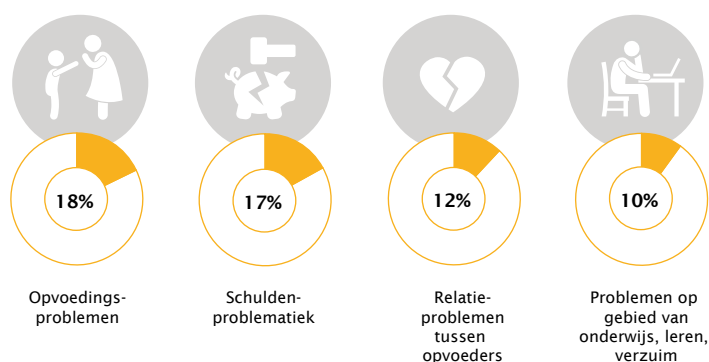
Omvangrijke nieuwe wetgeving in sociale domein

In 2015 heeft Utrecht, net als alle andere gemeenten in Nederland, na een aanlooptijd definitief te maken gekregen met nieuwe wet- en regelgeving in het sociale domein. Op het gebied van werk en inkomen betreft dat vooral de participatiewet, op het gebied van de zorg voor jeugd de Jeugdwet en op het gebied van brede zorgondersteuning gaat het om een vernieuwde Wmo. Voor de participatiewet geldt dat deze de voormalige bijstandswet (Wwb), wsw en Wajong vervangt en de nadruk sterker legt op het concept van meedoen naar vermogen. De Jeugdwet houdt in dat alle vormen van jeugdhulp (zoals de voormalige Jeugdzorg, jeugd-GGZ, en zorg voor kinderen met een beperking) onder directe verantwoordelijkheid van de gemeente komen. Binnen de vernieuwde Wmo is er sprake van overheveling van een aantal 'oude AWBZ-taken' (overheidsgestuurd) naar de Wmo zelf. Daarmee worden meer zorgtaken nu rechtstreeks door de gemeente aangestuurd.

Buurtteams centrale rol bij bieden van ondersteuning aan burgers

Hoe gemeenten de nieuwe wetgeving op het gebied van zorg in het sociale domein precies tot uitvoering brengen, kan verschillen. In Utrecht is er voor gekozen om te werken met een uitgebreid netwerk aan buurtteams. Voor de inwoner is er één buurtteam, daarachter worden twee professionele teams onderscheiden: de teams sociaal, die zich vooral richten op huishoudens zonder (jonge) kinderen, en de teams Jeugd en Gezin die zich richten op huishoudens mét jonge kinderen. De buurtteams (inmiddels zijn het er 18 in heel Utrecht) bestaan ieder uit een groep van 'generalistische' ondersteuners die achtergronden hebben op het gebied van maatschappelijk werk, activering, OGGZ, schuldhulpverlening, Jeugdzorg of LVB-problematiek.

Top vier problemen buurtteams Jeugd en Gezin 2012-2014

Bron: IB Onderzoek

Cliënten grotendeels tevreden over buurtteams

Uit onderzoek naar de pilotperiode (2012-2014) van de buurtteams blijkt dat voor de buurtteams Jeugd en Gezin gold dat bij 18% van de begeleide gezinnen opvoedingsproblemen speelden en bij 17% schuldenproblematiek. Problemen die in deze periode bij de buurtteams Sociaal werden gezien hebben vooral te maken met (een gebrek aan) zelfredzaamheid op het gebied van dagbesteding, inkomen en maatschappelijke participatie. Bij ruim één op de vijf cliënten (22%) is er naar inschatting van deze teams sprake van een taalbarrière en bij ruim een kwart van de cliënten (26%) speelt er een belemmering op cognitief gebied. Onderzoek binnen beide soorten buurtteams naar de tevredenheid van cliënten zelf laat, zij het indicatief, zien dat cliënten overwegend tevreden tot zeer tevreden zijn over de ondersteuning die zij van de buurtteams kregen.

Wmo

Wmo-cliënten overwegend tevreden over aanvraagprocedures

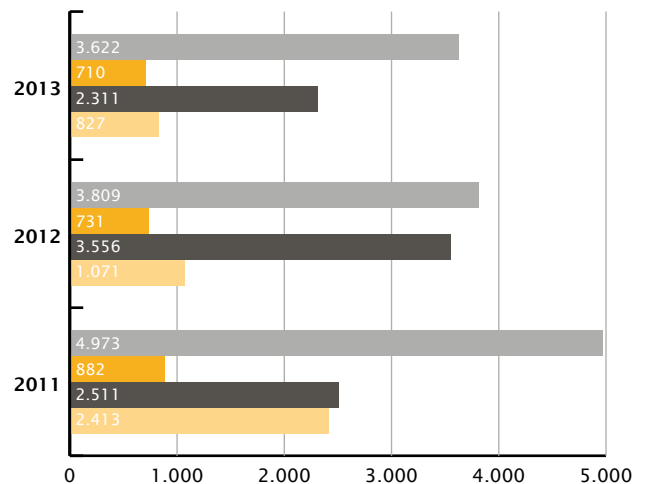
In het algemeen blijkt 81% van de cliënten die in 2013 een aanvraag hebben gedaan voor een Wmo-voorziening binnen prestatieveld 6 (zoals hulp bij de huishouding, scootmobiel, regiotaxi), tevreden over de aanvraagprocedure. Vooral de tijd die medewerkers van het Wmo-loket voor hen namen, kan de goedkeuring van cliënten wegdragen. Het grootste deel van de Wmo-aanvragen vindt telefonisch plaats (43%). De meeste aanvragen (58%) worden vervolgens ook telefonisch afgehandeld.

Hulp bij het huishouden: cliënten vooral tevreden over respect en aandacht

Als het gaat om de beoordeling van de hulp bij het huishouden, zijn cliënten het meest tevreden over het respect waarmee de hulp hen behandelt (89% tevreden) en de aandacht die de hulp heeft voor de klant (87% tevreden). Het minst tevreden zijn cliënten over vervanging van vaste hulp bij vakantie (58% tevreden) of ziekte (57% tevreden) en over wisselingen van de hulp (49% tevreden). In het algemeen geeft 84% van de cliënten aan tevreden te zijn over de hulp bij het huishouden.

Aantal aanvragen Wmo* gemeente Utrecht 2011-2013

■ Hulp huishouden ■ Rolstoel/scootmobiel
■ Vervoersvoorziening ■ Woonvoorziening

Bron: Werk en Inkomen | *Prestatieveld 6

Woonvoorziening: 89% cliënten tevreden

Negen van de tien cliënten (89%) die in 2013 een woningaanpassing of woonvoorziening toegevoerd hebben gekregen zijn hier tevreden over. Uit interviews blijkt een positief beeld over het verloop van aanvraagprocedures die vaak betrekking hebben op het plaatsen van een traplift. De plaatsing wordt als snel beoordeeld en cliënten laten zich overwegend (zeer) positief uit over de kwaliteit van de uitvoering.

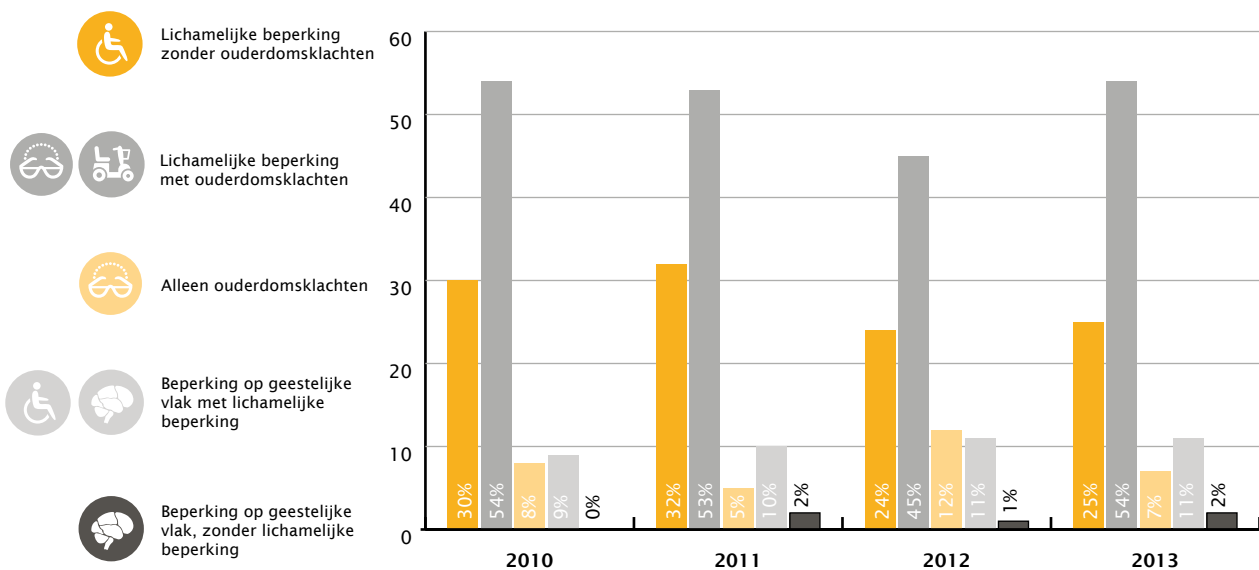
Rolstoel en scootmobiel: 83% van de gebruikers tevreden

Iets meer dan acht van de tien gebruikers van een rolstoel of scootmobiel van de gemeente (83%) zijn tevreden over dit hulpmiddel. Uit interviews blijkt dat de aanvraagprocedure overwegend goed verloopt en dat er veel hulpvaardigheid en vriendelijkheid is bij de medewerkers die de producten afleveren. De levertijd wordt echter deels als lang ervaren en er blijken ook diverse afstemmingsproblemen te bestaan. De eigen bijdrage levert voor huishoudens met een laag inkomen een mogelijk probleem op.

81% gebruikers tevreden over Regiotaxi

Acht van de tien gebruikers van de Regiotaxi (81%) zijn hier in zijn algemeenheid tevreden over. Vooral de manier waarop men de Regiotaxi kan bestellen (via telefoon of internet) heeft de goedkeuring van de gebruikers (88% tevreden). Uit interviews blijkt dat klanten de Regiotaxi vooral zien als een zeer gewaardeerde voorziening, waarbij men (zeer) te spreken is over de telefooncentrale, de vriendelijkheid van de chauffeurs en voor hun behulpzaamheid bij het in- en uitstappen. Dat de Regiotaxi moet omrijden wordt door klanten breed geaccepteerd. De kosten worden over het algemeen als alleszins redelijk gezien. Relatief de minste waardering hebben gebruikers voor de wachttijd voordat men wordt opgehaald (58% tevreden). De Regiotaxi krijgt van de gebruikers een totaal-rapportcijfer van 7,3.

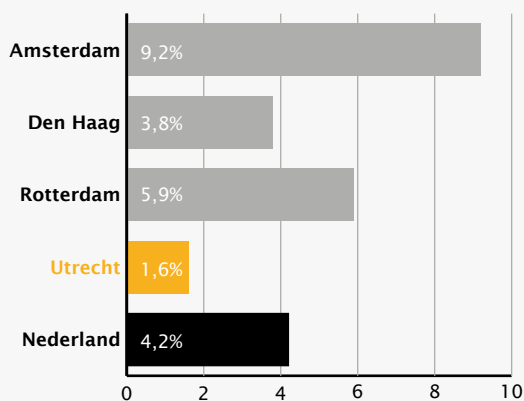
Soort beperking op grond waarvan klanten naar eigen zeggen een aanvraag* deden bij Wmo gemeente Utrecht

Bron: Onderzoek gemeente Utrecht, 2014
*Aanvraag binnen prestatieveld 6

Cliënten met AWBZ-indicatie (% van de bevolking)

Bron: CIZ, 2014

Meer weten?

- Antropol, 2014. Goed gesprek gehad en elkaar de hand gegeven. Verkennend onderzoek naar de resultaten van 25 Eigen Kracht-conferenties als herstel nodig is.
- Divosa e.a., 2014. Werk en inkomen in sociale (wijk)teams.
- DSP, 2014. Zoete inval, dichte gordijnen en buurtmoeders. De ontwikkeling van (jeugd)zorg in de buurt.
- IB Onderzoek gemeente Utrecht, 2014. Klanttevredenheid Wmo 2014.
- IB Onderzoek gemeente Utrecht, 2014. Teams Sociaal. Monitor buurtteams 2014.
- IB Onderzoek gemeente Utrecht, 2014. Teams Jeugd en Gezin. Monitor buurtteams 2014.
- LPBL, 2014. Handleiding MKBA-tool sociale (wijk)teams.
- Movisie, 2014. Bouwen aan buurthulp. Handboek voor het organiseren van onderlinge hulpverlening in de buurt.
- NJI, 2014. Passend onderwijs en jeugdhulp: een gedeelde verantwoordelijkheid. Notitie denktank transformatie jeugdstelsel.
- Platform 31, 2014. Alleen cijfers meten is niet genoeg. Hoe uitvoerders, wethouders en gemeenteraden samen prestaties kunnen meten in het sociale domein.
- Platform 31, 2014. Samen vormgeven aan de verzorgingsstad. Analyse collegeakkoorden gemeenteraadsverkiezingen 2014 van de middelgrote en grote steden.
- Platform 31 e.a., 2014. De vormgeving van sociale (wijk)teams. Inrichting, organisatie en vraagstukken.
- Platform 31, 2014. Huurders met dementie. De rol van woningcorporaties bij het veilig zelfstandig thuis wonen.
- Rekenkamer Utrecht, 2014. Jeugdhulp in ontwikkeling. Een onderzoek naar de decentralisatie van de jeugdzorg in Utrecht.
- RMO, 2014. Leren innoveren in het sociaal domein.
- SCP, 2014. Rijk geschakeerd. Op weg naar de participatiesamenleving.
- SCP, 2015. Zicht op zorggebruik.
- Stelselwijziging jeugd, 2014. Handreiking Integrale Vroeghulp. Hoe organiseer ik als gemeente goede zorg voor kwetsbare kinderen met een (dreigende) ontwikkelingsachterstand.
- Stelselwijziging Jeugd, 2014. Kinderen en jongeren met een beperking. Van AWBZ naar Jeugdwet. Gemeenten verantwoordelijk voor zorg en ondersteuning.
- Stichting GOUD, 2014. Decentralisatie zonder postcode = versnippering van zorg? Analyse buurtteams vanuit belangenbehartiging dak- en thuislozen Utrecht.
- Trimbosinstituut, 2015. Monitor stedelijk kompas 2013. Plan van aanpak maatschappelijke opvang in 39 centrumgemeenten.
- TU Eindhoven e.a., 2014. Beschut wonen tussen wal en schip. Obstakels bij het scheiden van wonen en zorg in de ouderenzorg.

Veiligheid

Utrecht streeft er naar een stad te zijn waar mensen veilig zijn en zich veilig voelen. Het terugdringen van de criminaliteit en het bevorderen van het veiligheidsgevoel zijn dan ook de hoofddoelstellingen van het Utrechtse veiligheidsbeleid. In het Integraal Veiligheidsplan 2015-2018 ligt de nadruk op de High Impact Crimes en op jeugdoverlast en -criminaliteit.

High Impact Crimes zijn delicten met een grote impact op het slachtoffer, de directe omgeving van het slachtoffer en op de samenleving als geheel. Woninginbraak en geweldsmisdrijven zijn voorbeelden van High Impact Crimes. Deze delicten laten in 2014 een daling zien. Ook de totale criminaliteit is afgelopen jaar licht gedaald. Dat deze daling gering is komt door een stijging van veelvoorkomende criminaliteit zoals autokraak, winkeldiefstal en fietsendiefstal. De totale onveiligheidsgevoelens zijn min of meer gelijk gebleven, het percentage inwoners dat zich vaak onveilig voelt is iets toegenomen. Ook de ervaren jongerenoverlast nam in 2014 licht toe.

Criminaliteitsontwikkeling

Totale criminaliteit

Jarenlang liet de totale criminaliteit een daling zien. In 2013 kwam daarin voor het eerst sinds jaren een eind en steeg het totaal aantal misdrijven licht. In 2014 is de totale criminaliteit weer wat afgenomen. Dat deze daling gering was (1% ten opzichte van 2013) komt vooral door de stijging van veelvoorkomende delicten als fietsendiefstal en autokraak.

High Impact Crimes

In 2014 is het aantal woninginbraken met 7% afgenomen. Vooral het aantal geslaagde woninginbraken laat in 2014 een sterke daling zien (-9%). Het aantal pogingen tot woninginbraak nam met 4% af. Het totale aantal geweldsdelicten is in 2014 met 10% afgenomen ten opzichte van 2013. Binnen de geweldsmisdrijven valt vooral de afname van openlijk geweld (-37%) en straatroven (-22%) op.

Kerncijfers

	2011	2012	2013	2014
totaal aantal misdrijven	32.830	30.885	31.122	30.944
aantal woninginbraken	2.699	2.457	2.231	2.069
aantal autokraken	6.230	5.821	5.036	5.476
aantal geweldsdelicten	3.232	2.989	2.719	2.437
% inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt	26%	31%	31%	32%
% inwoners dat zich vaak onveilig voelt	3,0%	3,2%	3,4%	4,1%
% inwoners dat vaak jongerenoverlast in de buurt ervaart	19%	21%	19%	22%

Bron: Politie Utrecht; Inwonersenquête IB Onderzoek.

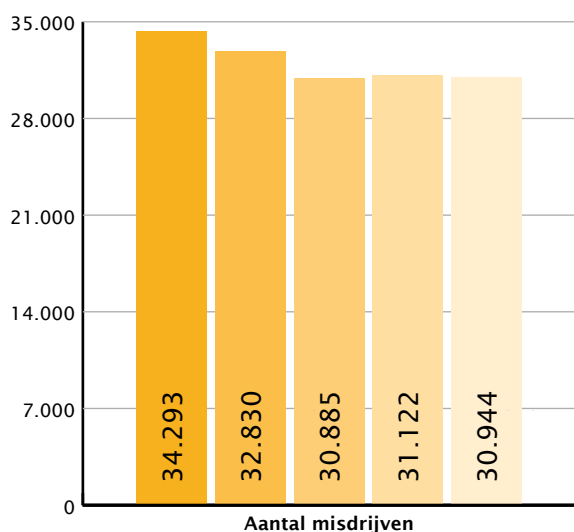
Veelvoorkomende criminaliteit

Onder veelvoorkomende criminaliteit vallen delicten als autokraak, fietsendiefstal, vernielingen, zakkenrollen en winkel- en bedrijfscriminaliteit. Het aantal autokraken is na jarenlange daling in 2014 met 9% toegenomen. De meeste autokraken vinden plaats rondom de Mariaplaats, in Buiten Wittevrouwen en rondom de Jaarbeurs.

Het aantal fietsendiefstallen neemt al een aantal jaren toe en is ook in 2014 gestegen met 21%. Winkeldiefstal laat afgelopen jaar eveneens een toename zien (+3%). Het aantal zakkenrolincidenten (-24%), bedrijfsinbraken (-14%) en vernielingen (-3%) zijn in 2014 afgenomen.

Totaal aantal misdrijven in Utrecht

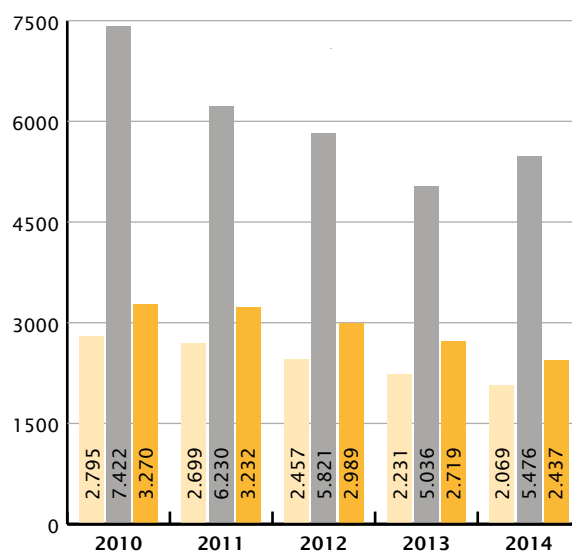
■ 2010 ■ 2011 ■ 2012 ■ 2013 ■ 2014

Bron: BVH Politie Midden-Nederland

Ontwikkeling woninginbraak, autokraak en geweld in Utrecht

■ woninginbraak ■ autokraak ■ geweld

Bron: BVH Politie Midden-Nederland

Veiligheidsbeleving

Veiligheidsgevoelens

Bijna vier op de tien Utrechters (39%) voelt zich wel eens onveilig in 2014. Dit cijfer is onveranderd ten opzichte van 2013. Het aandeel inwoners dat zich vaak onveilig voelt ligt sinds 2007 rond de 3% en is in 2014 4%. De onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt lagen afgelopen jaar op 32%.

Jongerenoverlast

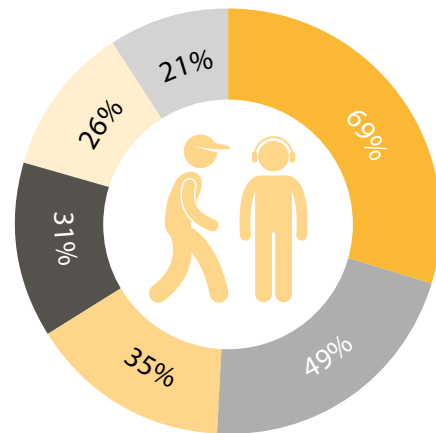
Het aandeel inwoners dat vaak jongerenoverlast ervaart schommelt al jaren rond de 20%. In 2014 is de jongerenoverlast gestegen van 19% naar 22%.

Slachtofferschap

Van de Utrechters is 27% naar eigen zeggen afgelopen jaar slachtoffer geweest van criminaliteit. Landelijk ligt dit aandeel op 19%. Ten opzichte van de G4 ligt het slachtofferschap in Utrecht iets hoger dan in Den Haag en Rotterdam, maar lager dan in Amsterdam. Utrechters zeggen het vaakst slachtoffer te zijn geweest van vermogensdelicten.

Ervaren jongerenoverlast

■ geluidsoverlast ■ vervuiling ■ intimiderend gedrag
■ vernieling ■ criminaliteit ■ drugsoverlast

Bron: Inwonersenquête IB Onderzoek, 2014

Meer weten?

- Ministerie van Veiligheid en Justitie, 2014. Handreiking aanpak van radicalisering en terrorismebestrijding op lokaal niveau.
- Onderzoek Gemeente Utrecht, 2014. Veiligheidsmonitor 2013.
- Tilburg University e.a., 2014. Wijkeraanpak en ondermijnende criminaliteit.
- TIER, 2014. The effect of restorative juvenile justice on future educational outcomes.

Cultuur

Utrecht wil zich graag profileren als stad van kennis en cultuur en een gastvrije ontmoetingsplaats vormen van internationale allure. Het nieuwe muziekcentrum TivoliVredenburg opende in juni 2014 haar deuren en trok in de maanden hierna ruim 436.000 bezoekers.

Het aantal Utrechters dat tevreden is over het cultuur-aanbod in de stad én in de buurt groeide licht. De deelname van Utrechters aan culturele activiteiten bleef stabiel in 2014. Na een kleine achteruitgang in 2013 vertonen lidmaatschap en bezoekersaantallen van de Utrechtse bibliotheken in 2014 weer een stijgende lijn. Het aantal bezoekers van de website van de digitale bibliotheek laat al enkele jaren op rij een positieve ontwikkeling zien.

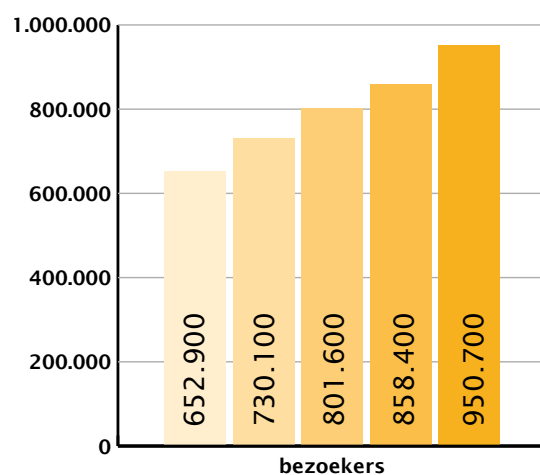
Cultuurdeelname

Bezoekersaantal digitale bibliotheek blijft groeien

In 2014 steeg het bezoekersaantal van de Utrechtse bibliotheken met ruim 17.000 bezoekers naar 1,32 miljoen. Het aantal leners is met ruim 66.000 een fractie hoger dan in 2013. De groep bezoekers van de digitale bibliotheek groeit nog ieder jaar. Sinds 2010 is dit aantal met bijna de helft gegroeid naar ruim 950.000.

Bezoekers digitale bibliotheek

2010 2011 2012 2013 2014

Bron: Bibliotheek Utrecht

Kerncijfers

	2011	2012	2013	2014
% cultuurbezoekers Utrechtse bevolking	86%	86%	84%	84%
% inwoners tevreden over cultuuraanbod stad	86%	80%	77%	80%
% inwoners tevreden over cultuuraanbod buurt	43%	43%	38%	42%
leners bibliotheek	65.200	65.928	65.833	66.273
bezoekers bibliotheken	1.318.200	1.331.190	1.302.433	1.319.517
bezoekers website digitale bibliotheek	730.100	801.608	858.419	950.668
bezoek musea Museumkwartier	782.200	766.300	765.900	828.300
bezoek Stadsschouwburg	239.400	224.700	202.226	180.800
bezoek Muziekcentrum	184.400	174.900	169.039	-
bezoek Tivoli (Oudegracht)	307.300	315.900	317.576	197.069 ¹
bezoek TivoliVredenburg	-	-	-	436.610 ²
bezoek Culturele Zondagen	176.100	154.800 ³	194.947	162.588

Bron: Onderzoek gemeente Utrecht, DMO, 2010-2014, Atlas voor Gemeenten 2010-2014. | ¹ Cijfer van 1 januari 2014 tot sluiting Tivoli Oudegracht. | ² Cijfer van opening tot en met 31 december 2014. | ³ In 2012 waren er minder Culturele Zondagen dan in 2011.

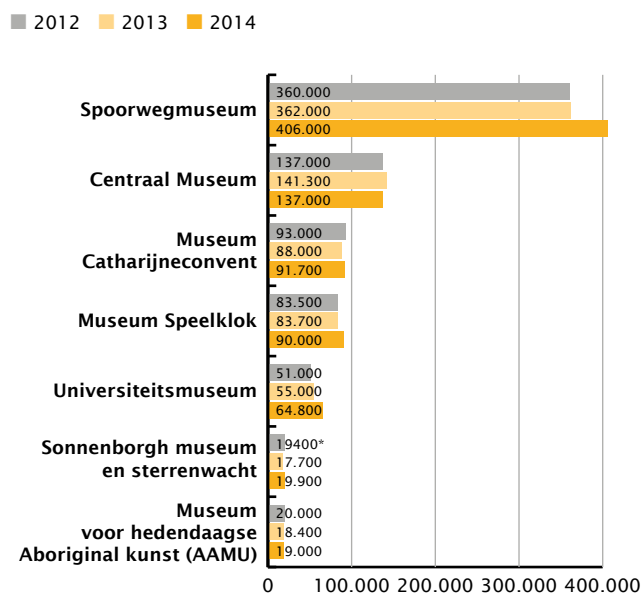
Museumbezoek

Het aantal bezoekers van de musea in het Museumkwartier laat in 2014 een toename zien. Het totale bezoekersaantal steeg van ca. 766.000 in 2013 naar ruim 828.000 in 2014. De meeste Utrechtse musea zagen hun bezoekersaantallen toenemen. Vooral het Spoorwegmuseum mocht beduidend meer bezoekers verwelkomen dan het jaar ervoor. Het Centraal Museum trok ondanks de verbouwing, waardoor het museum voor een groot gedeelte was gesloten, toch nog 137.000 bezoekers.

Omvang cultuurbezoek blijft stabiel

Het totale cultuurbezoek onder Utrechters bleef in 2014 stabiel ten opzichte van het jaar ervoor. Ook de deelname aan de diverse activiteiten veranderde nauwelijks. Uitgesplitst naar soorten culturele activiteiten zien we dat 73% van de Utrechters aangeeft in het afgelopen jaar naar de bioscoop te zijn geweest, 63% bezocht een museum en 59% een festival of evenement. Minder vaak bezochten Utrechters in het afgelopen jaar een concert van klassieke muziek (27%) of een dans- of balletuitvoering (13%).

Bezoekers Utrechtse musea

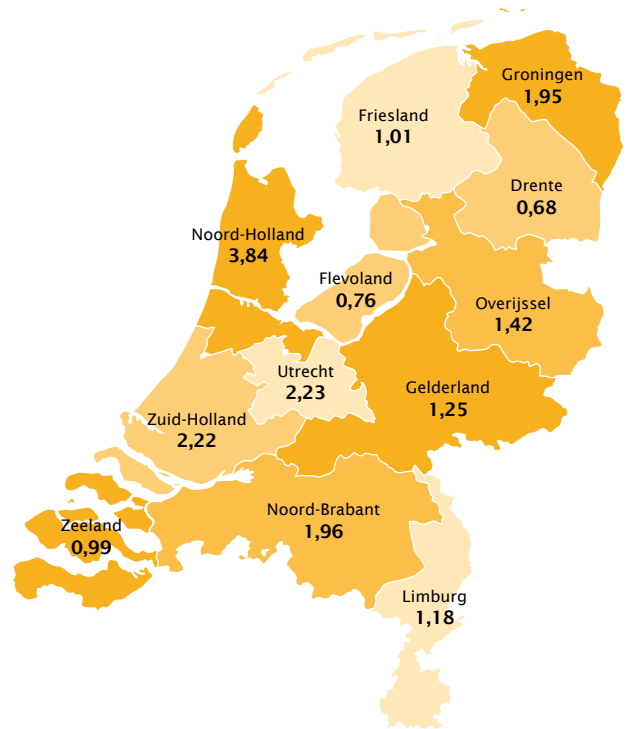
Bron: gemeente Utrecht
*exclusief gratis museumnacht ad. 2.400 bezoekers

Tevredenheid

Tevredenheid cultureel aanbod

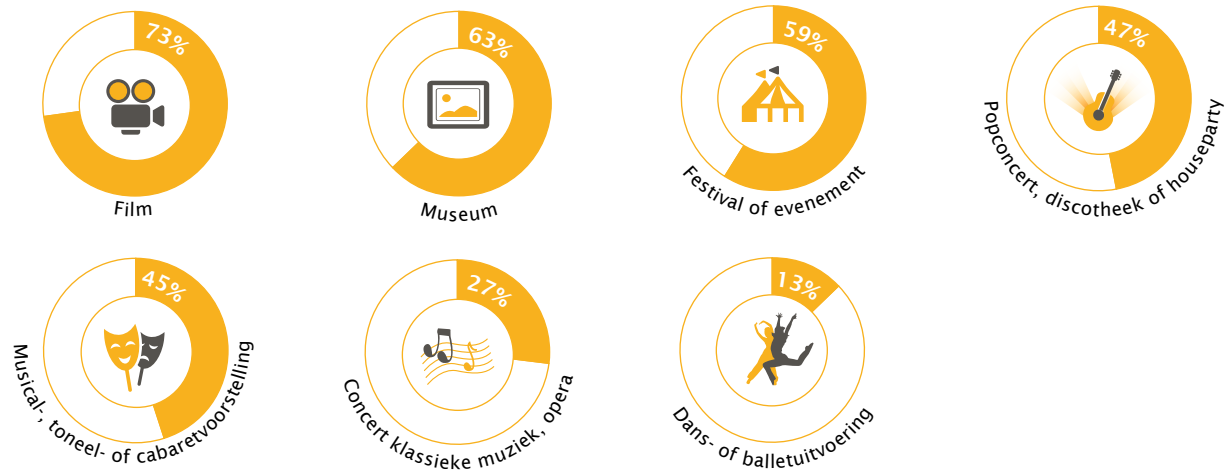
De tevredenheid van Utrechters over het cultureel aanbod in de stad (zoals schouwburg, muziekcentrum, musea) is toegenomen in 2014 (van 77% naar 80%). Ook de tevredenheid over de culturele voorzieningen in de buurt ontwikkelde zich positief. Ruim 42% van de bewoners is (zeer) tevreden over de lokale culturele voorzieningen, ten opzichte van 38% in 2013. In juni 2014 opende het nieuwe muziekcentrum TivoliVredenburg haar deuren. In de nasleep hiervan werd in diverse internationale publicaties lovend verslag gedaan van de diverse muziekactiviteiten in de stad. Daarnaast werd in 2014 de diversiteit van het culturele aanbod ondersteund door nieuwe muziekinitiatieven zoals The Mall of Sound met kleinschalige concerten door heel Hoog Catharijne.

Gemiddeld aantal cultuurinstellingen dat een inwoner per jaar bezoekt per provincie (2012).

Bron: Staat van Utrecht / CBS

% Utrechters dat in afgelopen 12 maanden deelnam aan culturele activiteit

Bron: Inwonersenquête IB Onderzoek, 2014

Meer weten?

- Atlas voor gemeenten 2014.
- CBS, 2014. Toerisme 2014.
- SCP, 2014. Culturele activiteiten in 2012: Bezoek, beoefening en steun.
- SCP, 2014. Natuur en cultuur. Een vergelijkende verkenning van betrokkenheid en beleid.
- SCP, 2015. Gisteren vandaag. Erfgoedbelangstelling en erfgoedbeoefening.
- SCP, 2015. Media in tijd en beeld. Dagelijkse tijdsbesteding aan media en communicatie.

Sport

Sportief gezien staat 2015 voor Utrecht uiteraard in het teken van het Grand Départ. Al in 2014 presenteerde de stad zich met Nijntje voorop in de tourkaravaan in Engeland en Frankrijk en in 2015 zijn de stedelijke promoties niet te missen op onder ander het Jaarbeursplein en Stadhuisbrug.

Met een uitgebreid lesprogramma voor basis- en middelbare scholen en een programma voor volwassenen in de Utrechtse wijken, is er ook gezorgd voor een groot fietsaanbod voor alle Utrechters van jong tot oud. Naast deze speciale aandacht voor dit unieke evenement maakt Utrecht zich in het algemeen op sportgebied sterk voor het op peil houden van de sportparticipatie van haar inwoners. Zij heeft daarbij extra aandacht voor de jeugd en sociaal kwetsbaren. De gemeente wil graag dat ook deze groepen voldoende kansen krijgen om mee te doen en zich te ontwikkelen. Daarnaast zet de gemeente op sportgebied ook sterk in op het onderhoud van bestaande accommodaties.

Sportdeelname

Licht dalende tendens aantal actieve sporters

Utrecht heeft een stabiel aantal actief sportende bewoners. Maandelijks een of meerdere keren sporten wordt door zeven van de tien Utrechters gedaan. Het aantal actieve sporters in de leeftijdsgroep 45 t/m 64 jaar is in 2014 toegenomen terwijl het aantal actief sportende 65-plussers juist is afgenomen. Bijna driekwart van de Utrechters is tevreden over de sportvoorzieningen in de stad. Dit percentage is gelijk aan 2013. Een kleiner percentage, 63%, is tevreden met de sportvoorziening in de buurt.

Deel zwembaden gesloten in zomerperiode

In 2014 hebben de vier Utrechtse zwembaden Den Hommel, De Kwakel, Fletiomare en De Krommerijn 741.000 bezoekers ontvangen. Dit komt neer op meer dan 2.000 zwemmers gemiddeld per dag.

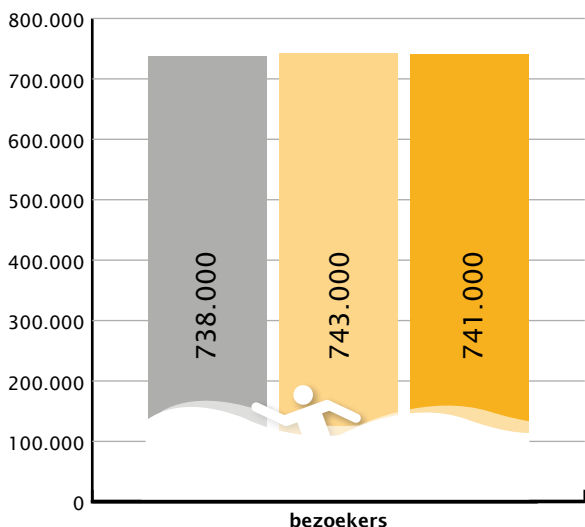
Kerncijfers

	2011	2012	2013	2014
aantal bezoekers Utrechtse zwembaden	629.000*	738.000	743.000	741.000**
bezettingspercentage Utrechtse sporthallen	60	62	63	64
bezettingspercentage Utrechtse buitenaccommodaties	77	78	78	78
% actieve sporters (1x per maand of meer)	69	68	71	70
% actieve sporters 16 t/m 23 jaar	78	79	80	79
% actieve sporters 24 t/m 44 jaar	77	74	79	77
% actieve sporters 45 t/m 64 jaar	62	63	63	65
% actieve sporters 65+	43	40	42	39
% actieve niet-westerse allochtone vrouwelijke sporters	49	47	53	50
% tevreden met sportvoorzieningen in de buurt	61	65	60	63
% tevreden over sportvoorzieningen in de stad	70	75	73	73

Bron: IB Onderzoek / MO gemeente Utrecht. | * door tijdelijke sluiting van De Kwakel en De Krommerijn is het bezoekersaantal in 2011 lager. | ** De Kwakel en Fletiomare waren zes weken gesloten tijdens de zomervakantie.

Bezoekers Utrechtse zwembaden

■ 2012 ■ 2013 ■ 2014

Bron: gemeente Utrecht

Vergeleken met het aantal bezoekers in 2013 is het aantal met 2.000 afgenomen. Deze afname is te verklaren doordat in 2014 zwembaden De Kwakel en Fletiomare voor het eerst zes weken gesloten waren tijdens de zomervakantie.

83% van kinderen (10-12 jaar) is lid van sportvereniging

Uit de Jeugdmonitor Utrecht blijkt dat 83% van de leerlingen van groep 7 en 8 lid is van een sportvereniging. Bijna één op de vijf leerlingen neemt

wekelijks deel aan naschoolse sportactiviteiten of sportactiviteiten in een buurthuis. Jongens zijn vaker lid van een sportvereniging en besteden ook meer tijd aan sporten dan meisjes.

Meisjes van Turkse en Marokkaanse herkomst voldoen minder vaak aan beweegnorm

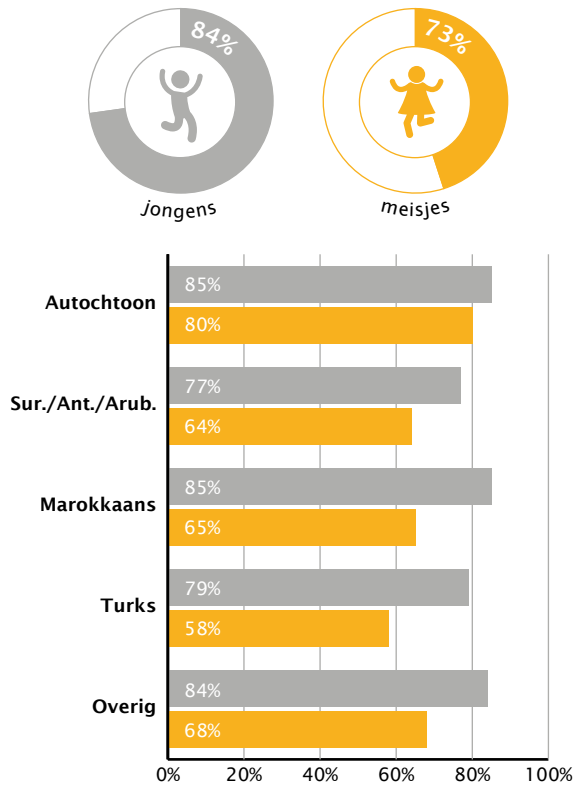
Bijna vier op de vijf (79%) leerlingen beweegt voldoende volgens de beweegnorm (minimaal 60 minuten matig intensieve beweging per dag). Jongens bewegen vaker voldoende dan meisjes. Uit de Jeugdmonitor (2014) blijkt dat meisjes van Turkse en Marokkaanse herkomst minder vaak voldoen aan de beweegnorm dan meisjes van Nederlandse herkomst.

Utrecht Tourstad

Utrecht loopt warm voor het Grand Départ. Onder de noemer Utrecht2015 wordt er in de stad veel georganiseerd in relatie tot de start van de eerste en tweede etappe van de Tour de France 2015 in Utrecht op 4 en 5 juli. Vanaf 100 dagen voor het Grand Départ zijn er in de stad verschillende culturele en sportieve activiteiten en evenementen. Het Grand Départ is bedoeld een feest te zijn van, voor en door de stad: het programma is zoveel mogelijk met de stad vormgegeven. Buurteninitiatieven bieden daarbij bijvoorbeeld de mogelijkheid om fietsgerelateerde activiteiten in de buurt te organiseren zoals een fietstocht of een Bike Repair Café.

Percentage leerlingen dat voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen, naar geslacht en etniciteit

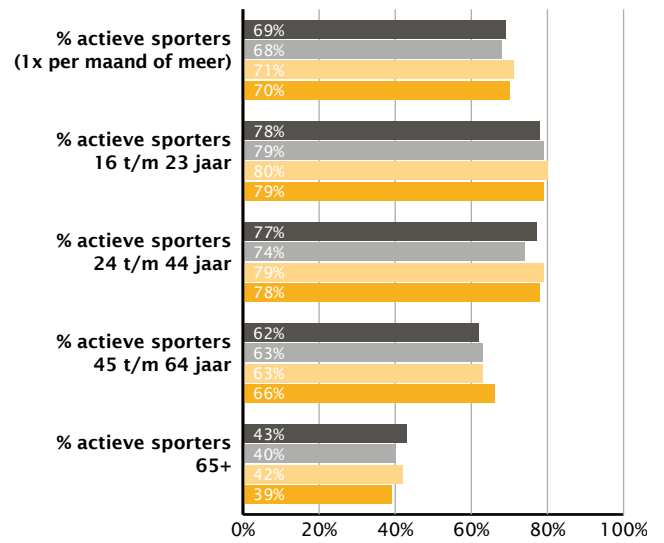
■ jongens ■ meisjes

Bron: Jeugdmonitor gemeente Utrecht, 2014

Aandeel actieve Utrechtse sporters

■ 2011 ■ 2012 ■ 2013 ■ 2014

Bron: Inwonersenquête IB Onderzoek, 2014

Meer weten?

- Gemeente Utrecht, Volksgezondheid. 2014. Jeugdmonitor 2013-2014.
- VJI, 2014. Sportverenigingen helpen Rotterdam vooruit.
- SCP, 2015. Rapportage sport 2014.

Index

A

Aanvragen (Publieksdienstverlening)	23, 24
Afval (Milieu en duurzaamheid)	46-49, 55
Arbeidsparticipatie (Werk en Inkomen)	27, 65, 66
Armoede en schuldhulpverlening (Werk en Inkomen)	67
Autogebruik (Verkeer)	51

B

Bedrijvenmarkt (Vastgoed)	71
Bevolkingsontwikkeling (Bevolking)	17
Buurtteams (Sociale ondersteuning)	67, 92, 93

C

Communicatie (Stationsgebied)	44
Communicatie (Publieksdienstverlening)	25
Criminaliteitsontwikkeling (Veiligheid)	97
Cultureel aanbod (Cultuur)	102
Cultuurdeelname (Cultuur)	100, 101

E

Economie vergeleken (Internationale vergelijking)	26, 27
Export en innovatie (Economie)	62, 63

F

Fietsverkeer (Verkeer)	50, 51
------------------------	--------

G

Gezondheidsontwikkelingen (Gezondheid)	85
--	----

H

Herkomst (Bevolking)	16
Huishoudens (Bevolking)	14, 15

K

Kantorenmarkt (Vastgoed)	69, 70
Kennis en innovatie vergeleken (Internationale vergelijking)	27, 28
Kiezersopkomst (Burgerparticipatie)	22
Kinderen (Gezondheid)	84, 85
Kinderen en jeugd (Sociale ondersteuning)	92
Klantcontact (publieksdienstverlening)	24
Koopwoningmarkt (Wonen)	30 - 32

L

Leefklimaat jongeren (Jeugd)	83
Leefklimaat kinderen (Jeugd)	79 - 81
Leerlingpopulaties (Onderwijs)	74, 75

M

Maatschappelijke participatie (Sociale binding)	90, 91
Migratie (Bevolking)	16
Migratie (Onderwijs)	77
Milieu (Milieu en duurzaamheid)	46, 47

N

Netheid (Openbare ruimte en groen)	55, 58
------------------------------------	--------

O

Onderhoud (Openbare ruimte en groen)	55, 56, 58
Ondernemersvertrouwen (Economie)	60 - 62
Ontwikkeling (Stationsgebied)	41
Oordeel bewoners (Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern)	38 - 40
Oordeel bezoekers (Stationsgebied)	43, 44
Oordeel en rol bewoners (Krachtwijken)	36, 37

P

Participatie en initiatieven (Burgerparticipatie)	20
---	----

R

Renovatie en nieuwbouw (Krachtwijken)	35, 36
---------------------------------------	--------

S

Sociaal-economische index (Werk en Inkomen)	68
Sociale cohesie (Sociale binding)	88, 89
Sociale huur (Wonen)	30, 33
Sociale positie vergeleken (Internationale vergelijking)	28
Speelgelegenheid (Openbare ruimte en groen)	58
Sportdeelname (Sport)	103, 104
Stadsgesprekken (Burgerparticipatie)	22

T

Tevredenheid bewoners (Cultuur)	102
Tevredenheid winkelvoorzieningen (Economie)	62
Trends (Economie)	60

U

Uitkeringen (Werk en Inkomen)	67
Utrecht Science Park (Vastgoed)	72
Utrecht Tourstad (Sport)	104

V

Veiligheidsbeleving (Veiligheid)	99
----------------------------------	----

W

Werkgelegenheid (Economie)	60
Winkelmarkt (Vastgoed)	71, 72
Wmo (Sociale ondersteuning)	94, 95
Woon- werkverkeer (Verkeer)	52
Woonaantrekkelijkheid (Wonen)	34

Hoofdstukken

Bevolking	14
Burgerparticipatie	20
Cultuur	100
Economie	60
Gezondheid	84
Internationale vergelijking	26
Jeugd	79
Krachtwijken	35
Milieu en duurzaamheid	46
Nieuwbouw Leidsche rijen en Vleuten-De Meern	38
Onderwijs	74
Openbare ruimte en groen	55
Publieksdienstverlening	23
Sociale binding	88
Sociale ondersteuning	92
Sport	103
Stationsgebied	41
Vastgoed	69
Veiligheid	97
Verkeer	50
Werk & inkomen	65
Wonen	30

Over de Utrecht Monitor

Databronnen

Voor het samenstellen van de Utrecht Monitor maakt Intern Bedrijf Onderzoek gebruik van uiteenlopende soorten gegevens. In belangrijke mate gaat het om uitkomsten uit de Inwoners-enquête die jaarlijks onder de Utrechtse bevolking wordt gehouden en uitkomsten uit diverse onderzoeken van het Utrechtse bewonerspanel (5.000 leden). Daarnaast maakt Intern Bedrijf Onderzoek gebruik van kwantitatief en kwalitatief onderzoek dat zichzelf eerder verrichtte voor diverse gemeentelijke organisatie-onderdelen. Deze organisatie-onderdelen leveren daarnaast ook eigen (registratie)gegevens aan. Tenslotte worden ook uiteenlopende databestanden van externe partijen geraadpleegd (bijvoorbeeld ten behoeve van benchmarking) evenals algemene publieksgerichte data.

Meer informatie

Wilt u meer weten over een specifiek onderwerp dan kunt u voor statistische (buurt)gegevens gebruik maken van het programma WistUdata, via <http://Utrecht.buurtmonitor.nl>, of via de app 'Onderzoek Utrecht', die te verkrijgen is via de app- of playstore. Voor het digitaal inzien of downloaden van onderzoeksrapporten van de gemeente Utrecht kunt u terecht op www.utrecht.nl/onderzoek.

Dank

De Utrecht Monitor komt tot stand door samenwerking met veel verschillende gemeentelijke organisatie-onderdelen en externe partijen. Wij bedanken alle betrokkenen voor hun medewerking en bijdragen.

Colofon

Uitgave

Intern Bedrijf Onderzoek
Gemeente Utrecht
Postbus 16 200
3500 CE Utrecht
030 - 286 1350
Onderzoek@Utrecht.nl

Projectleiding

Ingrid van Lieshout
Veronique Linssen

Opmaak

Ontwerpwerk, Den Haag

Foto's

Sietse Brouwer, cu2030.nl,
John Gundlach, Ramon Mosterd,
Yvon van Megen, Robert Oosterbroek,
Bert Spiertz, Marnix Schmidt,
Jeffrey van der Vaart, Merijn van der Vliet.

Drukwerk

De Bondt, Barendrecht

Bronvermelding

Het overnemen van gegevens uit deze publicatie is toegestaan met de bronvermelding:
Onderzoek, gemeente Utrecht.

Juni 2015

